

รายงานการวิจัย

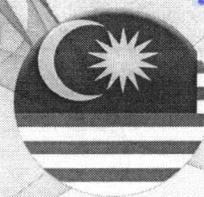
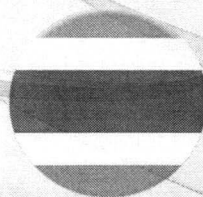
การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
ในประเทศไทยและมาเลเซีย

อ.ดร. ศรัณย์ พิมพ์ทอง

658.8342
ศ161ก
2557

รายงานการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนเงินรายได้ ปีงบประมาณ 2557
จาก สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรกฎาคม 2557

รายงานการวิจัย

การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
ในประเทศไทยและมาเลเซีย

อ.ดร. ศรัณย์ พิมพ์ทอง

26 ก.ย. 2561

รายงานการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนเงินรายได้ ปีงบประมาณ 2557

จาก สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรกฎาคม 2557

A 421285

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
ในประเทศไทยและมาเลเซีย

ผู้วิจัย

อ.ดร. ศรัณย์ พิมพ์ทอง

รายงานการวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนเงินรายได้ ปีงบประมาณ 2557
จาก สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรกฎาคม 2557

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง

การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย

ผู้วิจัย

นายศรัณย์ พิมพ์ทอง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาคือความเป็นไปได้ของข้อสมมติฐานที่ใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้ทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าตัวแปรเชิงเหตุต่าง ๆ นั้น มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่อาจส่งผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้มีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม ตลอดจนทฤษฎีและหลักการที่สำคัญทางจิตวิทยาทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 364 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย จำนวน 360 คน รวมทั้งสิ้น 724 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยมีเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต่าง ๆ จำนวน 8 ฉบับ กับแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังอีก 1 ฉบับ

ตัวแปรในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา 2) กลุ่มปัจจัยด้านบุคคล 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง 3) กลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ 4) ตัวแปรประสาน 1 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และ 5) กลุ่มตัวแปรชีวสังคมภูมิหลังของนักศึกษา

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก ตัวแปรทั้งหมดสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทย (ร้อยละ 42.9) ได้ดีกว่า (มีค่าพยากรณ์สูงกว่า) เมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย (ร้อยละ 38.9) ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise) บ่งชี้ให้เห็นว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เป็นตัว

ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่สำคัญที่สุดในกลุ่มนักศึกษาไทย ในขณะที่คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่สำคัญที่สุดในกลุ่มนักศึกษามาเลเซีย ตัวแปรสำคัญที่พบร่วมกันจากการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ทั้งในกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และความเป็นวัตถุนิยม ทำให้มองเห็นได้ว่า ทั้งสองเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความเป็นสากล (Generalization) คือสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้

ประการที่สอง แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ภายหลังการปรับแก้ พบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง ดังนี้ $\chi^2 = 402.06$, $df=103$ ($p<.05$), $SRMR = .065$, $RMSEA = .063$, $GFI = .94$, $NFI = .94$, $CFI = .96$, $TLI = .94$, $AGFI = .90$, $PNFI = .63$ และ $\chi^2 / df = 3.903$ โดยพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นวัตถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ $-.54$) 2) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ $.37$) และ 3) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ $.21$) โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงได้ 89%

ประการที่สาม แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซียมีความแตกต่างกัน คือ ค่าอิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ซึ่งกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซีย (.70) มีค่าอิทธิพลสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศไทย (.17) และพบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตบนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงและความเป็นวัตถุนิยม มีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียด้วยเช่นกัน

ประการที่สี่ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงทุกตัว ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ของกลุ่มนักศึกษามาเลเซีย สูงกว่านักศึกษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประการที่ห้า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเร่งด่วนที่ควรพัฒนา คือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย สำหรับนักศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ

ABSTRACT

Title A Cross-Cultural Study of Psychosocial Factors Correlated with Sufficient Consumption Behavior of Students in Thailand and Malaysia

Author Mr.Saran Pimthong

This study was conducted cross-culturally with an aim at examining the possibility of the assumptions to predict sufficient consumption behavior of the students compared between students in Thailand and Malaysia. The study investigates and analyzes the causal factors that influence as a variable that may result directly or indirectly to sufficient consumption behavior of the students.

This research was based on the Social Cognitive Learning Theory as the conceptual research framework as along with several noted theories and concepts in the field of psychology from Thailand and abroad. 364 undergraduate students from Thailand and 360 undergraduate students from Malaysia were recruited as samples for study, total of 724 students. Stratified random sampling method was employed to obtain the participants. A structured 8 questionnaires with summated rating scale and 1 demographic characteristics questionnaire were used to measure the aforementioned constructs of the hypothesized structural equation modeling.

The variables in this study comprised of 1) sufficient consumption behavior of students 2) personal factors, consisting of 3 variables: materialism, future orientation and self control, and character strengths. 3) environmental factors, consisting of 3 variables: family upbringing, peer influence, and media influence. 4) mediating factor, consisting of 1 variable: attitude towards sufficient consumption behavior and 5) biosocial background of students.

There were 5 important findings in this study.

First, the total variables could predict sufficient consumption behavior of Thai students (42.9%) better than prediction of Malaysian students (38.9%). The important predictor of sufficient consumption behavior from Stepwise method was attitude towards sufficient consumption behavior in Thai students and character strengths in Malaysian students. The important predictors were found from the analysis in total group of students from Thailand and Malaysia namely attitude towards sufficient consumption behavior and materialism. These two important variables are common factors to predict the sufficient consumption behavior of students who are culturally different (generalization).

Secondly, the hypothesized structural equation model of sufficient consumption behavior of the students in Thailand and Malaysia was adjusted, resulting the level of overall model fit with $\chi^2 = 402.06$, $df=103$ ($p<.05$), SRMR = .065, RMSEA = .063, GFI = .94, NFI = .94, CFI = .96, TLI = .94, AGFI = .90, PNFI = .63 and $\chi^2 / df = 3.903$. It was found that sufficient consumption behavior of students was directly affected by variables, namely, 1) materialism (-.54) 2) attitude towards sufficient consumption behavior (.37) and 3) character strengths (.21). All causal variables altogether accounted for 89% of variance of sufficient consumption behavior of the students.

Thirdly, there was a difference on structural model of the causal factors related to the sufficient consumption behavior of the students between students in Thailand and Malaysia. The direct effect of future orientation and self control on attitude towards sufficient consumption behavior was found difference, showing that the effect of students from Malaysia (.70) was higher than students from Thailand (.17). Moreover, the noninvariant factor loadings of attitude towards sufficient consumption behavior and materialism were not equivalent across the two groups.

Fourthly, Testing for invariant latent mean structures revealed the differences of latent variable means across the two groups of students in Thailand and Malaysia. The Malaysian students had latent means of sufficient consumption behavior of students, attitude towards sufficient consumption behavior, materialism, future orientation and self control, character strengths, family upbringing, peer influence, and media influence higher than Thai students statistically significant at the .05 level.

(7)

Fifthly, the at-risk groups of students needed immediate attention due to reported less of sufficient consumption behavior. For students from Thailand was group of students studying in the faculty of humanities and social sciences, it can be suggested that at least attitude towards sufficient consumption behavior should be heightened and created. For students from Malaysia was group of male students, it can be suggested that character strengths, attitude towards sufficient consumption behavior, and media influence should be developed.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย สำเร็จเรียบร้อยได้ตามเวลาเกินความคาดหมาย อันเนื่องมาจากการที่ผู้เขียนได้รับการสนับสนุนในการให้คำปรึกษา และกำลังใจจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บริหารสถาบันฯ ที่ให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องของเวลาในการดำเนินการวิจัย การให้คำแนะนำ และทุนสนับสนุนการทำวิจัยซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรสายวิชาการของสถาบัน ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการวิจัยให้มีศักยภาพสูงขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดุจเดือน พันธุมนาวิน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพดล อินทร์จันทร์ และดร. วรชนก ยุทธนานุกร ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในงานวิจัยนี้ เพื่อการพิจารณาและตรวจสอบงานวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเพื่อนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และนิสิตของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จนทุกอย่างสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอขอบคุณนิสิต/นักศึกษาทั้งในประเทศไทย และนักศึกษาจาก International Islamic University of Malaysia (IIUM) ที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์ และประสบผลสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ

ศรัณย์ พิมพ์ทอง

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.4 การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	6
1.4.1 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา: ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด	7
1.4.2 สาเหตุของพฤติกรรม	10
1.4.3 ปัจจัยด้านบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภค	12
1.4.3.1 ความเป็นวัดุณิยัมกับพฤติกรรมการบริโภคของ บุคคล	12
1.4.3.2 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมการบริโภค ของบุคคล	16
1.4.3.3 คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล	19
1.4.4 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภค	22
1.4.4.1 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวกับพฤติกรรม การบริโภคของบุคคล	22
1.4.4.2 อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมการบริโภค ของบุคคล	25

1.4.4.3 การเห็นแบบอย่างจากสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม	28
การบริโภคของบุคคล	
1.4.5 เจตคติกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคของบุคคล	31
1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	34
1.6 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	35
1.7 สมมติฐานในการวิจัย	38
บทที่ 2 วิธีการวิจัย	42
2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
2.2 เครื่องมือวัดตัวแปร	44
2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวัด	52
2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	57
3.2 ผลการทํานายพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยใช้ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง 7 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย	64
3.3 สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
3.4 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปร	70
3.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ พฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย	82
3.6 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษา ไทยและนักศึกษามาเลเซีย	89
3.7 ผลการเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงพฤติกรรมกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยกับมาเลเซีย	100
3.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงของนักศึกษา ตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ที่แตกต่างกัน	102

บทที่ 4 การสรุปและอภิปราย	105
4.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน	105
4.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1	106
4.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2	108
4.2 กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง	117
4.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย	117
4.3.1 ข้อดีของการวิจัย	117
4.3.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย	119
4.4 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ	120
4.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	122
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก แบบวัดในงานวิจัย	134
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	183

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ข้อมูลรายได้ประชากรชาติต่อหัวคำนวณโดยอำนาจซื้อของประชากรของประเทศสมาชิกอาเซียน ปี ค.ศ. 2008-2012 (ดอลลาร์สหรัฐ)	2
3.1 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทยและมาเลเซีย	58
3.2 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทย	61
3.3 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามาเลเซีย	63
3.4 ผลการทำนายการพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาโดยใช้ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง 7 ตัวแปรเป็นตัวทำนาย	67
3.5 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มรวม ($n = 724$)	72
3.6 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษาไทย ($n = 364$)	73
3.7 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษามาเลเซีย ($n = 360$)	75
3.8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มรวม	77
3.9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาไทย	79
3.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มนักศึกษามาเลเซีย	81
3.11 คะแนนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในกลุ่มรวม (724 คน)	86

3.12 ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย	94
3.13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย	101
3.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงของนักศึกษาที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน (ตอน 1) และค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบใน อิทธิพลเดียว (ตอน 2)	103

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย	38
1.2 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา	39
3.1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในกลุ่มรวม	87
3.2 ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย	99

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่สภาพทางสังคมของประชาคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันในภูมิภาคเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ ขณะที่ปัญหาหลายอย่างซึ่งเคยเป็นปัญหาในประเทศกลับขยายวงกว้างขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศ อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคติดต่อ อาชญากรรม ปัญหายาเสพติด หรือแม้แต่ปัญหาสวัสดิการสังคม กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน ซึ่งมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ จึงต้องปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์เพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เป็นการเพิ่มขีดความสามารถต่อการเผชิญกับปัญหาท้าทาย และสร้างอำนาจต่อรองของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศให้มากขึ้น (กรมอาเซียน, 2551)

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2546 ผู้นำแต่ละชาติของสมาชิกอาเซียนจึงเห็นพ้องกันว่า ถึงเวลาแล้วที่อาเซียนควรจะรวมมือกันให้เหนียวแน่น เข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น จึงกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลักภายในปี 2563 ซึ่งต่อมาได้เลื่อนกำหนดเวลาสำหรับการรวมตัวให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จึงส่งผลให้สมาชิกทั้ง 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะกลายเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ที่มีประชากรรวมกันถึงประมาณเกือบ 600 ล้านคน จะช่วยเกื้อหนุนให้ภาคการค้า การลงทุน รวมถึงการเคลื่อนย้ายประชากรทั้งในภาคแรงงาน รวมทั้งภาคการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ต่างก็มีเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม พฤติกรรมและรสนิยม รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการตลาดที่แตกต่างกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจเพื่อสร้างการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและในทางสังคมอย่างเหมาะสมจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมระดับภูมิภาค จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง

ทำการศึกษาและทำความเข้าใจพื้นฐานความแตกต่างในกลุ่มประชากรของแต่ละประเทศ ทั้งในเรื่องของทักษะความรู้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การตลาด ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนจนถึงการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้พฤติกรรมซึ่งกันและกัน

ช่วงเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา กลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศมีการขยายตัวของเมืองและมีแนวทางของการพัฒนาประเทศไปสู่การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างมาก เช่น จากการผลิตเพื่อยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า มีการแข่งขันทางด้านการค้าและทำให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมตามคำโฆษณา ซึ่งได้กลายเป็นค่านิยมของการบริโภคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม และมีการขยายวัฒนธรรมบริโภคนิยมไปจนถึงกลุ่มคนทุกชนชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมจากที่เคยเรียบง่าย กลายเป็นซับซ้อนมากขึ้น ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่อาจช่วยชี้ให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น ข้อมูลรายได้ประชาชาติต่อหัวคำนวณโดยอำนาจซื้อของประชากร (GNI per capita, PPP) ของประเทศสมาชิกอาเซียน ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลรายได้ประชาชาติต่อหัวคำนวณโดยอำนาจซื้อของประชากรของประเทศสมาชิกอาเซียน ปี ค.ศ. 2008-2012 (ดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	2008	2009	2010	2011	2012
บรูไนดารุสซาราม	37,093.99	27,212.06	30,880.34	40,244.31	41,126.61
กัมพูชา	742.57	735.42	782.62	878.38	945.99
อินโดนีเซีย	2,178.27	2,272.04	2,946.66	3,471.43	3,556.79
ลาว	886.76	930.59	1,122.85	1,261.54	1,399.21
มาเลเซีย	8,460.37	7,277.76	8,729.10	10,011.99	10,380.54
พม่า	-	-	-	-	-
ฟิลิปปินส์	1,920.99	1,831.97	2,135.92	2,364.68	2,587.88
สิงคโปร์	36,972.39	38,922.78	42,783.72	47,268.23	51,709.45
ไทย	4,118.40	3,978.91	4,802.66	5,192.12	5,473.75
เวียดนาม	1,070.15	1,129.68	1,224.25	1,408.01	1,595.81

แหล่งที่มา: The World Bank, 2013

รายได้ประชาชาติต่อหัวคำนวณโดยอำนาจซื้อของประชากร คำนวณจากการเอารายได้มวลรวมประชาชาติของประเทศ (ผลรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP: Gross Domestic Product และรายได้สุทธิซึ่งได้รับจากต่างประเทศ) มาปรับให้อยู่ในรูปดอลลาร์เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ แล้วนำไปหารด้วยจำนวนประชากรในประเทศนั้น ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงรายได้เฉลี่ยต่อปีของคนในแต่ละชาติ และดัชนี GNI (Gross National Income) นี้ยังเป็นเครื่องชี้ที่อาจสะท้อนถึงมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตของคนในประเทศนั้น ๆ ได้อีกด้วย เช่น โดยทั่วไปแล้วประชากรในประเทศที่มี GNI per capita สูง ก็จะมีปริมาณการบริโภคที่มากกว่าประชากรในประเทศที่มี GNI per capita ต่ำกว่า เป็นต้น และข้อมูลจากตารางที่ 1 จะช่วยให้เราเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้รายได้ประชาชาติต่อหัวซึ่งบ่งชี้ถึงอำนาจซื้อของคนในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัวในระดับสูง เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีความใกล้เคียงกันทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์ (ไม่นับสิงคโปร์และบรูไนดารุสซารามที่มีความแตกต่างในเรื่องของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ) และเป็นกลุ่มตัวอย่างของประเทศที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ เนื่องจากข้อบ่งชี้ของดัชนีรายได้ประชาชาติต่อหัวที่แสดงให้เห็นว่าประชากรมีแนวโน้มของการมีพฤติกรรมการบริโภคในระดับสูงนั่นเอง

จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างมีความเหมาะสมและพอเพียง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนในรูปแบบของการวิจัยศึกษาข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากความสำเร็จของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามีจุดเริ่มต้นที่สำคัญประการหนึ่งอยู่ที่ทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นพลเมืองของชาติ การพัฒนาให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี เป็นคนดี เก่งและมีสุขนั้นจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาในวัยเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2553)

เนื่องจากในปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นตกเป็นเป้าหมายของการโฆษณาสินค้าต่าง ๆ มากขึ้นจากลักษณะความอยากรู้อยากลองและด้อยประสบการณ์ของวัยรุ่น (ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ, 2547) ยกตัวอย่างเช่น การที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากรายงานสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนปี 2547-2548 พบว่า ร้อยละของเด็กที่มีโทรศัพท์มือถือในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.83 และมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษาถึงร้อยละ 63.24 และจากรายงานเดียวกันยังพบว่า เด็กมัธยมถึงระดับอุดมศึกษา เล่นพนันบอล หวายนินทา ส่งซิงค์ของรางวัล คิดเป็นร้อยละ 17.62 19.69 และ 33.05 ตามลำดับ (โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด, 2549)

นอกจากนี้รายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ในการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากรไทย พบว่า เยาวชนและวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น (15-24 ปี) มากกว่าร้อยละ

ละ 40.0 มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่เสี่ยงต่อสุขภาพซึ่งได้แก่ อาหารไขมันสูง ขนมหวาน เล่น และเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม โดยมีความถี่ของการบริโภคต่อสัปดาห์ตั้งแต่ 3-4 วันขึ้นไป

การใช้เวลาว่างของวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเอาใจใส่เช่นกัน เพราะการใช้เวลาไปในทางสร้างสรรค์ย่อมเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นและสังคม ในประเทศไทยพบผลสำรวจจากสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งได้ทำการสำรวจกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่ากลุ่มวัยรุ่นมักใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลทั่วไป/สินค้าหรือบริการมากที่สุด ร้อยละ 79.6 รองลงมาคือ เล่นเกม ดาวน์โหลดเกม ร้อยละ 65.4 ใช้เพื่ออ่านข่าวสาร หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร ร้อยละ 57.4 ดาวน์โหลดหนัง เพลง ดูทีวี วิดีทัศน์ ฟังวิทยุ ร้อยละ 56.4 และใช้รับ-ส่ง อีเมล ร้อยละ 55.9 เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาและหาความรู้น้อยกว่าเพื่อความบันเทิง (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2556)

รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่พอเพียงของกลุ่มเยาวชนในมาเลเซีย เช่น ผลการสำรวจของ Sorooshian และ Teck (2014) ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้จ่าย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในมาเลเซีย พบว่า มีนักศึกษากว่า 45% เลือกที่จะใช้การจับจ่ายใช้ สอยหรือช้อปปิ้งเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับตนเอง และนักศึกษามากกว่า 60% เลือกที่จะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีราคาตั้งแต่ 600-2,000 ริงกิตมาเลเซีย (ประมาณ 6,000 – 20,000 บาท) ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่ค่อนข้างสูงสำหรับนักศึกษาที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง นอกจากนี้นักศึกษา 33% รายงานว่ามีความตั้งใจที่จะเลือกซื้อเสื้อผ้าและสิ่งประดับแฟชั่นราคา แพง และกว่า 40% ยังมีความเชื่อด้วยว่า เงินคือสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kamaruddin และ Mokhlis (2003) ซึ่งระบุว่า สัดส่วนสูงสุดของ การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของเยาวชนมาเลเซีย ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องสำอาง อาหาร อุปกรณ์ กีฬา และความบันเทิง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ahmed, Ghingold และ Zainurin (2007) ที่ ทำการศึกษาถึงเจตคติที่มีต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่เป็นเยาวชนในมาเลเซีย และพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายเงินที่ได้รับประจำเดือนส่วนใหญ่ไปกับการใช้จ่ายในห้างสรรพสินค้า เพื่อหา ความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ

จากความสำคัญและผลการสำรวจที่ช่วยสนับสนุนการมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างไม่ พอเพียงในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนทั้งของไทยและมาเลเซียดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ เลือกใช้วิธีการศึกษาข้ามวัฒนธรรม โดยอาศัยวิธีการและเครื่องมือทางสถิติในการเปรียบเทียบ การแสดงผลการศึกษาให้ชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ ของข้อสมมติฐานที่ใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษา เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษา ในประเทศไทย และมาเลเซีย ด้วยการศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร เชิงเหตุ ของพฤติกรรม ซึ่งจะได้ทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ด้วยว่าตัวแปรเชิงเหตุต่าง ๆ นั้น มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่อาจส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภค หรือส่งผลโดย

อ้อมในรูปของปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางให้พฤติกรรมการบริโภคแปรเปลี่ยนไปจากสมมติฐานการวิจัย หรือไม่ อย่างไร โดยเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ปรากฏชัด ทั้งในแง่ของความแตกต่าง และความเป็นสากลของตัวแปรที่เน้นศึกษา โดยคาดหวังว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนงานพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ด้วยการมีนโยบายส่งเสริมที่เหมาะสมทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้

การก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งได้สะท้อนถึงบทบาทอันสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก โดยเฉพาะในด้านสังคมเพื่อการสรรค์สร้างประชาคมที่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น สร้างเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมอย่างเสมอภาค การศึกษาในแนวทางของการวิจัยข้ามวัฒนธรรมเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรม จึงมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไปในประเด็นผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน บนหลักการของการสร้างความเข้าใจร่วมกันต่อการพัฒนาสังคม การแบ่งปันความรู้ และทรัพยากรที่เอื้อประโยชน์ต่อทั้งภูมิภาค รวมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างในด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมืองของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อการสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม ระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย ว่ามีตัวแปรหรือปัจจัยเชิงเหตุใด ที่สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาได้ดี คล้ายคลึง หรือแตกต่างกัน อย่างไร

1.2.2 เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย

1.2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ว่าส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย หรือไม่ อย่างไร

1.2.4 เพื่อศึกษาว่านักศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกันทางชีวสังคมและภูมิหลัง จะมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่แตกต่างกันหรือไม่ ตลอดจนสามารถระบุเป็นกลุ่มเสี่ยงประเภทใดได้บ้าง รวมทั้งตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาเหล่านั้น

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้คาดว่าจะเกิดประโยชน์ทั้งในด้านการพัฒนาองค์ความรู้และด้านปฏิบัติ ดังนี้

1.3.1 รายงานผลการศึกษาทำให้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุด้านบุคคลและด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นตัวแบบที่แสดงการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยดังกล่าว โดยผ่านตัวกลางได้อย่างเหมาะสม

1.3.2 เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้วิชาการทางจิตวิทยาและการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม ด้วยการเชื่อมโยงทฤษฎีที่มีความหลากหลายเพื่อการอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมและภูมิหลัง เพื่อความพร้อมด้านสังคมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้

1.3.3 เพื่อให้ทราบความเหมาะสม ในการที่จะนำแนวคิด/ทฤษฎีและชุดฝึกอบรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวคิด/ทฤษฎีที่ศึกษา มาปรับใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย ให้ทราบว่าสามารถพัฒนา โดยเน้นที่ตัวแปรใด และควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไรก่อนที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป จึงจะก่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ

1.3.4 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลชี้แนวทางในการทำวิจัยในรูปแบบของการศึกษาข้ามวัฒนธรรมขั้นสูงต่อไป เช่น การวิจัยเชิงทดลองประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเยาวชนด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาเยาวชนเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในส่วนนี้จะเป็นการประมวลเอกสาร เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดตัวแปรและสมมติฐานในการวิจัย โดยมุ่งศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม และปัจจัยเชิงเหตุด้านบุคคลหรือจิตลักษณะที่จะเป็นตัวบ่งชี้ หรือทำนายว่า จะเกิดพฤติกรรมการบริโภคในกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันออกไปอย่างไร นอกจากนี้ยังจะได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้านต่าง ๆ ของพฤติกรรมการบริโภคในบุคคล ดังต่อไปนี้

1.4.1 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา: ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด

พฤติกรรมการบริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผล และการใช้สอยผลิตภัณฑ์ รวมถึงบริการที่คาดว่าจะสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมการบริโภค จึงครอบคลุมการศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคแต่ละคนว่า จะทำการเลือกซื้อสินค้าและบริการอะไร อย่างไร จึงจะเหมาะสมและสร้างความพอใจในการซื้อให้แก่ตนเองได้มากที่สุด ซึ่งกระบวนการนี้จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสาร และการประเมินทางเลือกเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เขาสงสัย รูปแบบพฤติกรรมการบริโภคจึงเป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยการถูกกระตุ้นจากผลภายนอกและจากความต้องการภายในที่ซ่อนลึกอยู่ในจิตใจ แล้วมีการตอบสนองของบุคคลโดยการตัดสินใจบริโภคหรือไม่บริโภค (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538)

ในขณะที่แนวคิด-ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ระบุว่า การบริโภคหมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เลือกซื้อ ใช้หรือจับจ่ายผลิตภัณฑ์ บริการ ความคิดหรือประสบการณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแรงปรารถนาของตน (Solomon, 2007) ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการบริโภคเพื่อบำบัดความต้องการและเพื่อให้ได้ความพึงพอใจเป็นสำคัญ ซึ่งการบริโภคในลักษณะนี้สามารถส่งผลย้อนกลับมาทำลายคุณภาพชีวิตของบุคคลได้ เช่น คนที่กินเพราะความอร่อยก็จะกินมากไปจนกระทั่งอาหารไม่ย่อยหรืออ้วน ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น

กระแสของการบริโภคภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งกำลังดำเนินไปอย่างเข้มข้นนั้น ได้ก่อให้เกิดการสร้างความต้องการเทียม อันเป็นแรงผลักดันให้ทุกคนบริโภคอย่างบ้าคลั่ง เพื่อทำให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้ จะเห็นได้ว่าการบริโภคในลักษณะดังกล่าวมีภาวะที่รุนแรงเกินกว่าที่ใครจะต้านทาน ดังที่เราเห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันถึงการสร้างสัญลักษณ์ชักจูงใจคนอย่างมากมาย ทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ที่ทำให้คนต้องจับจ่ายใช้สอย เพื่อประโยชน์ด้านอื่น ๆ ซึ่งมากกว่าที่จะคำนึงถึงคุณค่าหรือประโยชน์ใช้สอยโดยตรงจากตัวสินค้า เช่น ซีอรรถยนต์โดยมุ่งหมายให้เกิดการมีสถานภาพทางสังคมมากกว่าจะคิดเอาไว้ใช้เดินทาง เป็นต้น (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2540)

จะเห็นได้ว่า เงินและวัตถุมีความสำคัญอย่างมากต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมบริโภค และเมื่อมองให้ลึกลงไป จะพบว่าสิ่งที่ป็นรากเหง้าของวิถีชีวิตดังกล่าวก็คือ ความเชื่อที่ว่าความสุขนั้นจะได้มากด้วยการบริโภค ยิ่งบริโภคหรือมีวัตถุมากเท่าไร ก็ยิ่งมีความสุขมากเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การแสวงหาเงินตราและครอบครองวัตถุต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดจึงเป็นจุดหมายสูงสุดของผู้คนในสังคมบริโภค เจตคติแบบวัตถุนิยมจึงเกิดขึ้นควบคู่กับสังคมบริโภค นอกจากนั้นสิ่งที่ผู้คนนิยมบริโภคก็มีได้จำกัดเฉพาะวัตถุที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงบริการและ

ประสบการณ์ต่าง ๆ (เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ท่องเที่ยว เล่นเกม หรือผจญภัย) อีกทั้งยังนิยมเสพสัญลักษณ์ต่าง ๆ (เช่น ยี่ห้อหรือโลโก้สินค้าชื่อดัง) ดังเห็นได้ว่าในหมู่ผู้ที่มีฐานะจะให้ความสำคัญกับยี่ห้อหรือแบรนด์ของสินค้ามาก หากเป็นแบรนด์ดัง ไม่ว่าสินค้าจะมีที่รุ่มก็แบบ ก็ต้องการซื้อหามาใช้ และแม้จะเอาแบรนด์นั้นไปประทับกับสินค้าชนิดใดก็ตาม ทั้ง ๆ ที่แตกต่างกันมาก เช่น น้ำหอม รองเท้า เสื้อยืด ปากกา ก็จะได้ยังได้รับความนิยมอยู่นั่นเอง เจตคติดังกล่าวหากเรียกให้จำเพาะเจาะจงลงไป ก็คือเจตคติแบบบริโภคนิยม หรือลัทธิบริโภคนิยม (พระไพศาล วิสาโล, ม.ป.ป.)

ในขณะที่การอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค กล่าวว่าพฤติกรรมกรรมการบริโภคเกิดขึ้นจากกระบวนการตัดสินใจร่วมกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (Assael, 1995) ซึ่งแสดงว่าก่อนตัดสินใจบริโภค กระบวนการคิดในบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากกระบวนการคิดดำเนินไปอย่างรอบคอบ รอบด้านและถี่ถ้วนโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งกับตนและผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม ย่อมสามารถต้านทานอิทธิพลของสภาพแวดล้อมได้และนำไปสู่การบริโภคที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ การบริโภคอย่างฉลาด คือ การบริโภคด้วยปัญญาเป็นการวิเคราะห์ไตร่ตรอง ตัดสินใจเลือกบริโภคสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุมีผล ด้วยเหตุนี้กระบวนการคิดก่อนตัดสินใจจึงมีความสำคัญ หากสามารถฝึกให้ผู้บริโภคคิดอย่างรอบคอบเป็นกระบวนการย่อมทำให้เกิดการบริโภคที่บุคคลจะได้รับคุณค่าและคุณประโยชน์จากสิ่งที่บริโภคได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ในการตัดสินใจของบุคคลที่จะเลือกบริโภคสิ่งใดก็ตาม บุคคลอาจกระทำได้อย่างรวดเร็วหรือต้องใช้เวลาพิจารณาเปรียบเทียบ แล้วจึงตัดสินใจที่จะบริโภคในที่สุด ความฉลาดในการบริโภคจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล หมายถึง การตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับหลักการ มีการรับรู้ปัญหา ระบุมติปัญหา และค้นหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ รวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้และประสิทธิภาพของทางเลือกว่าเหมาะสมกับปัญหานั้นอย่างไร จนถึงขั้นตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และมีการติดตามและประเมินผล การตัดสินใจนั้นในระยะต่อมา

ปรากฏการณ์การบริโภคอย่างไม่ฉลาดในสังคมปัจจุบันพบได้ทั่วไป นอกจากการบริโภคตามความอยากยังมีการบริโภคตามอิทธิพลชักจูงของการโฆษณา เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้สังคมไทยเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ ข่าวสารข้อมูลสามารถกระจายไปสู่ผู้รับโดยไม่จำกัดเวลาสถานที่ ข่าวสารกลายเป็นสิ่งที่ต้องเสพในชีวิตประจำวัน นอกจากสังคมปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นสังคมข่าวสารแล้วยังเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน สังคมประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้คนในสังคมมีเสรีภาพในการสื่อสาร มีสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้สมาชิกของสังคมต้องติดตามข่าวสารอยู่เสมอ เทคนิคการตลาดและการโฆษณาได้ช่วยให้คนอยากซื้อ อยากบริโภค อยากได้ จนเกินความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต คนไทยยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องรู้จักใช้สติปัญญา คิดไตร่ตรองจัดประเด็น จัปสาระสำคัญที่แท้จริงและเกิดประโยชน์เพื่อใช้ข่าวสารความรู้ให้เป็น

ประโยชน์แก่ชีวิต ส่วนข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องเท็จ เรื่องแต่งเติม เรื่องไร้ประโยชน์ซึ่งเรียกว่าขยะข้อมูลข่าวสาร ก็กำจัดไปหรือไม่ใส่ใจ การคิดไตร่ตรองดังกล่าวกว่าจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการฝึกคิดอย่างเป็นกระบวนการ (วัลนิกา ฉลากบาง, 2548)

การบริโภคอย่างเหมาะสมจึงมีหลักสำคัญอยู่ที่การเลือกและการรับ โดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับคนทั่วไป ย่อมให้มีเรื่องความเอร็ดอร่อย สบายงาม โก้เก๋ ได้บ้างแต่มีหลักว่าจะต้องเป็นการเลือกและรับที่มีความพอดี ได้คุณค่าที่แท้จริงและไม่ทำให้ตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมเดือดร้อน เสียหาย (พระพรหมคุณาภรณ์, 2550) ทั้งนี้หากนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พิจารณาพฤติกรรมคนดีคนเก่ง เราจะสามารถแบ่งเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่สำคัญ 4 กลุ่ม (ดุจเดือน พันธมนานิน และดวงเดือน พันธมนานิน, 2550) ได้แก่ 1) พฤติกรรมตามคุณธรรม เช่น การแสดงความเพียร ความพอประมาณ ความอดทน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความสามัคคี การประหยัด และการออม เป็นต้น 2) พฤติกรรมรับนวัตกรรม ซึ่งเป็นการแสดงถึง ความตระหนักของการเปลี่ยนแปลง มีการยอมรับนวัตกรรมแนวทาง หรือหลักการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งจะส่งเสริมให้บุคคลมีความรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว 3) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่ทำลายหรือทำร้ายตนเอง เช่น การไม่ใช้ยาจนเกินตัว การดูแลสุขภาพของตนเอง การไม่เสพสารเสพติด การบริโภคสิ่งต่าง ๆ (เช่น อาหาร เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ) อย่างพอเหมาะพอควร เป็นต้น และ 4) พฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรมรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ และสิทธิ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเยาวชน เช่น มาริสา จันทรฉาย (2551) ศึกษาพฤติกรรมบริโภคนิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบผลที่สำคัญคือ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมบริโภคนิยม (ของใช้ส่วนตัว) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า เพศ รายได้ที่ได้รับต่อเดือน ค่านิยมแฟชั่น การอบรมเลี้ยงดู และการบริโภคสื่อ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฐานันดร เปียศิริ (2545) ศึกษาพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้า (ของใช้ส่วนรวม) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการห้องเรียนสีเขียว มีเจตคติที่ดีต่อการประหยัดไฟฟ้า มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และเพื่อส่วนรวมมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการฯ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัลนิกา ฉลากบาง (2548) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขึ้นกับสิ่งรอบข้างมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการทำแบบฝึกหัดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการคิดแบบเดียวกัน

แสดงให้เห็นว่าโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งจัดเพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างพฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสม สามารถก่อให้เกิดผลดีต่อเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน

การศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมาเลเซีย เช่น Ayupp, Ling และ Tudin (2013) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าราคาแพงของนักศึกษามหาวิทยาลัยในมาเลเซีย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐ 450 คน ซึ่งการศึกษาจะวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุทั้งที่เป็นปัจจัยในระดับบุคคลและปัจจัยภายนอก พบผลว่า ปัจจัยนำที่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าราคาแพงของกลุ่มตัวอย่างคือ รายได้และการรับรู้เกี่ยวกับระดับชั้นทางสังคม

Muniady, Al-Mamun, Permarupan และ Zainol (2014) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษามหาวิทยาลัยในมาเลเซีย พบว่าบุคลิกลักษณะของนักศึกษาซึ่งวัด 2 ผ่านองค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ตัวตน (Self-Concept) และความสอดคล้องของอัตลักษณ์ (Self-congruity) เป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .19) ในขณะที่ตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจ ก็เป็นตัวทำนายที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน (ค่าเบต้า เท่ากับ -.18) แต่แสดงความสัมพันธ์ในทางลบ

จากข้อมูลดังกล่าว จึงสามารถให้ความหมายสำหรับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ซึ่งหมายถึง การกระทำโดยผ่านกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษา ในการเลือกบริโภคหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว ของใช้ส่วนรวม หรือทรัพยากรธรรมชาติ และเวลา เพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของตน โดยมีความพอประมาณในการบริโภค รวมถึงการมีพฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ด้วยการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ตามสมควร และไม่เบียดเบียนผู้อื่นจากการประมาณตนในการบริโภค ซึ่งสามารถจำแนกพฤติกรรมที่สะท้อนการบริโภคออกเป็น 3 ด้าน ตามสิ่งที่บริโภค (ซื้อหรือใช้) ซึ่งมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ คือ อาหาร/สิ่งของ (ของใช้ส่วนตัว) ทรัพยากรธรรมชาติ (ของใช้ส่วนรวม) และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ คือ เวลา (ผจญจิต อินทสววรรณ และคณะ, 2547)

ผลจากการศึกษาในงานวิจัยนี้จึงน่าจะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการบริโภคในนักศึกษาที่แตกต่างข้ามวัฒนธรรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำการฝึกอบรมหรือการทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อปรับและส่งเสริมพฤติกรรมอย่างเหมาะสมให้กับเยาวชนของแต่ละประเทศในขั้นต่อไป

1.4.2 สาเหตุของพฤติกรรม

ในการศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซียครั้งนี้ ผู้วิจัย

เน้นอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) มากำหนดเป็นกรอบในการศึกษา เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมาก เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Bandura, 1986) จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า "การเรียนรู้โดยการสังเกต" หรือ "การเลียนแบบ" และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ แบนดูราอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน และทั้งสิ่งแวดล้อมกับตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน แบนดูรากล่าวว่า พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) โดยความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม คือ

1) ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน แบนดูราได้ถือว่าทั้งบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม และได้อธิบายการปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

B = พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล

P = บุคคล (ตัวแปรที่เกิดจากผู้เรียน เช่น ความคาดหวังของผู้เรียน ฯลฯ)

E = สิ่งแวดล้อม

2) แบนดูราได้ให้ความแตกต่างของการเรียนรู้ (Learning) และการกระทำ (Performance) โดยถือว่าความแตกต่างนี้สำคัญมาก เพราะคนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ แบนดูราได้สรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1) พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ

2.2) พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ

2.3) พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำ เพราะไม่เคยเรียนรู้จริง ๆ

3) แบนดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ก็คาดหวังว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวตอบตนด้วย ความหวังนี้ก็ส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และผลพวงก็คือว่าเด็กอื่น (แม้ว่าจะไม่ก้าวร้าว) ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองแบบก้าวร้าวด้วย และเป็นเหตุให้เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวยิ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการย้ำความคาดหวังของตน แบนดูราสรุปว่า "เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะสร้างบรรยากาศก้าวร้าวรอบ ๆ ตัว จึงทำให้เด็กอื่นที่มีพฤติกรรมอ่อนโยนไม่ก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมตอบสนองก้าวร้าว เพราะเป็นการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่ก้าวร้าว"

เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ได้อธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ สาเหตุด้านตัวบุคคล (Person) โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่าตัวแปรที่สำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของเยาวชนด้านตัวบุคคล ได้แก่ แนวคิดในเรื่องลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และความเป็นวัตถุนิยม และสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม (Environment) โดยจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่าตัวแปรที่สำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของเยาวชนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ โดยมีตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เป็นตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) โดยได้ประมวลผลการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสาเหตุด้านสถานการณ์และด้านจิตลักษณะ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและสมมติฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.4.3 ปัจจัยด้านบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภค

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ได้อธิบายว่าปัจจัยด้านตัวบุคคล (Person) เป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งของการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางจิตในระดับบุคคล 3 ตัวแปรด้วยกัน ได้แก่ ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ซึ่งได้ประมวลเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่สำคัญของปัจจัยด้านบุคคลทั้ง 3 ตัวแปร ดังนี้

1.4.3.1 ความเป็นวัตถุนิยมกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

การก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและค่านิยมของคนในสังคม เกิดกระแสค่านิยมแบบวัตถุนิยม ซึ่งคนในสังคมให้ความสำคัญกับวัตถุสิ่งของมากกว่าคุณค่าความรู้สึกทางด้านจิตใจ มีความอยากได้ อยากครอบครองทรัพย์สินเงินทองมากขึ้น ค่านิยมแบบวัตถุนิยมถูกกระตุ้นจากอิทธิพลของสื่อสารมวลชน ความเจริญทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางเศรษฐกิจ และบุคคลใกล้ชิด ค่านิยมแบบวัตถุนิยมเป็นความเชื่อของปัจเจกบุคคล ที่ให้ความสำคัญแก่เงิน สรรพสิ่งที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนวัตถุนิยมความความสะดวกต่าง ๆ การใช้ชีวิตเป็นไปเพื่อการไถ่หาและมุ่งครอบครองทรัพย์สินสมบัติ แต่ทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ ที่ได้ครอบครองนั้นกลับไม่ได้ทำให้เกิดความพอใจในชีวิต หรือไม่ได้ทำให้เกิดความสุขเชิงอัตวิสัยเพิ่มขึ้น (Richins & Dawson, 1992) ปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่พบในสังคมไทยหลาย ๆ ปัญหา มีสาเหตุมาจากการที่คนในสังคมมีค่านิยมแบบวัตถุนิยมดังที่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย องคมนตรี (อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2556) กล่าวถึงปัญหาการมีค่านิยมแบบ

วัตถุนิยมของเยาวชนไทยว่า “สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่น่าห่วงที่สุดในขณะนี้ คือ ปัญหากระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม การมีค่านิยมแบบวัตถุนิยมทำให้นักเรียนนักศึกษาประพฤติตนไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสม ถือเป็นโรคภัยของสังคมที่ผู้ใหญ่จะต้องช่วยกันหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน ควรสอนให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ด้วยการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติใช้”

ในสังคม “ทุนนิยมบริโภค” นั้น Jean Baudrillard (อ้างถึงใน พิษณุ สมปอง, 2531) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของสังคมที่พัฒนามาถึงขั้นนี้ว่า ประชาชนในสังคมจะพากันบริโภคสัญลักษณ์และการโฆษณา อันมีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงติดต่อกันได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่ง Baudrillard ขนานนามสังคมในยุคนี้ว่า “โลกแห่งสื่อเสียงและภาพ” บรรดาสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นต้นว่า วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็น “พันธนาการทางสังคม” (Social Bond) ที่ผูกมัดโฆษณาการรอกุ้ให้สมาชิกในสังคมได้มองเห็น “คุณค่า” ของการบริโภค สื่อต่าง ๆ จึงมีการเปลี่ยนแปลงในการบริโภคอยู่เป็นจำนวนมากทีเดียว และขีดความสามารถในการบริโภคสิ่งเหล่านี้จะเป็นสัญลักษณ์แห่งการแบ่งแยกชั้นทางสังคมอีกด้วย

วัฒนธรรมบริโภคนิยมกระแสหลักของสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบัน ซึ่งใช้วิธีการเน้นผ่านช่องทางการตลาด เพื่อให้เกิดการบริโภคสินค้าและบริการ ดังนั้น การบริโภคจึงเป็นลักษณะประการหนึ่งของสังคมสมัยใหม่ (modernity) ในทุกสังคมทั่วโลก ซึ่งสามารถพิจารณาการบริโภคในมุมมองของความเป็นวัฒนธรรม ออกเป็นประเด็นย่อยได้ (สุริชัย หวันแก้ว, 2540) ดังนี้

1) การหล่อหลอมรสนิยมและการสร้างความต้องการนั้น มีความพยายามและมีการดำเนินการโดยผู้ผลิตสินค้าซึ่งเป็นผู้ที่ทำกำไร โดยในบางครั้งมีการอาศัยความเข้าใจต่อภาวะจิตวิทยาของความต้องการในหมู่ชนชั้นกลางที่ต้องการได้รับการตอบสนองด้วยสินค้าที่สมมติขึ้น เช่น ในกรณีของการบริโภคของชนชั้นกลาง ผู้ผลิตพยายามหาวิธีเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของชนชั้นกลาง ซึ่งในบางครั้งการบริโภคไม่เน้นที่ประโยชน์ใช้สอยของสิ่งของนั้น ๆ แต่เพื่อแสดงให้เห็นถึงรสนิยมในการบริโภคสินค้านั้น

2) กระบวนการผลิตมุ่งจะตอบสนองความต้องการเฉพาะอย่างจากการกระตุ้นด้วยการโฆษณา โดยเสมือนหนึ่งว่าเปิดช่องทางให้มีความหลากหลายและให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนมีตัวเลือกมากขึ้น พร้อมกับให้เจ้าตัวรู้สึกว่าได้มีโอกาสแสดงความเป็นตัวเองหรือปัจเจกภาพมากขึ้นในกระบวนการเลือกซื้อเลือกหาสินค้านั้น ๆ ด้วย ผู้บริโภคจึงมีสำนึกแห่งตัวตนหรืออัตลักษณ์ (self-identity) ของตนอยู่ที่สินค้านั้น ๆ โดยนัยนี้จึงกล่าวได้ว่า การบริโภคสินค้าเกี่ยวข้องกับสร้างความเป็นตัวตน เพราะถ้าผู้บริโภคอยากให้ตัวเองมีภาพลักษณ์ (image) ใดๆ ก็บริโภคสินค้านั้น ๆ

3) บ่อยครั้งเราจะสังเกตเห็นการบริโภคเป็นเรื่องของการใช้สินค้าเฉพาะอย่าง เช่น สบู่หรูี่ฝรั่ง ต้มเหล้าฝรั่ง แต่ในสังคมสมัยใหม่ระยะหลัง เราจะเห็นความต้องการและความพยายามของผู้คนที่บริโภคทั้งชุดคล้ายกับ “อยากมีรสนิยมแบบชนชั้นมีระดับ” หมายถึง ความต้องการที่จะมีวิถีชีวิต (lifestyle) อยากครอบครองสิ่งต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ต้องการมีชีวิตแบบมีรสนิยมครบถ้วน เหมือนวิถีชีวิตของชนชั้นที่ตัวเองอยากก้าวไปถึง ลักษณะวัฒนธรรมการบริโภคเช่นนี้ อาจจะเรียกว่า “การบริโภคไลฟ์สไตล์” (the consumption of lifestyle)

จากแนวคิดข้างต้นทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า ในปัจจุบันวัฒนธรรมการบริโภคของคนในสังคม เป็นการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจมากกว่าการตอบสนองทางด้านร่างกาย เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองและกลุ่มของตนแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ การบริโภคจึงไม่ใช่เพื่อประโยชน์ใช้สอยแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการบริโภคสัญลักษณ์ของสินค้านั้น ๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างและเกิดความโดดเด่น ซึ่งการบริโภคสัญลักษณ์ของสินค้าเช่นนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลในทุกเพศ ทุกวัย ไม่เว้นกระทั่งในเด็กและเยาวชนที่ต้องการสิ่งของเพื่อเอาไว้อวดเพื่อนและระดับบารมีของตนเอง รวมถึงทำให้เพื่อนอยากได้ อยากมีตามไปด้วย นอกจากนี้การบริโภสดังกล่าวยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นพวกเดียวกัน เพราะการบริโภคสิ่งของจะทำให้สามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้ (in-groups) เพื่อให้เพื่อนยอมรับ จึงเท่ากับว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าโดยผ่านทางการบริโภคเพื่อให้เกิดการยอมรับนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า วัตถุสิ่งของและเงินทองได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิต การเชิดชูแนวคิดวัตถุนิยมที่มากเกินไป ย่อมนำไปสู่การแสวงหาความสุขทางวัตถุอย่างไม่มียั้งที่สิ้นสุดและเป็นการเน้นด้วยว่า “ยิ่งมาก ยิ่งมีความสุข” การดำเนินชีวิตตามแนวคิดวัตถุนิยม จึงเป็นการทำทุกอย่างเพื่อความสุขที่ได้จากวัตถุโดยไม่คำนึงถึงจิตใจ สภาพสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของระบบทุนนิยม ค่านิยมด้านวัตถุได้แพร่กระจายและแทรกซึมเข้าไปในทุกกลุ่มคนและทุกชนชั้น ผสมผสานกลายเป็นพฤติกรรมเลียนแบบกัน ทำให้คนเหล่านี้ติดในวังวนของการแข่งขันทางวัตถุจนกลายเป็นวัฒนธรรมการบริโภคที่สินค้าต่าง ๆ ถูกปั้นแต่งและผลิตขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการของคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมแห่งการบริโภค และค่านิยมด้านวัตถุอย่างท่วมท้น ต่างคนจึงต่างดิ้นรนหาเงินเพื่อใช้จ่ายด้วยการซื้อความสุขทางวัตถุ ทำให้เห็นเงินสำคัญว่าคุณงามความดี และการแสดงออกถึงความมีหน้ามีตาด้วยการใช้เงินทองเป็นเครื่องชี้วัด ประกอบกับการที่สื่อต่าง ๆ ในสังคมช่วยกันตอกย้ำ ก็ยิ่งทำให้คนมุ่งหาเงินทองเป็นสำคัญ (เสริมเกียรติ วิฑิตเวท, 2544)

สำหรับงานวิจัยนี้ ความเป็นวัตถุนิยม หมายถึง ความเชื่อของนักศึกษาที่เห็นว่าการมีความสุขของมนุษย์เกิดมาจากวัตถุเท่านั้น และวัตถุสำคัญกว่าสิ่งอื่นใดในการอำนวยความสะดวก

สะดวกในชีวิต บุคคลที่สามารถครอบครองปัจจัยทางด้านวัตถุที่บุคคลเห็นคุณค่าไว้ได้มาก บุคคลนั้นย่อมเป็นคนที่เก่งและดีในสังคม ควรค่าแก่การยกย่องและยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต รวมทั้งนักศึกษาที่มีความปรารถนาในการครอบครองวัตถุที่มีราคาสูงเพื่อเสริมคุณค่าในตนเองและเพิ่มความเชื่อมั่นในการเข้าสังคม ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบของตัวแปรความเป็นวัตถุนิยมได้ 3 มิติ (Richin & Dawson, 1992) คือ 1) การมองความสำเร็จในชีวิต หมายถึง ความเชื่อว่าความสุขความสำเร็จของมนุษย์เกิดมาจากวัตถุเท่านั้น 2) การมีความพอใจในการใช้ชีวิต และ 3) ความสุขในชีวิต

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบการศึกษาของไพรินทร์ ชัดธิพงษ์ (2553) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับความฉลาดทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 474 คน โดยผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้นปรากฏว่า ความเป็นวัตถุนิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมสนับสนุนให้เพื่อนฉลาดทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .08

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล เช่น งานวิจัยของสุมาลี มีสกุล (2552) ในการพัฒนาความเที่ยงตรงของโมเดลความแปลกแยกในวัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียนอายุ 13 – 18 ปี จังหวัดอ่างทอง จำนวน 864 คน พบผลจากการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้นว่า ค่านิยมทางวัตถุเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบทางตรงต่อความแปลกแยกในวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.119 ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของชนกพร ไพศาลพานิช (2555) เกี่ยวกับอิทธิพลของวัตถุนิยมและการตระหนักรู้ตนเองต่อพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองของกลุ่มผู้บริโภคเจนเอเรชั่นวาย โดยทำการเก็บข้อมูลผ่านกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเจนเอเรชั่นวาย อายุระหว่าง 18-27 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะวัตถุนิยม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองในเชิงบวกของกลุ่มผู้บริโภคเจนเอเรชั่นวาย และเมื่อพิจารณารายละเอียดมิติของตัวแปรวัตถุนิยม พบว่า เรื่องของการประสบความสำเร็จ และการเป็นศูนย์กลาง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาในมาเลเซีย พบผลที่เกี่ยวข้องในงานของ Fah, Foon และ Osman (2011) เรื่องการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าประเภทน้ำหอมของกลุ่มตัวอย่างชาวมาเลเซีย และพบว่าความเป็นวัตถุนิยม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการประมวลเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่าความเป็นวัตถุนิยมส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลอย่างชัดเจน ในการวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีความเป็น

วัดคุณิยมต่ำ จะเป็นผู้มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่า นักศึกษาที่มีความเป็นวัดคุณิยมสูง

1.4.3.2 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคตสามารถตัดสินใจเลือกกระทำและหาทางแก้ไขปัญหาวางแผนดำเนินการเพื่อผลในอนาคต และการควบคุมตนเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีหนึ่งของบุคคลในอันที่จะเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมพฤติกรรมตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมด้วยตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538)

ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน (Future Orientation and Self Control) เป็นลักษณะ 2 ด้านควบคู่กัน คือ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะทางจิตใจที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถด้านการคาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล จากเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน 2) ตระหนักและเห็นความสำคัญและคุณค่าของผลความดีที่ยังไม่เกิดขึ้น แม้ต้องรอคอยว่ามีคุณค่าที่ไม่ลดลง หรือไม่หมดค่า 3) ยอมรับว่าผล (ผลร้าย) ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตกับคนอื่น ก็สามารถจะเกิดขึ้นกับตนได้ด้วย ถ้าสาเหตุนั้น ๆ ได้เกิดกับตน หรือตนทำให้เกิดขึ้นแล้ว (อุบล เลี้ยววาริณ, 2553) ส่วนการควบคุมตน หมายถึง ทักษะความสามารถในการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนอย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะเกิดผลตามความต้องการ โดยเริ่มจาก 1) การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายรวมทั้งความต้องการให้เกิด หรือมีเพิ่มขึ้นในอนาคต และแบ่งพฤติกรรมเป้าหมายรวมออกเป็นพฤติกรรมเป้าหมายย่อย ๆ เป็นขั้น ๆ 2) สังเกตพฤติกรรมเดิม ๆ ของตนว่าอยู่ในระดับใด และวางเป้าหมายพฤติกรรมขั้นแรกให้ใกล้กับระดับพฤติกรรมระดับพื้นฐานนั้น ๆ โดยตั้งใจที่จะทำให้มากกว่าเดิม หรือบ่อยขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย 3) คาดว่าสภาพแวดล้อมเช่นใดจะช่วยให้กระทำพฤติกรรมเป้าหมายนั้น ๆ ได้มากขึ้น นานขึ้น เตรียมจัดสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าวไว้ 4) พยายามกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายย่อยหนึ่ง ๆ เมื่อทำได้ตามกำหนด ก็ให้รางวัลตนเองหรือบอกให้คนอื่นช่วยให้รางวัลแก่ตนเอง 5) พยายามทำต่อไปตามเป้าหมายขั้นที่สอง 6) ถ้าทำตามเป้าหมายย่อยขั้นแรกหรือขั้นใดขั้นหนึ่งยังไม่ครบ ก็ขยายเวลา ให้โอกาสแก้ตัว กล่าวคือยืดหยุ่นในกฎที่บุคคลสร้างให้ตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2549; อุบล เลี้ยววาริณ, 2553)

ดังนั้น การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกันคือ บุคคลจะต้องมีความต้องการผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบัน แล้วจึงดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น เช่น การอดได้รอได้ โดยมีกระบวนการสองขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือ สาเหตุที่จะทำให้บุคคลเลือกที่จะรับผลที่ดีมากกว่าซึ่งจะมีมาในอนาคต แทนการรับผลในปัจจุบัน เป็นลักษณะมุ่งอนาคต ขั้นตอนที่สอง คือ การกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนาที่จะมาในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลานาน หรือต้องรอ

คอยผลนาน ความสามารถส่วนนี้จึงเป็นการควบคุมตน ดังนั้นผู้ที่เน้นสาเหตุของการตัดสินใจเลือกกระทำและการเล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติเพื่อรอรับผลที่ต้องการจะเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “การควบคุมตน”

โดยสรุปลักษณะมุ่งอนาคต ยังหมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์ไกล และสามารถเลือกตัดสินใจ โดยเล็งเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการกระทำในปัจจุบัน สามารถวางแผนเพื่อรอรับผลดีและป้องกันผลเสียที่จะเกิดในอนาคตได้ การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะบังคับตนเองโดยใช้ความอดทนเสียสละและสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างเหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคต ซึ่งเป็นการกระทำพฤติกรรมใหม่เปลี่ยนจากพฤติกรรมเดิม เพิ่มหรือลดพฤติกรรมบางชนิดของตนเอง โดยพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนและสภาพสิ่งแวดล้อมของบุคคล และไม่ต้องการให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาควบคุม ซึ่งจะเป็นการแสดงถึงความมีศักดิ์ศรีของตนเองนั่นเอง

นอกจากนี้แนวคิดสำคัญทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ที่สำคัญ คือ การพิจารณาข้อค้นพบจากการค้นคว้าว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เป็นลักษณะที่แสดงถึงความมีวุฒิภาวะและคุณภาพของประชากร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหลายประการ เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรมการรักษาสุขภาพอนามัย พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการอนุรักษ์ ฯลฯ โดยเฉพาะในระยะของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในปัจจุบัน

ในส่วนของการมีพฤติกรรมการบริโภคของนักเรียนนั้น จำเป็นที่นักศึกษาจะต้องมีความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของผลดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและมีคุณค่าที่ไม่ลดลงแม้จะต้องรอคอยในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตนตั้งขึ้นอย่างอดทน เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคต เช่น การรู้จักประหยัดอดออมอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีเงินเก็บไว้ใช้ในวันข้างหน้า เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ บุคคลต้องเอาชนะความเขินอายใจต่าง ๆ เช่น ความพอใจ ความสบาย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน บุคคลต้องสามารถควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ควรกระทำ ฉะนั้น การที่บุคคลจะมีความสามารถในการอดทนกระทำพฤติกรรมที่พอเพียงเหล่านี้ได้ จนสามารถทำได้เป็นกิจวัตร ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลที่มองเห็นการณ์ไกล เห็นประโยชน์ของการมีชีวิตและสังคมที่ดีในอนาคตได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าว คือ ลักษณะของการมุ่งอนาคตและควบคุมตนนั่นเอง

งานวิจัยที่ช่วยสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของลักษณะของการมุ่งอนาคตและควบคุมตนต่อพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมในบุคคล จากการศึกษาของ พัทธราภา ดรีเนตร (2554) เป็นการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมจริยธรรมด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยงานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์

ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมว่ามีค่ามากน้อยเพียงใด และพบผลที่เด่นชัดในกลุ่มตัวอย่างย่อยประเภทใดบ้าง โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมในกลุ่มรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .44 และในกลุ่มย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบในนักเรียนจากครอบครัวปกติ ซึ่งมีค่าเท่ากับ .77 และค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมจริยธรรมที่มาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในกลุ่มรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .80 และในกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบในกลุ่มนักเรียนที่บิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาการศึกษาสูง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.04

งานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบในงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบที่ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 450 คน พบผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .16) นอกจากนี้ยังพบด้วยว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและการออม และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้วยเช่นกัน

สำหรับงานวิจัยในกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชน พบผลจากงานวิจัยของ ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2547) ทำการวิจัยและศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชนไทย โดยเป็นการวิจัยเชิงทดลองด้วยการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ซึ่งผลจากการทดลองพบว่า ตัวแปรการควบคุมตน ได้รับผลจากการฝึกอบรมมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิตติพร ไวโรจน์วิทยากร (2551) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการศึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 482 คน ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งผลการวิเคราะห์หือทธิพลเชิงเส้นปรากฏว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีอิทธิพลทางตรงต่อ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการออม พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี พฤติกรรมสนับสนุนให้เพื่อนปฏิบัติตาม และความสุขในชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .20, .30, .19, .20 และ .14 ตามลำดับ

จากความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองเป็นจิตลักษณะด้านหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพและมีจริยธรรมของสังคม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง จึงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ ดังนั้น ในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงคาดว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ

1.4.3.3 คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

นักจิตวิทยา Peterson และ Seligman (2004) ได้นำเสนอแนวคิด คุณค่าของการกระทำ (Values in Action: VIA) เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายบุคลิกลักษณะที่ดีของบุคคลในฐานะที่เป็นตัวกำหนดการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (Character Strengths) ก็จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคลิกภาพที่สำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมของบุคคลในด้านบวก ตามแนวคิดดังกล่าว บุคลิกภาพ (character) หมายถึง กลุ่มของจิตลักษณะเชิงบวกซึ่งถูกหล่อหลอมผ่านวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล ในขณะที่คุณธรรม (Virtues) คือคุณลักษณะที่สำคัญของการให้คุณค่าจากนักปรัชญาศีลธรรมและนักคิดทางศาสนา เช่น การใช้ปัญญา ความกล้าหาญ ความมีมนุษยธรรม ความยุติธรรม การใช้อารมณ์ และความเข้าใจในความจริงของชีวิต คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งจึงเป็นกระบวนการหรือกลไกทางจิตของแต่ละบุคคล ที่จะเป็นตัวกำหนดการให้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคุณธรรมในแต่ละด้าน ดังที่กล่าวข้างต้น หรืออาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นตัวจัดแบ่งองค์ประกอบของคุณธรรมนั่นเอง

ความสำคัญของแนวคิดดังกล่าวต่อการนำไปใช้พัฒนาในเด็กและเยาวชน คือการมีบุคลิกลักษณะที่ดีเปรียบได้กับเป็นจิตลักษณะทางบวกที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมของเยาวชน ในอดีตงานวิจัยส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับการวัดบุคลิกลักษณะในด้านใดเพียงด้านเดียวในการศึกษานั้น โดยไม่สนใจที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับความซับซ้อนของโครงสร้างด้านบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ดังนั้น แนวคิดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งจึงช่วยสร้างภาพให้เห็นองค์ประกอบที่หลากหลายของการเป็นคนดี ยกตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งเป็นคนใจดี (kind) และเป็นคนที่มีความหวัง (hope) แต่เราไม่อาจตัดสินลักษณะทั้งหมดของบุคคลจากองค์ประกอบเพียงเท่านั้นได้ เด็กคนนั้นอาจจะเป็นคนที่ใจดีมากและเต็มเปี่ยมไปด้วยความหวังก็จริง แต่ตัวเขาอาจขาดองค์ประกอบอื่นของการเป็นคนดีคนเก่งก็ได้ ดังนั้น การวัดประเมินบุคลิกลักษณะด้านบวกในบุคคลจึงต้องกระทำผ่านกลุ่มองค์ประกอบที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล (Peterson & Park, 2006)

การศึกษาของ Peterson และ Seligman (2004) จัดแบ่งองค์ประกอบความเข้มแข็งของบุคลิกภาพออกเป็น 6 ประเภทย่อย ซึ่งเมื่อรวมองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านจะสามารถระบุคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งได้ถึง 24 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัญญาและความรู้ (Wisdom and knowledge) คือ จุดแข็งด้านปัญญาในการใช้ความรู้ ประกอบด้วย การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ความใฝ่รู้ (Curiosity) การใฝ่เรียน (Love of learning) การเปิดใจ (Open-mindedness) และการมองเห็นภาพรวม (Perspective)

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีกำลังใจ (Courage) คือ การมีจุดแข็งทางอารมณ์ในการกระทำสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งที่มาจากภายนอกและภายใน ประกอบด้วย การมีความซื่อสัตย์ (Honesty) ความกล้าหาญ (Bravery) การมีความมานะพยายาม (Persistence) และความกระตือรือร้น (Zest)

องค์ประกอบที่ 3 ด้านมนุษยธรรม (Humanity) คือ การมีจุดแข็งด้านความเมตตาและการเป็นมิตรกับผู้อื่น ประกอบด้วย ความอ่อนโยน (Kindness) การมีความรัก (Love) และการมีปัญญาเชิงสังคม (Social intelligence)

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเที่ยงธรรม (Justice) คือ จุดแข็งที่ช่วยสร้างเสริมความแข็งแรงของสังคมและชุมชน ประกอบด้วย การมีความเสมอภาค (Fairness) การมีภาวะผู้นำ (Leadership) และการมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการควบคุมอารมณ์ (Temperance) คือ จุดแข็งที่ช่วยปกป้องบุคคลจากความเกินพอดี ประกอบด้วย การให้อภัย (Forgiveness) ความถ่อมตัว (Modesty) ความรอบคอบ (Prudence) และการควบคุมตนเอง (Self-regulation)

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการรู้จักความจริงของชีวิต (Transcendence) คือ จุดแข็งด้านการให้ความหมายของการมีชีวิต ประกอบด้วย การรู้คุณค่าของความงามและความเป็นเลิศ (Appreciation of beauty and excellence) ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ (Gratitude) การมีความหวัง (Hope) การมีอารมณ์ขัน (Humor) และการมีความเลื่อมใสและศรัทธา (Religiousness)

แนวคิดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเชื่อว่า คุณลักษณะทางบวกเหล่านี้ค่อนข้างมีความคงเส้นคงวาหรือไม่แปรเปลี่ยนตลอดช่วงอายุตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งนั้นยังเป็นปัจจัยด้านจิตที่มีทิศทางในการพัฒนาที่มีความเด่นชัด ยกตัวอย่างเช่น คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งที่เด็กเล็กและวัยรุ่นมีร่วมกันน้อยที่สุดมักได้แก่คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งที่ต้องอาศัยพัฒนาการทางด้านวุฒิภาวะ เช่น ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ การมีปัญญาเชิงสังคม ความถ่อมตัว และการมีภาวะผู้นำ เป็นต้น (Park, Peterson, & Seligman, 2006) การริเริ่มให้เกิดโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้และถ่ายทอดความเข้าใจผ่านกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับคุณลักษณะที่

เป็นจุดแข็ง รวมถึงสนับสนุนให้ผู้ที่ได้รับการพัฒนานำคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งที่จำเป็นเหล่านั้นไปใช้อย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนซึ่งต้องได้รับคำแนะนำในการหยิบยกคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งที่เป็นเป้าหมายที่ตนเองต้องการพัฒนา เป้าหมายนี้จะต้องมีความชัดเจนและสามารถระบุตัวชี้วัดได้ รวมถึงการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น (Park & Peterson, 2009)

แนวคิดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งจึงเป็นการประยุกต์ใช้จิตวิทยาเชิงบวก ในการช่วยให้บุคคลหรือหน่วยงานสามารถจำแนกข้อดีของแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและใช้ข้อดีเหล่านั้น เพื่อเพิ่มหรือรักษาระดับของความเป็นอยู่ที่ดีไว้ได้ ดังนั้น ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงสามารถใช้วิธีการของจิตวิทยาเชิงบวก ในการเสริมสร้างวิธีการดำเนินชีวิตเพื่อการเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมคนดีคนเก่งได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในงานวิจัยนี้จะได้ทำการจัดแบ่งองค์ประกอบในวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งออกเป็น 3 องค์ประกอบ (Shryack, Steger, Krueger & Kallie, 2010) ได้แก่ 1) จุดแข็งด้านปัญญา (Intellectual Strengths) 2) จุดแข็งด้านสังคม (Social Strengths) และ 3) จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ (Temperance Strengths)

งานวิจัยที่ช่วยสนับสนุนให้เห็นว่าคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งในบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อการมีภาวะทางจิตและพฤติกรรมที่เหมาะสมในเยาวชน เช่น การศึกษาของ Weber และ Ruch (2012a) ซึ่งได้ศึกษาถึงความพึงพอใจในชีวิตและการเลือกคู่ของวัยรุ่น ในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นจำนวน 174 คน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งรวมกันทุกองค์ประกอบสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ Weber และ Ruch (2012b) เรื่องความพึงพอใจกับประสบการณ์ในโรงเรียน, การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน, พฤติกรรมด้านบวกในชั้นเรียน และความสำเร็จในการเรียน ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 247 คน พบผลที่สำคัญคือ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจกับประสบการณ์ในโรงเรียน, การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน, พฤติกรรมด้านบวกในชั้นเรียน และความสำเร็จในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาของ Shoshani และ Slone (2013) เรื่องการมีสุขภาวะที่ดีเชิงอัตวิสัย (subjective well-being) และการปรับตัวในโรงเรียน ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมต้นในอิสราเอลจำนวน 417 คน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีสุขภาวะที่ดีเชิงอัตวิสัยและการปรับตัวในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับการศึกษาเชิงทดลองก็พบผลที่เป็นไปในทางเดียวกัน จากงานศึกษาของ Seligman et al. (2009) เกี่ยวกับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมจำนวน 347 คน โดยพบผลว่ากลุ่มทดลองในงานวิจัย มีทักษะทางสังคมและความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เช่นเดียวกับงานของ Proctor et al. (2011) เรื่องการเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตและความภาคภูมิใจใน

ตนเอง (Self-esteem) ของนักเรียนชั้นมัธยมจำนวน 258 คน พบว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง

จากความสำคัญของคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นจิตลักษณะด้านหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการเป็นแสดงออกซึ่งพฤติกรรมคนดีและคนเก่งในเยาวชน ดังนั้น ผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมาก จึงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมน้อย ดังนั้น ในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการบริโภค จึงคาดว่านักศึกษาที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่านักศึกษาที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมน้อย

1.4.4 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภค

สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม อธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน และพฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมใน 3 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมในครอบครัว 1 ตัวแปร สิ่งแวดล้อมจากเพื่อน 1 ตัวแปร และสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน 1 ตัวแปร ซึ่งได้ประมวลเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่สำคัญของปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ตัว ดังนี้

1.4.4.1 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

การอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีการเจริญเติบโต และพัฒนาการที่เหมาะสมอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำสั่งสอน ฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดีมีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรค อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อให้เป็นคนดีและคนเก่งของสังคมต่อไป

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ (2522) ได้อธิบายความหมายของการอบรมเลี้ยงดู ว่า การอบรม หมายถึง การแนะนำ สั่งสอนและอบรม ฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดีร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มีความพิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูมีหลักใหญ่ 4 ประการ คือ (Broom & Selznick, 1971 อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์ 2542)

1) การปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนด เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับตั้งแต่วัยต้นของชีวิต ในการดำรงชีวิตประจำวัน

2) การปลูกฝังความคาดหวัง (Aspiration) ทำให้ระเบียบวินัยมีคุณค่า และง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ

3) การกำหนดบทบาทในสังคม (Social Role) เป็นการที่บุคคลรู้จักบทบาทตนเอง และแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม ในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ตามกาลเทศะและโอกาสต่าง ๆ กัน

4) การให้เกิดทักษะ หรือความชำนาญเฉพาะอย่าง (Skills) ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม มีการถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณีโดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูทำได้ 2 แบบคือ การอบรมโดยตรง จะเป็นวิธีการบอกให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม บอกให้รู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อะไรผิด อะไรถูก เป็นการชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติโดยตรงว่าควรทำอย่างไร และการอบรมโดยอ้อม ซึ่งจะเป็นการอบรมโดยที่ไม่บอกให้ทำโดยตรงอย่างวิธีแรก แต่อาจอยู่ในรูปของการเลือกแบบในสถานการณ์บางอย่างเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในสถานการณ์นั้น

จากการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญต่อการปลูกฝังเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง โดยมี 2 รูปแบบที่สำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ดังมีรายละเอียดในแต่ละรูปแบบ ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เป็นการกระทำหรือการแสดงออกของบิดามารดาที่แสดงให้ลูกรู้ว่า ตนรัก ห่วงใย ให้การสนับสนุน ตลอดจนแสดงความใกล้ชิดสนิทสนม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม, 2520) รวมทั้งให้เวลาแก่ลูก และปฏิบัติต่อลูกด้วยความอ่อนโยน เอื้ออาทร การแสดงออกของบิดามารดาเช่นนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะการที่ลูกรู้สึกว่ามีพ่อแม่รักและหวังดีกับตน จะทำให้ลูกพอใจและยินดีที่จะเรียนรู้สิ่งดี ๆ ที่พ่อแม่ถ่ายทอด ถ้าเด็กรู้สึกว่ามีพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ตน เลี้ยงดูลูกด้วยการให้อาหารกับเงิน สายสัมพันธ์ทางจิตใจระหว่างพ่อแม่กับลูกมีน้อย ลูกจึงอาจเห็นพ่อแม่เป็นแค่คนที่รู้จักที่ให้การดูแลทางกาย จึงไม่สนใจในคำสั่งสอนของพ่อแม่ ไม่สนใจความรู้สึกของพ่อแม่ ซึ่งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาทางสังคมจริยธรรมต่าง ๆ ในเยาวชน

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยังเป็นวิธีการอบรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งบิดามารดาแสดงพฤติกรรมกับลูกทั้งทางกาย และวาจาบนพื้นฐานของความมีเหตุผล รวมทั้งการลงโทษ และการให้รางวัล (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2522) กล่าวคือ บิดามารดาควรปรับอารมณ์ตนเองที่อาจเหน็ดเหนื่อย และเกิดอารมณ์เสียจากการทำงานหรือจากการดูแลภาระของครอบครัวก่อนที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับลูก โดยส่วนใหญ่แล้วบิดามารดาไม่รู้ตัวเองว่า ตนกำลังนำความรู้สึกไม่สบายอารมณ์จากสถานการณ์อื่น ที่ไม่สามารถแสดงการโต้ตอบได้อย่างเต็มที่ มาระบายกับลูก ลูกจึงกลายเป็นที่รองรับอารมณ์ของพ่อแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครอบครัวที่มีแม่อยู่ในช่วงวัยทอง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่อาจมีการกระทบกระทั่งกันบ่อย และถ้ายังมีลูกที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ อยากทดลอง และอยากเป็นอิสระจากการควบคุมของพ่อแม่ ก็ยิ่งเกิดผลเสียมากขึ้นถ้าครอบครัวไม่ได้เตรียมตัวที่จะเผชิญกับสภาพเช่นนี้ ลูกวัยรุ่นในครอบครัวเช่นนี้ มักรู้สึกว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจตน กลับเห็นพ่อแม่เป็นศัตรู จึงอาจจะพยายามหลีกเลี่ยงหนีจากพ่อแม่ไปคบเพื่อนที่มีความคิดความรู้สึกเช่นเดียวกัน และมักจะชวนกันไปทำกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมสังคมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2553)

การอบรมเลี้ยงดูจึงส่งผลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของเยาวชน ดังเช่นผลจากการศึกษาของ Little & Steinberg (2006) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนที่อาศัยในเขตเมือง พบผลว่า การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ที่ระดับ .05) นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อทัศนคติในด้านดีต่อการแสดงพฤติกรรมด้วยเช่นกัน เช่น งานวิจัยของ ศุภรางค์ อินทุณห์ (2552) ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน 2 ประเภท คือ โรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 531 คน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักการอ่าน และเจตคติที่ดีต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตัวอย่างงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมคนดีคนเก่งที่ควรส่งเสริมในเยาวชน เช่น รสนันท์ ณ นคร (2550) ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาการโรงเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 500 คน พบผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก

สนับสนุนและใช้เหตุผล เป็นตัวทำนายที่สำคัญ ที่สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พระมหาไชยา กาละบัลย์ (2550) ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้านสถานศึกษา สื่อ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพบุรุษของนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชาย จำนวน 645 คน พบผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล เป็นตัวทำนายที่สำคัญ ที่สามารถทำนายพฤติกรรมรับผิดชอบตนเองและคนรอบข้างของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแค้นน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสุขภาพบุรุษ 2 ประเภทมากกว่า นักเรียนอาชีวศึกษาประเภทตรงข้าม ได้แก่ 1) พฤติกรรมสุขภาพเรื้อรัง และ 2) พฤติกรรมส่งเสริมเพื่อน ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพี่น้องหญิงในครอบครัว

วรรณลดา กันต์โหม (2553) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดคบเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 684 คน โดยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความฉลาดคบเพื่อน 2 ตัวแปร คือ ความชอบเสี่ยงและการมีภูมิคุ้มกันการคบเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ที่ระดับ .01)

จากการประมวลเอกสารดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเยาวชน จึงทำให้คาดได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมน้อย

1.4.4.2 อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะต่าง ๆ ทัดเทียมกัน เป็นเพื่อนกันหรือเป็นคนที่รู้จักที่เห็นว่ามีคามทัดเทียมกันทางสังคม บุคคลส่วนใหญ่จะใช้เวลาส่วนมากคบค้าสมาคมกับคนที่เขาคิดว่าเท่าเทียมกัน บุคคลเหล่านี้จะมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้น ๆ ต่อเจตคติของเขา โดยเขาจะไว้วางใจเพื่อนเหล่านั้นต่อการแนะนำตักเตือน มิตรภาพและด้านความสนุกสนาน กลุ่มเพื่อนจะค่อย ๆ กลายเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดในด้านความคิดเห็นและการกระทำ (จำรอง เงินดี, 2545)

เคลแมน (Kelman, 1963) ได้กล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพราะถูกบังคับ (compliance) เช่น การให้รางวัล การลงโทษ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมภายนอก เช่น การพูด การ

กระทำต่าง ๆ (2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพราะการเอาแบบอย่าง (identification) เกิดจากการที่บุคคลมองเห็นพฤติกรรมของบุคคลอื่นว่าเป็นสิ่งที่ดี จึงต้องการเลียนแบบเพื่อให้เหมือนบุคคลนั้น และ (3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพราะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี (internalization) เกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมรับ และรู้สึกด้วยตนเองว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง ตรงกับแนวคิด ค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการเอาแบบอย่างบุคคลใกล้ชิดตัวเช่นเพื่อน จึงอาจส่งผลต่อการแสดงออกของเยาวชนอย่างสำคัญ ในงานวิจัยนี้พิจารณากลุ่มเพื่อนในฐานะกลุ่มทางสังคมของเยาวชนที่มีบทบาทในการถ่ายทอดเจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่กันและกัน ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงสุดในช่วงวัยรุ่น โดยที่บุคคลวัยนี้จะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง เนื่องจากความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และมักคล้อยตามเพื่อนโดยง่าย วัยรุ่นจึงชอบใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยคล้ายกับตน ลักษณะของเพื่อนในวัยเดียวกันจึงมีอิทธิพลให้เกิดการชักจูง และการเลียนแบบให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมได้ (แสงอรุณ ธรรมเจริญ และลินดา สุวรรณดี, 2547)

ไอเซนเบิร์กและเฟเบส (Eisenberg & Fabes, 1998) ระบุว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันและเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีความร่วมมือกันแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และพึ่งพากัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอาจให้บรรยากาศที่เหมาะสมที่สุดที่จะได้แนวคิดและพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความยุติธรรม ความเมตตากรุณา และห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น กลุ่มเพื่อนได้ให้ประสบการณ์ที่แท้จริงเรื่องกฎระเบียบในสังคมว่าเกิดขึ้นอย่างไรและเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร และการเข้าใจความรับผิดชอบของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม โดยกลุ่มเพื่อนก่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาททางสังคมวัฒนธรรมสำหรับกลุ่ม เยาวชนจึงเรียนรู้บทบาททางสังคมในเรื่องความร่วมมือและพฤติกรรมที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนนั่นเอง

อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน จึงได้แก่การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม หรือจากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน โดยปกติแล้วสมาชิกในกลุ่มเพื่อนจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จากการพบปะพูดคุย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละคนได้พบเห็นมา หรือได้ร่วมกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยกันมา อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนจึงเป็นปัจจัยภายนอกด้านสถานการณ์ที่เข้ามาช่วยกระตุ้นหรือสนับสนุนให้บุคคลเกิดความรู้สึกสนใจหรือต้องการอยากปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และคงทนต่อไป

ซึ่งจากการประมวลเอกสาร ได้พบงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนถึงความสัมพันธ์ของการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ทั้งอิทธิพลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเยาวชน เช่น งานวิจัยของเกษตรชัย และหิมา และอุทิศ สังขรัตน์ (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลามในจังหวัดสงขลา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,950 คน ผลของการวิจัยพบว่า อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ศุภรางค์ อินทฤทธิ์ (2552) ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น พบผลที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ การมีแบบอย่างพฤติกรรมรักการอ่านจากเพื่อน เป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สามารถทำนายปริมาณเวลาที่ใช้ในการอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ด้านรวมของนักเรียน, ความสนใจเลือกอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ของนักเรียน ในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .11 และ .31 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบด้วยว่าการมีแบบอย่างพฤติกรรมรักการอ่านจากเพื่อนยังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักการอ่าน และเจตคติที่ดีต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้วยเช่นกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวรรณ ทองกำเนิด (2554) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการประชารวมใจ คื่นความสดใสให้คลองแสนแสบ ซึ่งได้ศึกษาผ่านกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 669 คน พบผลที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง เป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลอง และพฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลองของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .08 และ .23 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า ตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ยังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลอง, พฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลอง และพฤติกรรมประหยัดน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเช่นกัน

พฤติกรรมเยาวชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น งานวิจัยของ อรพินท์ ชูชม และคณะ (2554) เรื่องปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่เยาวชนที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 800 คน ผลการวิจัยรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเพื่อน ซึ่งประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากเพื่อนในการใช้ชีวิตด้วยความพอเพียง มีอิทธิพลทางบวกต่อเจตคติต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับงานวิจัยนี้ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนจึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่พฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนได้ เนื่องจากการสร้างสัมพันธ์ภาพในหมู่เพื่อน เช่น การชักชวนไปเที่ยว หรือการบอกเล่าประสบการณ์ส่วนบุคคล และจากการประมวลเอกสารดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเยาวชน จึงทำให้คาดได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่า นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมน้อย

1.4.4.3 การเห็นแบบอย่างจากสื่อกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล

การสื่อสารมวลชน หมายถึง การสื่อสารเพื่อมุ่งเผยแพร่ไปยังผู้รับสารกลุ่มใหญ่ เป็นลักษณะการถ่ายทอดแบบเป็นสาธารณะ ผู้ส่งสารถือว่าเป็นผู้ผลิตและมักจะดำเนินงานเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างทางองค์กรที่ซับซ้อน โดยหมายรวมไปถึงสื่อที่ใช้เทคโนโลยีรุ่นแรก ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไปจนถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น (พีระ จิโรโสภณ, 2546)

ความเชื่อและการยอมรับว่าสื่อมีอิทธิพลต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีแนวคิดที่สนับสนุนอิทธิพลของสื่อและผลต่อมนุษย์โดยตรง โดยมีทฤษฎีซึ่งเกิดขึ้นจากฐานความเชื่อที่ว่า สื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อมนุษย์ นั่นคือ Behaviorism, Freudianism และ Magic Bullet Theory โดยมองว่าสื่อเข้าไปกระตุ้นมนุษย์ไม่ว่าจะโดยจิตสำนึก จิตใต้สำนึก หรือจิตกึ่งสำนึกและเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม ตั้งแต่สมัยที่เริ่มมีการใช้สื่อใหม่ ๆ ตั้งแต่ในอดีต เช่น ในสมัยที่เริ่มมีภาพยนตร์แรก ๆ ในสหรัฐอเมริกา ก็พบว่าภาพยนตร์มีผลต่อจิตใจของมนุษย์ในแง่ของเจตคติและความเชื่ออยู่มาก หรือแม้แต่การเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาหลายครั้ง ก็มีการใช้สื่อเพื่อที่จะจูงใจให้คนเลือก และนอกจากที่จะมีการพบว่าสื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้แล้ว สื่อยังช่วยยับยั้งไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อีกด้วย กล่าวคือ เพื่อยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ไม่อยากให้เกิดขึ้น เหมือนกับเป็นการป้องกันนั่นเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2543)

เดมมิ่งและเบคเกอร์ (Deming & Becker, 1988) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับสื่อ โดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อได้ดังต่อไปนี้ 1) การแสวงหาข้อมูล (information seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาสารในสื่อเพื่อต้องการให้เรื่องใดเรื่องหนึ่งมีความคล้อยคลึงกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง 2) การเปิดรับข้อมูล (information receptivity) บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ เพื่อสนองความอยากรู้ เช่น การเปิดดูรายการข่าวโทรทัศน์ หากมีข้อมูลที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตน ก็จะทำให้ความสนใจเป็นพิเศษ และ 3) การเปิดรับประสบการณ์ (experience receptivity) บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการกระทำ หรือความต้องการเรียนรู้บางอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

ดังนั้นการเปิดรับสื่อจึงนำไปสู่การเห็นแบบอย่างจากสื่อมวลชนในเวลาเดียวกัน ซึ่ง Bandura (1977) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเลียนแบบไว้ คือ มนุษย์เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในสื่อมวลชน ทั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะแม่แบบในเชิงบวกที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้รับสารเรียนรู้พฤติกรรมที่น่าพึงปรารถนาเหล่านั้น ดังนั้น ในแง่มุมมองของสื่อสารมวลชน จึงสามารถอธิบายถึงการเลียนแบบของเด็กและเยาวชนว่า มักจะเรียนรู้ความเป็นไปในโลกจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ที่ได้เห็นจะทำให้เกิดการจดจำและเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับผ่านสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็น ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ ก็มีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนได้รับและจดจำในการนำมาทำตามเช่นกัน ทั้งนี้ Bandura (อ้างถึงใน จิราภรณ์ ภักดีศรี, 2544) กล่าวว่า การเลียนแบบไม่ต้องการการเสริมแรง รางวัลผลตอบแทน แต่การให้รางวัลจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น และได้แบ่งการเรียนรู้จากการเห็นแบบอย่าง ออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ 1) การเรียนรู้จากผลของการกระทำ เป็นแบบพื้นฐานของการเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์โดยตรง รูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นผลสำเร็จ จะถูกเลือกมาใช้ต่อไป และ 2) การเรียนรู้จากการสังเกต เนื่องจากข้อจำกัดในการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง ซึ่งรวมถึงการสังเกตประสบการณ์ที่ผ่านสื่อมวลชนด้วย

ทั้งนี้การเห็นแบบอย่างจากสื่อมวลชน จัดได้ว่าเป็นการเรียนรู้จากตัวแบบโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบ 4 ระยะ คือ 1) ระยะการเรียนรู้โดยการสร้างความสนใจ (attention processes) มีองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ สิ่งเร้าที่เป็นตัวแบบ กับบุคลิกลักษณะของผู้รับสาร ซึ่งสิ่งเร้าที่เป็นตัวแบบนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้าว่าอยู่ในระดับใด และสารที่จะสามารถเรียกรึงความสนใจได้ต่อน้อยต้องมีความแปลกใหม่ ความเด่นและความซับซ้อน ยิ่งถ้าเป็นแบบอย่างที่ยอมรับกันทั่วไป ก็ย่อมมีโอกาที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมตามตัวแบบมากยิ่งขึ้น 2) ระยะของการจดจำ (retention processes) เป็นกระบวนการสำคัญในการที่ผู้รับสารจดจำสารจากตัวแบบ โดยเฉพาะเมื่อตัวแบบนั้นให้แรงจูงใจอย่างสูงแก่ผู้รับสาร เป็นการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ความทรงจำด้วยระบบการสร้างตัวแทนทางสัญลักษณ์ เมื่อผู้รับสารได้ผ่านระยะของการเปิดรับ ก็เกิดความพร้อมที่จะเข้าสู่ขั้นต่อไป 3) ระยะของการสร้างพฤติกรรม (motor reproduction processes) คือการแปลงตัวแทนทางสัญลักษณ์ในความทรงจำนั้นออกมาเป็นการกระทำที่เห็นว่าเหมาะสม ตัวแทนทางสัญลักษณ์อาจหมายถึง คำพูด ภาพต่าง ๆ เมื่อถูกเปลี่ยนเป็นการกระทำจะง่ายขึ้นต่อการเลียนแบบ และ 4) ระยะของการจูงใจ (motivation processes) บุคคลจะไม่กระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้เรียนรู้ออกไปทั้งหมด พฤติกรรมที่ดูเหมือนจะนำไปใช้ได้ย่อมมีประสิทธิภาพกับบุคคลอื่นจะมีการรับเอามาทำตาม มากกว่าพฤติกรรมที่เห็นว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ทางลบ

ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีลักษณะที่ต่างไปจากตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมประเภทอื่นเนื่องจากไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลโดยตรง ด้วยรูปแบบของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากผู้ส่งไปยังผู้รับจำนวนมากซึ่งอยู่ห่างไกลกันได้ในเวลาอันรวดเร็วหรือในเวลาเดียวกันก็เป็นไปได้โดยผ่านเครื่องมือสื่อสารที่ไม่เป็นบุคคล (impersonal medium) สื่อมวลชนจึงได้รับการพิจารณาให้เป็นหนึ่งในตัวแทนของการถ่ายทอดทางสังคมเนื่องจากสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมของสังคมได้อย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ รายงานความเป็นไปในสังคม นิตยสารแสดงภาพแฟชั่นยอดนิยม แนะนำร้านอาหารสถานที่ท่องเที่ยว วิทยุเปิดเพลงให้ได้รับฟัง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ให้ภาพความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในหลายสถานที่ จนถึงสื่ออินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทันทั่วทั้งที่ได้ตลอดเวลา จึงเป็นช่องทางให้เด็กและเยาวชนสามารถเปิดรับเพื่อเรียนรู้ถึงแบบแผนพฤติกรรมหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากสื่อดังกล่าว (งามดา วนินทานนท์, ม.ป.ป.)

โดยพบงานวิจัยหลายชิ้น ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแบบอย่างจากสื่อที่มีต่อการปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ ของเยาวชน เช่น การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากงานวิจัยของสุมาลี สิงห์เกิด (2553) เกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 594 คน โดยพบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การเปิดรับสื่อ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในด้านการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเท่ากับ .15 และ .22 ตามลำดับ

ทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง จำนวน 229 คน พบผลที่สำคัญจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ เป็นหนึ่งในตัวทำนายที่สามารถทำนายการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ ด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .23, .23, .17 และ .27 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคในเยาวชนด้วยเช่นกัน ซึ่งพบผลดังกล่าวจากงานวิจัยของ ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2550) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน โดยพบว่าตัวแปรการรับรู้ข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาริ

สา จันทรฉาย (2552) ในเรื่องพฤติกรรมบริโภคนิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยพบว่าการบริโภคสื่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมของ นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการศึกษาในส่วนของการทำ สันทนาการ ยังพบว่า การเปิดรับสื่อของนักศึกษาเป็นผลทำให้นักศึกษามีความต้องการหรือ สนใจในการซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้นจากเดิม และพยายามหาวิธีการไปซื้อ ทำให้มีการะด้น ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

สำหรับงานวิจัยนี้ การเห็นแบบอย่างจากสื่อ จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การ มีพฤติกรรมบริโภคอย่างพอเพียงได้ ซึ่งจากการประมวลเอกสารข้างต้น ได้แสดงให้เห็นว่า สื่อได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล จึงทำให้คาดได้ว่า นักศึกษาที่เห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมบริโภคอย่าง พอเพียงมากกว่า นักศึกษาที่เห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมน้อย

1.4.5 เจตคติกับพฤติกรรมบริโภคของบุคคล

เจตคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งที่เป็นความรู้สึกของบุคคลซึ่งตอบสนองไปในทาง ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเจตคติเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่ง ต่าง ๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่างนั้น (Shaver, 1981)

ปัจจุบันนักจิตวิทยาสังคมส่วนใหญ่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เจตคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ของบุคคลที่มีความสอดคล้องในลักษณะพาดพิงกับพฤติกรรมของบุคคล มากกว่าลักษณะทาง จิตประเภทอื่น ๆ เจตคติจึงย่อมชี้นำการกระทำของบุคคล บุคคลคิดอย่างไรก็มักกระทำอย่างนั้น การที่เราทราบเจตคติของคนเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น มีความสำคัญต่อการตอบสนองทาง สังคมของบุคคลนั้นมาก นั่นคือบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำอะไรลงไป เจตคติจะเป็น เครื่องกำหนด เจตคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของคนนั้น ๆ และบุคคลมีเจตคติต่อ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยที่เจตคติ เป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การที่บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น ต้องมีความมั่นคงถาวรและยากที่ จะเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องมาจากการได้รับแนวคิด ความรู้ ประสบการณ์ชีวิต การเรียนรู้ และการ อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มี 4 ประการ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526) ดังนี้

(1) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experiences) การมีประสบการณ์เฉพาะอย่าง กับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเจตคตินั้น ทำให้เราเรียนรู้ถึงเจตคติที่มีต่อสิ่งนั้นได้ เช่น ถ้าเรามี ประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราก็จะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น เป็นต้น และใน

บางครั้ง แม้ว่าจะมีประสบการณ์ที่ดีหรือไม่ดีก็ตามเพียงครั้งเดียว ก็อาจมีผลต่อเจตคติของบุคคลได้และอาจเป็นไปในทำนองที่รุนแรงได้ด้วย

(2) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from others) เจตคติหลายอย่างของบุคคลเกิดจากผลของการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่ได้รับจากครอบครัวในวัยเด็ก หรือคำบอกเล่าของครู

(3) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) เจตคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นมาจากการเลียนแบบจากบุคคลอื่น โดยเราจะมองเห็นว่าในสถานการณ์ใด ๆ นั้น บุคคลอื่นมีปฏิกิริยา มีการปฏิบัติตัวอย่างไร เราจึงนำสิ่งที่ได้เห็น ได้รับรู้มาจากการปฏิบัติของคนอื่นนั้นมาแปรเป็นเจตคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบุคคลนั้นเป็นคนที่เราให้ความเชื่อถืออยู่ก่อนแล้ว เราก็จะยิ่งเชื่อมั่นในเจตคติที่เกิดขึ้นมากด้วย

(4) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional factors) เจตคติของบุคคลหลายอย่างเกิดจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มา และสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดเจตคติบางอย่างได้

ตัวกลางที่เป็นสื่อก็มีความสำคัญและมีอิทธิพลในการสร้างเจตคติ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือ และวารสารต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งผู้รายงานข่าวหรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการสื่อสาร หากเกิดความลำเอียงในการให้ข่าว ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ผู้ปกครองมีความลำเอียงในการมองพฤติกรรมของวัยรุ่นเพราะเคยได้ยินการรายงานข่าวเกี่ยวกับวัยรุ่นในทางลบเสมอ เป็นต้น

สำหรับในทางจิตวิทยาสังคม เจตคติจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549) คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ประกอบด้วยองค์ความรู้ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับสิ่งที่เป้าหมายของเจตคติ (attitude object) และได้รับรู้ข้อเท็จจริง ได้รับความรู้ รวมถึงความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นเพิ่มเติมขึ้น และองค์ประกอบนี้จะต้องมีลักษณะที่มีทิศทางประกอบด้วย คือ ทางด้านดีหรือเลว ประโยชน์หรือโทษ จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริง (Fact) ตามปกติเท่านั้น เนื้อหาที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบนี้ คือ ความเชื่อเชิงประเมินค่าว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective or Evaluative Component) ประกอบด้วยความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลนั้นต่อเป้าหมายของเจตคติ ซึ่งเป็นการประเมินค่าความรู้สึกเชิงบวก ได้แก่ ชอบ พอใจ เห็นใจ หรือความรู้สึกเชิงลบ ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่พอใจ กลัว รังเกียจ ซึ่งจะสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลก็จะชอบ พอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลว หรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น และ 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ประกอบด้วยความพร้อมของบุคคลที่จะตอบสนอง (readiness to respond) หรือแนวโน้มที่จะแสดงออก (tendency to act) ต่อเป้าหมายของเจตคติเมื่อมีการประมวลความรู้ และประเมินค่าความรู้สึกต่อสิ่งนั้นแล้ว โดยพฤติกรรมจะแสดงออกได้สอง

ลักษณะ คือ พฤติกรรมทางบวก ได้แก่ การยอมรับ สนับสนุน เข้าใกล้ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และ พฤติกรรมทางลบ ได้แก่ การทำลาย ขัดขืน ต่อสู้ ถอยหนี ฯลฯ

สิ่งสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำนายพฤติกรรม คือ ต้องวัดเจตคติให้ครอบคลุมทั้งสามองค์ประกอบ หรือวัดองค์ประกอบที่ 3 อย่างเดียว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่พร้อมจะกระทำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการทำนายพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่เกิดขึ้นก่อนทำนายพฤติกรรม มีความใกล้ชิดกับพฤติกรรมมากที่สุด องค์ประกอบนี้จะทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำที่สุด และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการศึกษาเจตคติเพื่อทำนายพฤติกรรมนั้น ต้องศึกษาเจตคติที่ดีโดยเฉพาะเจาะจง หรือตรงกับพฤติกรรมที่ศึกษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 อ้างถึงใน ชนม์นิภา วรกวิน และลินดา สุวรรณดี, 2547)

ดังนั้น การที่บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง หมายความว่า บุคคลคนนั้นก็จะต้องรู้ คิด และเชื่อว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในแต่ละด้าน เป็นสิ่งดี มีประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบ พอใจ และพร้อมที่จะลงมือกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบและพอใจนั้น ในทำนองให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนพฤติกรรมการบริโภคดีดังกล่าว

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาของสุริยศักดิ์ เหมือนอ่วม (2552) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 224 คน พบผลที่สำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แจ่มนิดา คณานันท์ (2555) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงานของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการพลเรือนที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 359 คน พบผลที่สำคัญจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ เจตคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าเบต้า เท่ากับ .27)

งานวิจัยในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริโภค เช่น ดวงกมล พรหมลักขโณ (2549) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพพदनของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวนทั้งสิ้น 541 คน พบผลที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพพदन เป็นตัว

ทำนายลำดับแรกที่สามารถทำนาย พฤติกรรมฉลาดเลือกกิน และพฤติกรรมรักษาความสะอาด ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน โดยพบว่าตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามาเลเซียที่สำคัญ เช่น การศึกษาของ Ismail, Serguieva และ Singh (2011) เรื่องเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจ่ายเงินกู้เพื่อการศึกษา โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซียจำนวน 428 คน พบผลที่สำคัญคือ เจตคติต่อการจ่ายเงินกู้เพื่อการศึกษา มีอิทธิพลในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ต่อความตั้งใจของนักศึกษาที่จะจ่ายคืนเงินกู้เพื่อการศึกษา และยังพบผลที่สอดคล้องในงานของ Falahati, Paim, Ismail และ Haron (2011) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยในมาเลเซียจำนวน 2,340 คน และพบว่าเจตคติต่อการมีพฤติกรรม การใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย เป็นตัวทำนายลำดับแรกของการมีพฤติกรรม การใช้เงินที่มีปัญหาของนักศึกษาทั้งชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการประมวลเอกสารข้างต้น จึงสรุปได้ว่าการมีเจตคติที่ดีย่อมส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรม การบริโภคอย่างเหมาะสมด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีมาก ต่อพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียงมากกว่า นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีน้อยต่อพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียง

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 6 ตัวแปร ดังนี้

1) กลุ่มปัจจัยด้านบุคคล มี 3 ตัวแปร คือ ความเป็นวัดถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง

2) กลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มี 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

พฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

ตัวแปรประสาน (Mediating Variables)

เจตคติต่อพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียง

ตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อย (Moderating Variables)

ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง (Bio-Social and Background Data) ได้แก่ สัญชาติของกลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม การพักอาศัย และสถานภาพของบิดา-มารดา

1.6 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

1.6.1 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา หมายถึง การกระทำโดยผ่านกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษา ในการเลือกบริโภคหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว ของใช้ส่วนรวม หรือทรัพยากรธรรมชาติ และเวลา เพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของตน โดยมีความพอประมาณในการบริโภค ด้วยการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ตามสมควร รวมถึงไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจากการบริโภคนั้น วัดด้วยแบบวัดซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 15 ข้อ มีข้อความทางบวก 9 ข้อ และข้อความทางลบ 6 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยจะทำการวัดจากองค์ประกอบใน 3 ด้าน ตามสิ่งที่บริโภค (ซื้อหรือใช้) ซึ่งมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ คือ 1) อาหาร/สิ่งของ (ของใช้ส่วนตัว) 2) ทรัพยากรธรรมชาติ (ของใช้ส่วนรวม) และ 3) สิ่งที่ไม่จับต้องได้ คือ เวลา นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมาก

1.6.2 กลุ่มปัจจัยด้านบุคคล ทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่

ความเป็นวัตถุนิยม หมายถึง ความเชื่อของนักศึกษาที่เห็นว่าคุณค่าความสำเร็จของมนุษย์เกิดมาจากวัตถุเท่านั้น และวัตถุสำคัญกว่าสิ่งอื่นใดในการอำนวยความสะดวกในชีวิต รวมทั้งความปรารถนาในการครอบครองวัตถุที่เกินความพอดี วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ Richin & Dawson (1992) จำนวน 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 10 ข้อ และข้อความทางลบ 2 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาองค์ประกอบจาก 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) การมองความสำเร็จ 2) ความพอดี และ 3) ความสุขในชีวิต นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเป็นวัตถุนิยมสูง

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และบังคับตนเองให้อดใจรอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะตามมาในภายหลัง โดยมีการกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนาดังกล่าวใน

อนาคต วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ สุชาติดา ชลานุเคราะห์ (2553) รวมจำนวน 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 7 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาในองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความสามารถ คาดการณ์ไกล 2) การเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และ 3) การกระทำอย่าง เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง

คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง หมายถึง ลักษณะนิสัยต่าง ๆ ภายในตัวบุคคล โดยมี องค์ประกอบของคุณลักษณะในด้านบวก ซึ่งเป็นกระบวนการหรือกลไกทางจิต ที่จะเป็นตัว กำหนดการให้ความหมายและคุณค่าของพฤติกรรมคุณธรรมในแต่ละด้าน วัดด้วยแบบวัดซึ่งมี พื้นฐานมาจากแบบวัดของ Peterson & Seligman (2004) รวมจำนวน 15 ข้อ เป็นข้อความ ทางบวกทั้งหมด โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับ งานวิจัย แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาจาก 3 องค์ประกอบหลักของบุคลิกภาพที่พึงมีในแต่ละบุคคล ตามงานวิจัยของ Shryack, Steger, Krueger & Kallie (2010) ได้แก่ 1) จุดแข็งด้านปัญญา (Intellectual Strengths) 2) จุดแข็งด้าน สังคม (Social Strengths) และ 3) จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ (Temperance Strengths) นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสม มาก

1.6.3 กลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่

การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว หมายถึง การปลูกฝังอบรมเด็กที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว แสดงพฤติกรรมทั้งทางกายและวาจา บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล และการแสดงออกที่มีต่อ เด็กด้วยความรัก ความหวังดี มีความใกล้ชิดสนิทสนม เอาใจใส่ เข้าใจจิตใจเด็ก และเป็นที่ ปรึกษาที่ดีให้แก่เด็ก วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ งามตา วรินทร์านนท์ (2536) รวมจำนวน 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 6 ข้อ และข้อความทางลบ 4 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักศึกษาที่ได้คะแนน มากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมมาก

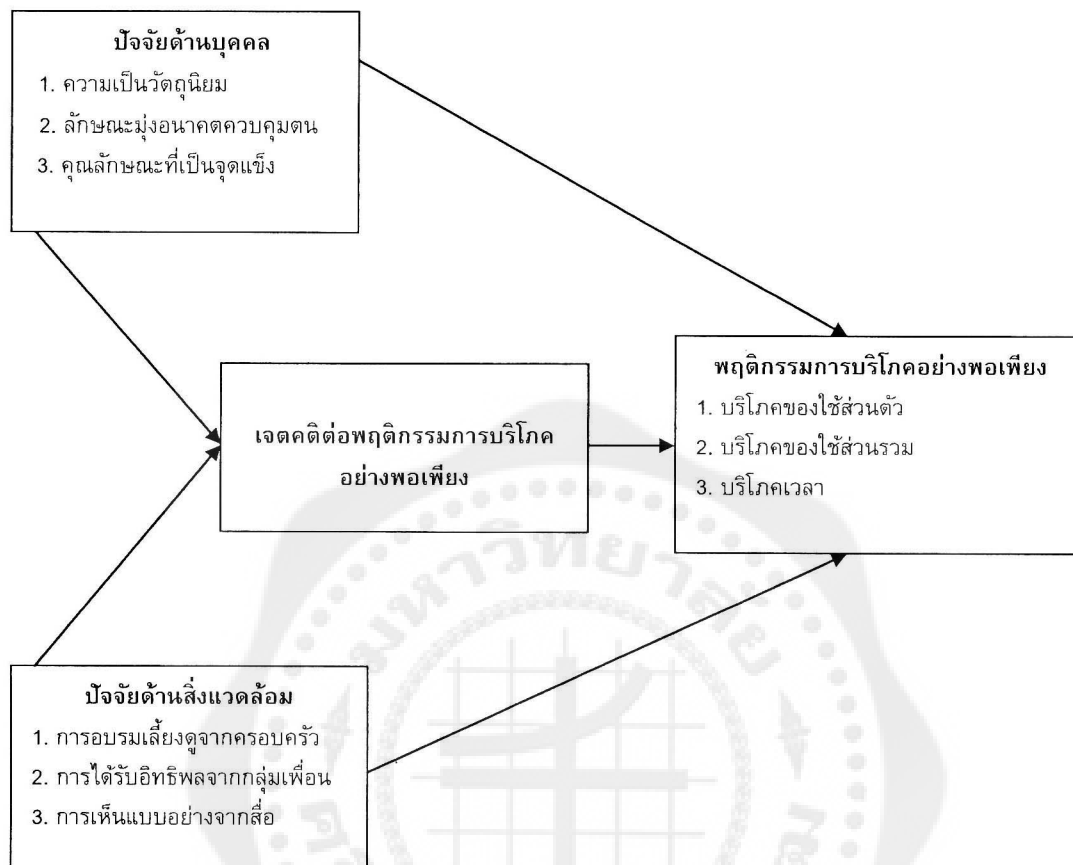
อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน หมายถึง การคล้อยตามการชักจูงหรือการเลียนแบบ พฤติกรรมจากเพื่อน ผ่านการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม หรือ จากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ ศรัณย์ พิมพ์ทอง (2554) จำนวน 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 7 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร ประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก

การเห็นแบบอย่างจากสื่อ หมายถึง การรับรู้ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ รวมถึงข้อเท็จจริง ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริโภคจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน 8 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่เห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก

1.6.4 ตัวแปรประสาณ มี 1 ตัวแปร ได้แก่

เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง หมายถึง ความรู้สึก ความคิด และความเชื่อว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงนั้น เป็นสิ่งดี มีประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบ พอใจ และพร้อมที่จะลงมือกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบและพอใจนั้น ในทำนองให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนพฤติกรรมการบริโภคดังกล่าว วัดด้วยแบบวัดซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 4 ข้อ และข้อความทางลบ 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาในองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การมองเห็นประโยชน์และโทษของการมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง 2) ความพอใจ-ไม่พอใจในการบริโภคอย่างพอเพียง และ 3) ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่เจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

จากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และข้อมูลจากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกลุ่มตัวแปร และสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ได้ดังภาพที่ 1.1

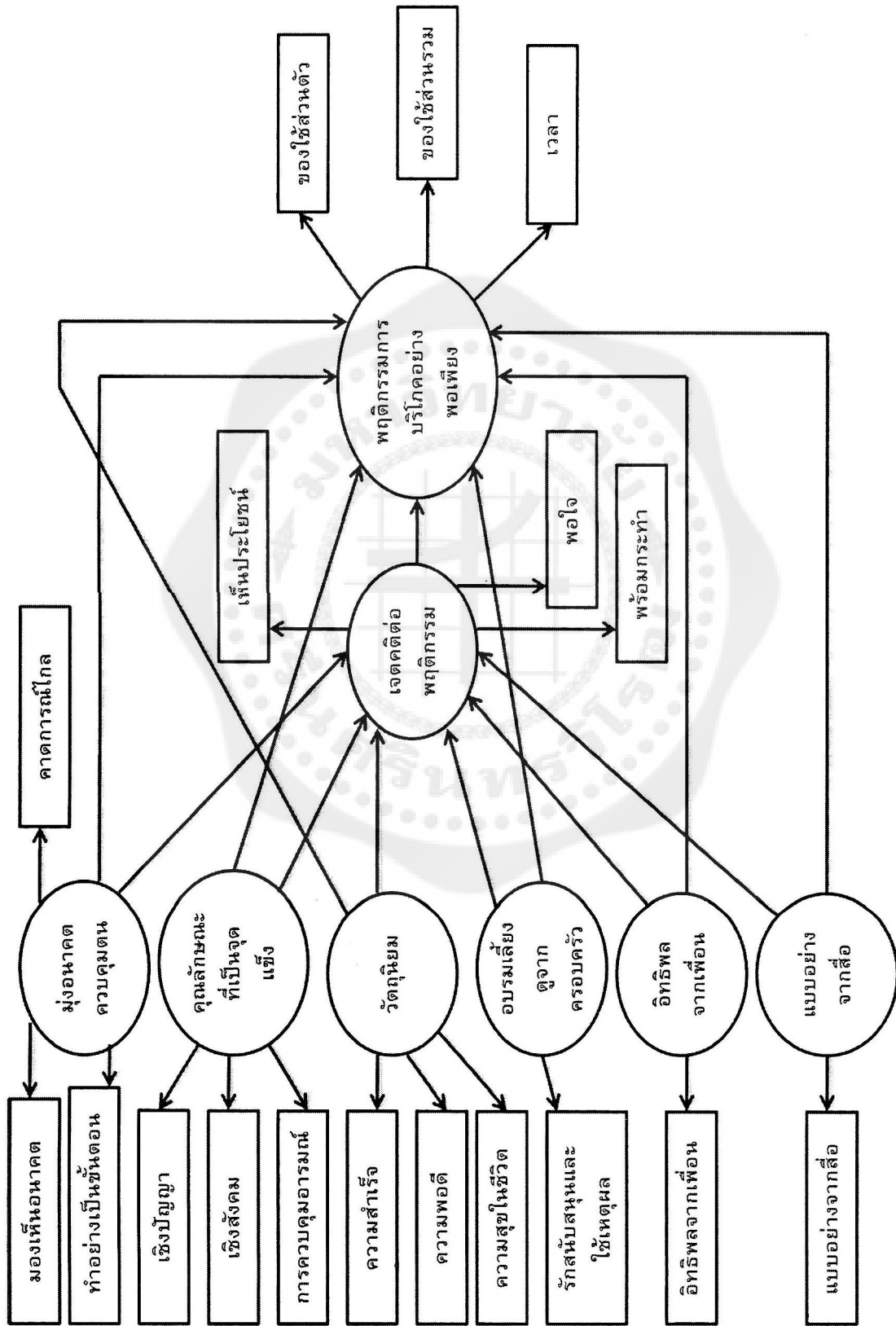

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

1.7 สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ตัวแปรทำนายด้านบุคคลและด้านสิ่งแวดล้อม 7 ตัวแปร (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัดุณนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ) สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทยได้ดีกว่า (มีค่าพยากรณ์สูงกว่า) เมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย

สมมติฐานที่ 2 จากภาพที่ 1.1 ซึ่งแสดงกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต่าง ๆ มาสร้างเป็นแบบจำลองสมมติฐาน (Hypothesized model) ซึ่งเป็นแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ดังภาพที่ 1.2

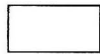

ภาพที่ 1.2 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

สัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในแบบจำลองสมมติฐานการวิจัย

แทน ตัวแปรแฝง

แทน ตัวแปรสังเกต

แทน ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยหัวลูกศรจะแสดงทิศทางของอิทธิพล

จากภาพที่ 1.2 เป็นการแสดงแบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยสมมติฐานนี้เกิดขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) และศึกษาตัวแปรสำคัญที่พบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลจากทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สำหรับในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบจำลองสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสมมติฐานย่อยตามเส้นทางอิทธิพลของ ตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ความเป็นวัตถุนิยมมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 3) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 4) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 5) การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 6) การเห็นแบบอย่างจากสื่อมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
- 7) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

2.2 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย แตกต่างกัน

2.3 ค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงเชิงสาเหตุ และพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ของนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย แตกต่างกัน

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlation Comparative Study) มีการสร้างและใช้การปรับปรุงแบบวัด ตลอดจนนำแบบวัดที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาดอบแบบวัดต่าง ๆ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติ

ในส่วนนี้จะได้นำเสนอเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการหาคุณภาพของเครื่องแบบวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่เน้นศึกษาในการศึกษานี้ สำหรับตัวอย่างในประเทศไทย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับตัวอย่างในมาเลเซีย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับและการนำผลไปประยุกต์ใช้ได้ทันที รวมทั้งพิจารณาการให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนิสิตช่วยงานซึ่งได้กระจายการเก็บข้อมูลในกลุ่มนิสิต/นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรัฐขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน 3) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 4) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5) มหาวิทยาลัยมหิดล และ 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ โดยได้รับความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือจากอาจารย์และนิสิต/นักศึกษาจากทุกสถาบันอย่างเต็มที่ในการให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในประเทศมาเลเซีย ได้เลือกศึกษาจาก International Islamic University of Malaysia (IIUM) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal structural models with latent variable) ดังนั้นจึงต้องกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังกล่าว นั้นพบว่าถ้าต้องการใช้วิธีการประมาณค่าแบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum likelihood) ซึ่งเป็นวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ใช้แพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่มีความคงเส้นคงวา มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระจากมาตรวัด (Bollen, 1989) นักสถิติส่วนใหญ่เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ควรมีขนาดที่มากพอเพื่อที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มีความมั่นใจในการทดสอบ ดังนั้นการกำหนดให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่จะทำให้การประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากรมีความคงเส้นคงวา แม้ว่าการแจกแจงของตัวแปรจะไม่เป็นโค้งปกติหลายตัวแปรก็ตาม (Multivariate normal distribution) (Bollen, 1989) มีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของใช้กลุ่มตัวอย่าง 300 หน่วยขึ้นไป (Tabachnic & Fidell, 1996) สอดคล้องกับ Madden & Dillion (1982) ที่แนะนำขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไว้ว่าควรมากกว่า 200 หน่วยขึ้นไป สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ความเพียงพอในการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างคือการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 – 20 คนต่อตัวแปรสังเกต 1 ตัวแปร (Schumacker & Lomax, 1996) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนต่อหนึ่งตัวแปรสังเกต ซึ่งตัวแปรสังเกตในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 18 ตัว จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ กลุ่มละ 360 คน

วิธีการสุ่ม

เพื่อควบคุมให้มีการสุ่มตัวอย่างอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในท้ายสุด งานวิจัยนี้จึงได้ใช้การสุ่มแบบเป็นระบบ ด้วยวิธี Stratified Random Sampling เข้ามาร่วมด้วย โดยมีตัวแปรในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) ชั้นปีที่กำลังศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ชั้นปีที่ 1-2 และชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป
- 2) ประเภทของคณะที่กำลังศึกษา โดยแบ่งได้เป็นสองประเภท ได้แก่ คณะสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะสาขาวิทยาศาสตร์
- 3) จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการสุ่มนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยสุ่มตามจำนวนที่เป็นไปตามสัดส่วนที่

กำหนดไว้จนครบ ซึ่งในการเก็บตัวอย่างในครั้งนี้ เก็บตัวอย่างจากนักศึกษาไทยได้ทั้งหมดจำนวน 427 ตัวอย่าง เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้ว มีจำนวนข้อมูลที่ใช้ได้จริงในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 364 ตัวอย่าง สำหรับตัวอย่างจากนักศึกษามาเลเซียเก็บตัวอย่างได้ทั้งหมดจำนวน 584 ตัวอย่าง เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้ว มีจำนวนข้อมูลที่ใช้ได้จริงในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 360 ตัวอย่าง ดังนั้น จึงมีตัวอย่างนักศึกษารวมทั้งสิ้น 724 ตัวอย่าง (ดูรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในบทที่ 3)

2.2 เครื่องมือวัดตัวแปร

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบวัดตัวแปรต่าง ๆ 8 ฉบับ กับแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังอีก 1 ฉบับ รวมเป็น 9 ฉบับ แบบวัดส่วนใหญ่เรียบเรียงและปรับปรุงจากแบบวัดมาตรฐานที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงในการนำมาใช้แล้วในอดีต โดยปรับให้เหมาะสมกับการนำมาใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา แบบสอบถามทั้งหมดจัดทำเป็นสองภาษา ฉบับภาษาไทยเพื่อใช้สอบถามนักศึกษาในประเทศไทย และฉบับภาษาอังกฤษเพื่อใช้สอบถามนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย แบบสอบถามที่จัดทำเป็นสองภาษานี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ทำการตรวจสอบและแก้ไขข้อคำถาม โดยเฉพาะในด้านการแปลคำถามแต่ละข้อ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ตรงกันหรือใกล้เคียงกันที่สุด ในการนำแบบวัดไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง และพบว่าค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบวัดทั้งฉบับที่นำมาใช้มีค่าถึงระดับที่เชื่อถือได้ทางสถิติด้วย รายละเอียดของแบบสอบถามทั้ง 9 ฉบับมีดังต่อไปนี้

2.2.1 แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา (แบบวัดชุดที่ 1 รูปแบบการใช้ชีวิต) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำโดยผ่านกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษา ในการเลือกบริโภคหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว ของใช้ส่วนรวม หรือทรัพยากรธรรมชาติ และเวลา เพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของตน โดยมีความพอประมาณในการบริโภคด้วยการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ตามสมควร รวมถึงไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นจากการบริโภคนั้น วัดด้วยแบบวัดซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 21 ข้อ โดยมีข้อความทางบวก 11 ข้อ และข้อความทางลบ 10 ข้อ เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 15 ข้อ มีข้อความทางบวก 9 ข้อ และข้อความทางลบ 6 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยจะทำการวัดจากองค์ประกอบใน 3 ด้าน ตามสิ่งที่บริโภค (ซื้อหรือใช้) ซึ่งมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ คือ 1) อาหาร/สิ่งของ (ของใช้ส่วนตัว) 2) ทรัพยากรธรรมชาติ (ของใช้ส่วนรวม) และ 3) สิ่งที่ต้องจับต้องไม่ได้ คือ เวลา

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 3.25 ถึง 6.70 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.29 ถึง 0.62 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.80

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัด มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางบวก และข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 1, 9, 11, 12, 14, 15

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมาก

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา (แบบวัดชุดที่ 1 รูปแบบการใช้ชีวิต)

(0) หากฉันต้องการซื้อของสิ่งใดแต่มีเงินไม่พอ ฉันมักขอยืมเงินจากเพื่อนหรือคนอื่นเพื่อซื้อของนั้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2.2.2 แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง (แบบวัดชุดที่ 2 ความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิต) มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความเชื่อว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงนั้น เป็นสิ่งดี มีประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบ พอใจ และพร้อมที่จะลงมือกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบและพอใจนั้น ในทำนองให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนพฤติกรรมบริโภคดังกล่าว วัดด้วยแบบวัดซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 18 ข้อ โดยมีข้อความทางบวก 8 ข้อ และข้อความทางลบ 10 ข้อ เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 4 ข้อ และข้อความทางลบ 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาในองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การมองเห็นประโยชน์และโทษของการมีพฤติกรรมบริโภคอย่างพอเพียง 2) ความพอใจ-ไม่

พอใจในการบริโภคว่างพองเพียง และ 3) ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมการบริโภคว่างพองเพียง

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 3.62 ถึง 8.76 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.23 ถึง 0.63 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.79

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัด มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความที่แสดงเจตคติทางบวก และข้อความที่แสดงเจตคติทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 3, 12

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12-72 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่เจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง (แบบวัดชุดที่ 2 ความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิต)

(0) ฉันเชื่อว่าถ้าคนเราร่างชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักความพอประมาณ จะทำให้ชีวิตมีความสุข

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2.2.3 แบบวัดความเป็นวัตถุนิยม (แบบวัดชุดที่ 3 ความสุขในชีวิต) มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อของนักศึกษาที่เห็นว่าการมีความสุขความสำเร็จของมนุษย์เกิดมาจากวัตถุเท่านั้น และวัตถุสำคัญกว่าสิ่งอื่นใดในการอำนวยความสะดวกในชีวิต รวมทั้งความปรารถนาในการครอบครองวัตถุที่เกินความพอดี วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ Richin & Dawson (1992) จำนวน 15 ข้อ โดยมีข้อความทางบวก 10 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 10 ข้อ และข้อความทางลบ 2 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณา

องค์ประกอบจาก 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) การมองความสำเร็จ 2) ความพอดี และ 3) ความสุขในชีวิต

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 3.18 ถึง 8.65 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.26 ถึง 0.72 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.84

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดความเป็นวัดถุณนิยม มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 5, 10

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดความเป็นวัดถุณนิยม โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12-72 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเป็นวัดถุณนิยมสูง

ตัวอย่าง แบบวัดความเป็นวัดถุณนิยม (แบบวัดชุดที่ 3 ความสุขในชีวิต)

(0) ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในชีวิตที่สำคัญที่สุดของฉันทือการได้มาและครอบครองซึ่งวัตถุสิ่งของ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.2.4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (แบบวัดชุดที่ 4 ความเข้าใจตนเอง) มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนในอนาคต และบังคับตนเองให้อดได้รอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะตามมาในภายหลัง โดยมีการกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนาดังกล่าวในอนาคต วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ สุขาดา ชลานุเคราะห์ (2553) รวมจำนวน 14 ข้อ มีข้อความทางบวก 6 ข้อ และข้อความทางลบ 8 ข้อ โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัย เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 7 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาในองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความสามารถ

คาดการณ์ไกล 2) การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และ 3) การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 4.23 ถึง 7.31 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.35 ถึง 0.55 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.75

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 6, 8, 10

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง

ตัวอย่าง แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (แบบวัดชุดที่ 4 ความเข้าใจตนเอง)

(0) ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องอดทนตั้งใจเรียนให้ได้ตั้งแต่วันนี้ เพราะอนาคตจะนำโอกาสและประสบการณ์ใหม่ ๆ มาให้เอง

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2.2.5 แบบวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (แบบวัดชุดที่ 5 ลักษณะนิสัยทั่วไป) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยต่าง ๆ ภายในตัวบุคคล โดยมีองค์ประกอบของคุณลักษณะในด้านบวก ซึ่งเป็นกระบวนการหรือกลไกทางจิต ที่จะเป็นตัวกำหนดการให้ความหมายและคุณค่าของพฤติกรรมคุณธรรมในแต่ละด้าน วัดด้วยแบบวัดซึ่งมีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ Peterson & Seligman (2004) รวมจำนวน 15 ข้อ เป็นข้อความทางบวกทั้งหมด โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัย เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยพิจารณาจาก 3 องค์ประกอบหลักของบุคลิกภาพที่พึงมีในแต่ละบุคคล ตามงานวิจัยของ Shryack, Steger, Krueger & Kallie (2010) ได้แก่ 1) จุดแข็งด้านปัญญา

(Intellectual Strengths) 2) จุดแข็งด้านสังคม (Social Strengths) และ 3) จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ (Temperance Strengths)

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 3.88 ถึง 8.17 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.28 ถึง 0.69 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.86

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง มีเฉพาะข้อความทางบวก ดังนั้นการให้คะแนนจึงมีเพียงกรณีเดียว คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” ดังนั้นแบบวัดนี้จึงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมาก

ตัวอย่าง แบบวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (แบบวัดชุดที่ 5 ลักษณะนิสัยทั่วไป)

(0) ฉันปฏิบัติต่อใคร ๆ ก็ตามอย่างเท่าเทียมโดยไม่สนใจว่าพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นใครมาจากไหน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.2.6 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (แบบวัดชุดที่ 6 ฉันทับครอบครัว) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกฝังอบรมเด็กที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวแสดงพฤติกรรมทั้งทางกายและวาจา บนพื้นฐานของความรักที่มีต่อเด็กด้วยความรัก ความหวังดี มีความใกล้ชิดสนิทสนม เอาใจใส่ เข้าใจจิตใจเด็ก และเป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่เด็ก วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์ (2536) รวมจำนวน 14 ข้อ มีข้อความทางบวก 9 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัย เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 6 ข้อ และข้อความทางลบ 4 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยได้ให้ความหมายใน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 5.33 ถึง 9.98 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.52 ถึง 0.78 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.90

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 10

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 2, 7, 8, 9

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมมาก

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (แบบวัดชุดที่ 6 ฉันทับครอบครัว)

(0) ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉัน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2.2.7 แบบวัดอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (แบบวัดชุดที่ 7 ฉันทับเพื่อน) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคล้อยตามการชักจูงหรือการเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน ผ่านการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม หรือจากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน วัดด้วยแบบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแบบวัดของ ศรีธัญย์ พิมพ์ทอง (2554) จำนวน 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 5 ข้อ และข้อความทางลบ 7 ข้อ โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัย เมื่อนำมาหาคูณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 7 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยได้ให้ความหมายใน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 2.73 ถึง 10.08 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.20 ถึง 0.64 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.75

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 7, 8, 9

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก

ตัวอย่าง แบบวัดอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (แบบวัดชุดที่ 7 ฉันทกับเพื่อน)

(0) ฉันมักทำตามการชักจูงจากเพื่อน แม้ว่าจะขัดกับความต้องการของตัวเองไปบ้างก็ตาม

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.2.8 แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากสื่อ (แบบวัดชุดที่ 8 ฉันทกับสื่อมวลชน) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ รวมถึงข้อเท็จจริง ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริโภคจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน 12 ข้อ มีข้อความทางบวก 7 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ โดยปรับปรุงข้อคำถามและองค์ประกอบในการชี้วัดให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัย เมื่อนำมาหาคุณภาพของแบบวัดแล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์รวม 8 ข้อ มีข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยได้ให้ความหมายใน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ การเห็นแบบอย่างจากสื่อ

พิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ของแบบวัดนี้ อยู่ระหว่าง 1.89 ถึง 8.27 พิสัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อ (ค่า r) เท่ากับ 0.06 ถึง 0.56 สำหรับค่าความเชื่อมั่น ชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.63

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการเห็นแบบอย่างจากสื่อ มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วย ข้อ 3, 4, 8

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วย ข้อ 1, 2, 5, 6, 7

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการเห็นแบบอย่างจากสื่อ โดยข้อความทางบวกให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ คือ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” และ “ไม่จริงเลย” สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน ดังนั้นแบบวัดนี้จึงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนมากในแบบวัดนี้ แสดงว่าเป็นผู้ที่เห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก

ตัวอย่าง แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากสื่อ (แบบวัดชุดที่ 8 ฉันทับสื่อมวลชน)

(0) สื่อต่าง ๆ ทุกวันนี้ ล้วนกระตุ้นเตือนฉันให้ตระหนักถึงความสำคัญของการลดการใช้ทรัพยากรเพื่อลดภาวะโลกร้อนได้อย่างดี

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.2.9 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง (แบบวัดชุดที่ 9 ข้อมูลทั่วไป)

เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา รหัสประจำตัวนักศึกษา เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม การพักอาศัย และสถานภาพของบิดามารดา โดยมีทั้งให้เลือกคำตอบที่ให้ไว้ในแบบวัด และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัด 3 ประเภท คือ 1) แบบวัดที่มีมาตรฐานสูงจากงานวิจัยอื่นที่ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและนำมาใช้เก็บข้อมูล จำนวน 4 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดความเป็นวัดถุนิยม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และแบบวัดอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน 2) แบบวัดที่มีมาตรฐานสูงจากงานวิจัยอื่นที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบวัดใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และ 3) แบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจำนวน 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และแบบวัดการเห็นแบบอย่างจากสื่อ โดยแบบวัดทุกชุดได้ถูกทำการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพรายข้อ และหาคุณภาพทั้งแบบวัดของแบบวัดแต่ละชุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นแรก

1) หาความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาความเที่ยงตรงของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบว่า เครื่องมือวัดมีการกำหนดหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปรได้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่ามีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรหรือไม่ (Face Validity) และมีความเหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพียงใด รวมถึงการตรวจสอบการใช้ภาษา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ ก่อนจะนำไปทดลองใช้ อย่างไรก็ตามได้มีการแปลข้อคำถามบางส่วนสำหรับแบบวัดต้นแบบที่เป็นภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลภาษา และเพื่อให้ได้เนื้อหาข้อความที่มีความตรงกันมากที่สุด ได้มีการนำแบบสอบถามทั้งหมดเข้ารับการพิจารณาและตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อให้แบบสอบถามมีความหมายสอดคล้องกันทั้งสองภาษา และมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาให้มากที่สุด เพื่อความเหมาะสมและชัดเจนสำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวไทย และนักศึกษามาเลเซีย

2) นำแบบวัดดังกล่าวทุกชุดออกไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบแบบวัด กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 100 คน

ขั้นที่สอง

3) เมื่อลงรหัสในแบบวัดทุกชุดแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ 2 ประเภท ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) หรือการหาค่า t - ratio โดยมีเกณฑ์ว่า ค่า t ควรมากกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ขึ้นไป และ/หรือ 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ ในการหาอำนาจการจำแนกรายข้อที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทุกแบบวัดทุกแบบ โดยใช้สถิติ t - ratio โดยใช้เทคนิค 30% และค่า t ต้องมีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ (Item-Total Correlation) หรือค่า r โดยมีเกณฑ์ว่า ค่า r ควรมีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป ซึ่งจะคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ค่า t เป็นหลัก และข้อความเหล่านี้จะต้องครอบคลุมเนื้อหาของตัวแปรตามแผนผังของนิยามปฏิบัติการของตัวแปรนั้น ๆ

ขั้นที่สาม

4) นำแบบวัดที่ผ่านการทดสอบจากขั้นที่สองแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เตรียมเครื่องมือแบบสอบถามให้เพียงพอ และขอความอนุเคราะห์ผ่านผู้ประสานงานไปยังคณะหรือภาควิชาในมหาวิทยาลัยกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งสิ้น 1,200 ชุด จากทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาเก็บข้อมูลประมาณ 4 เดือน โดยประสานงานกับนิสิต/นักศึกษาช่วยงานของแต่ละมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้ควบคุม และให้คำอธิบายการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะทำหน้าที่ในการตรวจดูความถูกต้อง และความครบถ้วนของการตอบในแต่ละชุดเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2) เก็บรวบรวมแบบสอบถามและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนกำหนดรหัสข้อมูล ลงรหัสและตรวจสอบข้อมูลให้ตรงตามข้อตกลงของการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรลและการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อค้นหาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของปัจจัยเชิงเหตุและปรับแก้ไขแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีสถิติที่ใช้ดังนี้

1) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยมี 2 ลักษณะคือ

(1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษา

(2) ใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ด้วยวิธี Enter และ Stepwise โดยใช้ตัวทำนายหลายตัวในการทำนายตัวถูกทำนายทีละ 1 ตัว เพื่อวิเคราะห์หาค่าพยากรณ์ หรืออำนาจในการทำนายของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ในการพยากรณ์ หรือร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

(3) ทำการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural RELationship model หรือ LISREL model) เป็นการวิเคราะห์ที่ช่วยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยตัวใด จะส่งอิทธิพลในทางตรงและหรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม โดยจะทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อหา Construct Validity สำหรับเกณฑ์ในการตัดสินความกลมกลืนของแบบจำลองนั้น ใช้ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Fit Measures) (Diamantopoulos & Siguaw, 2000; Hair et al., 2006; นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2554) จำนวน 9 เกณฑ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(3.1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) ควรมีค่าน้อย และควรเข้าใกล้ศูนย์ให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ Joreskog จึงแนะนำให้พิจารณาค่าไค-สแควร์เป็นเหมือนดัชนีที่บ่งบอกถึงความแยของแบบจำลอง (Badness of Measure) มากกว่าจะพิจารณาในฐานะที่เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญ ดังนั้น ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าสูง ก็แสดงว่าแบบจำลองนั้นมีความกลมกลืนต่ำ และค่า p value ควรเป็นค่าที่ไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งจะแสดงว่าแบบจำลองสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทั่วไปแล้วหลักง่าย ๆ ของการทดสอบความกลมกลืนโดยวิธีนี้ คือ พิจารณาผลหารระหว่างค่า Chi-Square กับค่า degree of freedom (df) ของแบบจำลองเพื่อปรับแก้ปัญหาในกรณีที่แบบจำลองมีค่าพารามิเตอร์จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนหรือไม่นั้น มีผู้แนะนำแตกต่างกันไป เช่น Carmine and McIver (1981, อ้างถึงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2554) แนะนำไว้ว่าแบบจำลองที่มีความกลมกลืนควรมีอัตราส่วนอยู่ระหว่าง 2 – 3 ในขณะที่ Wheaton (1987, อ้างถึงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2554) ให้คำแนะนำไว้ว่าควรมีอัตราส่วนไม่เกิน 5

(3.2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) ซึ่งเป็นค่าดัชนีที่ Joreskog พัฒนาขึ้น โดยมีค่าระหว่าง 0 และ 1 ยิ่งค่า GFI เข้าใกล้ 1.00 ยิ่งแสดงว่าแบบจำลองสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในงานวิจัยนี้จึงใช้เกณฑ์ตัดสินว่า ค่า GFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป

(3.3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI) เป็นดัชนีที่ทำการปรับค่า GFI ด้วย df. เนื่องจากแบบจำลองที่ยังมีการเพิ่มเส้นอิทธิพลหรือค่าพารามิเตอร์ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีความกลมกลืนกับข้อมูลอยู่แล้ว เพราะจะทำให้แบบจำลองนั้นเข้าใกล้กับแบบจำลองแบบ Just-Identified ดังนั้นค่า AGFI จึงเป็นค่าที่พิจารณาถึงจำนวนเส้นอิทธิพลที่อยู่ในแบบจำลองด้วย โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1 โดยยิ่งมีค่ามากก็แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลมาก เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคือ ไม่ต่ำกว่า 0.90

(3.4) ค่าเฉลี่ยกำลังสอง ของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นค่าที่แสดงความแตกต่างต่อ degree of freedom (df) ซึ่งการตัดสินว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนหรือไม่ พิจารณาจากค่า RMSEA โดยถ้ามีค่าต่ำกว่า

0.05 แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนสูงมาก ถ้าค่าอยู่ระหว่าง 0.05 – 0.08 แสดงว่าแบบจำลองนั้นมีความกลมกลืนดี ถ้าค่าอยู่ระหว่าง 0.08 – 0.10 แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืน แต่ไม่ค่อยดีมากนัก แต่ถ้าค่ามากกว่า 0.10 แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนต่ำ โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้เกณฑ์ตัดสินคือ ต้องมีค่าต่ำกว่า 0.08

(3.5) ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0 และ 1 ดัชนีนี้เป็นดัชนีที่มาจากฐานของค่าไค-สแควร์แบบ Noncentrality ด้วย และเป็นดัชนีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมสูง เนื่องจากเป็นดัชนีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาว่า ยิ่งค่า CFI เข้าใกล้ 1.00 ยิ่งแสดงว่าแบบจำลองสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในงานวิจัยนี้จึงใช้เกณฑ์ตัดสินว่า ค่า CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป

(3.6) ดัชนี Normed Fit Index (NFI) เป็นดัชนีที่ Bentler & Bonnet พัฒนาขึ้นมา มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 ยิ่งค่ามากเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบจำลองที่ทดสอบนั้นก็ยิ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูล โดยค่าที่ Bentler แนะนำก็คือ ไม่ต่ำกว่า 0.90 ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์นี้เช่นเดียวกัน โดยการแปลค่าดัชนีก็จะแปลในลักษณะที่เปรียบเทียบกับแบบจำลองที่ไม่มีความสัมพันธ์ เช่น ถ้าได้ค่าดัชนี 0.90 ก็หมายความว่า แบบจำลองที่ทดสอบมีความกลมกลืนดีกว่าแบบจำลองที่ไม่มีความสัมพันธ์ 90%

(3.7) ดัชนี Standardized Root Mean Squared Residual (SRMR) ค่า SRMR นั้น มีพื้นฐานมาจากค่า RMR ซึ่งถ้ายังมีค่ามากก็แสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนน้อย อย่างไรก็ตาม ถ้าการวิเคราะห์นั้นมีหน่วยในการวัดที่ต่างกัน และใช้ Covariance Matrix ในการวิเคราะห์ ก็ควรใช้ดัชนี SRMR ในการพิจารณา เพราะจะนำเอาค่าความคลาดเคลื่อนแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานก่อน โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้เกณฑ์ตัดสินคือ ต้องมีค่าไม่เกิน 0.05

(3.8) ดัชนี TLI (Tucker – Lewis index) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ถ้าหากค่าที่ได้สูงกว่า .90 ถือว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย

(3.9) ค่า PNFI (Parsimony Normed Fit Index) เป็นค่าที่แสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลที่ปรับแก้ด้วยความซับซ้อนของโมเดล ซึ่งค่า PNFI ควรมีค่าต่ำ คือมีค่าตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป

2) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ประกอบในการพิจารณาแยกกลุ่มย่อย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย” เป็นการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ซึ่งศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม ปัจจัยเชิงเหตุทั้งที่เป็นปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยและด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยจะได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน และส่วนที่ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในปริมาณน้อย ในส่วนต่อไปนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มนำเสนอลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย จำนวน 724 คน (ตารางที่ 3.1) ลักษณะทั่วไปของนักศึกษาปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 1) สัญชาติของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่เป็นคนไทย มีจำนวน 364 คน (ร้อยละ 50.3) และนักศึกษาที่เป็นคนมาเลเซีย มีจำนวน 360 คน (ร้อยละ 49.7) 2) ชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีจำนวน 94 คน (ร้อยละ 13.0) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 2 มีจำนวน 267 คน (ร้อยละ 36.9) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 มีจำนวน 179 คน (ร้อยละ 24.7) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 4 มีจำนวน 176 คน (ร้อยละ 24.3) และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นตั้งแต่ปีการศึกษาที่ 4 ขึ้นไป มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 1.1) 3) สาขาวิชาของคณะที่กำลัง

ตารางที่ 3.1 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทยและมาเลเซีย

	ลักษณะทั่วไป	จำนวน (724 ตัวอย่าง)	ร้อยละ*
สัญชาติ	ไทย	364	50.3
	มาเลเซีย	360	49.7
ชั้นปีที่กำลังศึกษา	ชั้นปีที่ 1	94	13.0
	ชั้นปีที่ 2	267	36.9
	ชั้นปีที่ 3	179	24.7
	ชั้นปีที่ 4	176	24.3
	ชั้นปีที่ 5 - 6	8	1.1
ประเภทของคณะที่กำลังศึกษา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	369	51.0
	วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-ประยุกต์	260	35.9
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	95	13.1
เพศ	ชาย	175	24.2
	หญิง	549	75.8
อายุ	น้อยกว่า 21 ปี 5 เดือน	359	49.6
	มากกว่า 21 ปี 5 เดือน	365	50.4
เกรดเฉลี่ยสะสม	น้อยกว่า 3.01	362	50.0
	มากกว่า 3.01	362	50.0
การพักอาศัย	อาศัยกับครอบครัว	379	52.3
	อาศัยกับเพื่อน	262	36.2
	อาศัยคนเดียว	83	11.5
สถานภาพของบิดา-มารดา	สมรสหรืออยู่ด้วยกัน	583	80.5
	หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	64	8.9
	ม่ายหรือเสียชีวิต	77	10.6

หมายเหตุ: * ไม่รวม Missing Values

ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน 369 คน (ร้อยละ 51.0) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีจำนวน 260 คน (ร้อยละ 35.9) และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีจำนวน 95 คน (ร้อยละ 13.1) 4) เพศของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 175 คน (ร้อยละ 24.2) และนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 549 คน (ร้อยละ 75.8) 5) อายุของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามีอายุระหว่าง 16.33 – 27.08 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 21.50 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.42 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.38 ปี โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งอายุของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี 5 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อย มีจำนวน 359 คน (ร้อยละ 49.6) และนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 21 ปี 5 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุมาก มีจำนวน 365 คน (ร้อยละ 50.4) 6) ระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.90 – 4.00 มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.01 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 3.01 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อย มีจำนวน 362 คน (ร้อยละ 50.0) และกลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.01 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งมาก มีจำนวน 362 คน (ร้อยละ 50.0) 7) การพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ มีจำนวน 379 คน (ร้อยละ 52.3) นักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อน มีจำนวน 262 คน (ร้อยละ 36.2) และนักศึกษาที่พักอาศัยคนเดียว มีจำนวน 83 คน (ร้อยละ 11.5) 8) สถานภาพของบิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 583 คน (ร้อยละ 80.5) นักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ มีจำนวน 64 คน (ร้อยละ 8.9) และนักศึกษาที่บิดา-มารดาเป็นม่ายหรือมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต มีจำนวน 77 คน (ร้อยละ 10.6)

โดยสรุปคือ นักศึกษาที่เป็นนักศึกษาชาวไทยและนักศึกษาชาวมาเลเซียมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 โดยศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาอายุน้อยและอายุมาก มีสัดส่วนที่ไม่ต่างกันมาก สัดส่วนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อยไม่แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนเก่งมาก ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับญาติหรือครอบครัว และสถานภาพของบิดา-มารดาของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่พบว่าบิดา-มารดามีสถานภาพสมรส หรือยังคงอยู่ด้วยกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีจำนวน 364 คน (ตารางที่ 3.2) ลักษณะทั่วไปของนักศึกษาชาวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 1) ชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีจำนวน 41 คน (ร้อยละ 11.3) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 2 มีจำนวน 140 คน (ร้อยละ 38.5) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 มีจำนวน 67 คน (ร้อยละ 18.4) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 4 มีจำนวน 109 คน (ร้อยละ 29.9) และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นตั้งแต่ปีการศึกษาที่ 4 ขึ้นไป มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 1.9) 2) สาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน 179 คน (ร้อยละ 49.2) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีจำนวน 120 คน (ร้อยละ 32.9) และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีจำนวน 65 คน (ร้อยละ 17.9) 3) เพศของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 112 คน (ร้อยละ 30.8) และนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 252 คน (ร้อยละ 69.2) 4) อายุของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามีอายุระหว่าง 16.33 – 27.08 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 21.33 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.23 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.21 ปี โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งอายุของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี 4 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อย มีจำนวน 194 คน (ร้อยละ 53.3) และนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 21 ปี 4 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุมาก มีจำนวน 170 คน (ร้อยละ 46.7) 5) ระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.90 – 4.00 มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.01 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 3.01 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อย มีจำนวน 184 คน (ร้อยละ 50.7) และกลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.01 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งมาก มีจำนวน 180 คน (ร้อยละ 49.3) 6) การพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ มีจำนวน 218 คน (ร้อยละ 59.9) นักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อน มีจำนวน 72 คน (ร้อยละ 19.8) และนักศึกษาที่พักอาศัยคนเดียว มีจำนวน 74 คน (ร้อยละ 20.3) 7) สถานภาพของบิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 279 คน (ร้อยละ 76.6) นักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ มีจำนวน 49 คน (ร้อยละ 13.5) และนักศึกษาที่บิดา-มารดาเป็นม่ายหรือมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต มีจำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.9)

ตารางที่ 3.2 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทย

	ลักษณะทั่วไป	จำนวน (364 ตัวอย่าง)	ร้อยละ*
ชั้นปีที่กำลังศึกษา	ชั้นปีที่ 1	41	11.3
	ชั้นปีที่ 2	140	38.5
	ชั้นปีที่ 3	67	18.4
	ชั้นปีที่ 4	109	29.9
	ชั้นปีที่ 5 - 6	7	1.9
ประเภทของคณะที่กำลังศึกษา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	179	49.2
	วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-ประยุกต์	120	32.9
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	65	17.9
เพศ	ชาย	112	30.8
	หญิง	252	69.2
อายุ	น้อยกว่า 21 ปี 4 เดือน	194	53.3
	มากกว่า 21 ปี 4 เดือน	170	46.7
เกรดเฉลี่ยสะสม	น้อยกว่า 3.01	184	50.7
	มากกว่า 3.01	180	49.3
การพักอาศัย	อาศัยกับครอบครัว	218	59.9
	อาศัยกับเพื่อน	72	19.8
	อาศัยคนเดียว	74	20.3
สถานภาพของบิดา-มารดา	สมรสหรืออยู่ด้วยกัน	279	76.6
	หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	49	13.5
	ม่ายหรือเสียชีวิต	36	9.9

หมายเหตุ : * ไม่รวม Missing Values

โดยสรุปคือ นักศึกษาชาวไทยส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 โดยศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาอายุ

น้อยมีสัดส่วนที่มากกว่านักศึกษาอายุมาก สัดส่วนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อยไม่แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนเก่งมาก ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับญาติหรือครอบครัว และสถานภาพของบิดา-มารดาของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่พบว่าบิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังคงอยู่ด้วยกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย มีจำนวน 360 คน (ตารางที่ 3.3) ลักษณะทั่วไปของนักศึกษามาเลเซียที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 1) ชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีจำนวน 53 คน (ร้อยละ 14.7) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 2 มีจำนวน 127 คน (ร้อยละ 35.3) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 มีจำนวน 112 คน (ร้อยละ 31.1) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 4 มีจำนวน 67 คน (ร้อยละ 18.6) และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นตั้งแต่ปีการศึกษาที่ 4 ขึ้นไป มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.3) 2) สาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 52.8) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีจำนวน 140 คน (ร้อยละ 38.9) และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีจำนวน 30 คน (ร้อยละ 8.3) 3) เพศของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 63 คน (ร้อยละ 17.5) และนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 297 คน (ร้อยละ 82.5) 4) อายุของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามีอายุระหว่าง 17.42 – 26.42 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 21.83 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.62 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.50 ปี โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งอายุของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี 10 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุน้อย มีจำนวน 181 คน (ร้อยละ 50.3) และนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 21 ปี 10 เดือน คือ นักศึกษาที่มีอายุมาก มีจำนวน 179 คน (ร้อยละ 49.7) 5) ระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.98 – 4.00 มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.07 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 โดยใช้ค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 3.07 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อย มีจำนวน 180 คน (ร้อยละ 50.0) และกลุ่มนักศึกษามีระดับของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.07 จัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งมาก มีจำนวน 180 คน (ร้อยละ 50.0) 6) การพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติมีจำนวน 161 คน (ร้อยละ 44.7)

ตารางที่ 3.3 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามาเลเซีย

	ลักษณะทั่วไป	จำนวน (360 ตัวอย่าง)	ร้อยละ*
ชั้นปีที่กำลังศึกษา	ชั้นปีที่ 1	53	14.7
	ชั้นปีที่ 2	127	35.3
	ชั้นปีที่ 3	112	31.1
	ชั้นปีที่ 4	67	18.6
	ชั้นปีที่ 5 - 6	1	0.3
ประเภทของคณะที่กำลังศึกษา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	190	52.8
	วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-ประยุกต์	140	38.9
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	30	8.3
เพศ	ชาย	63	17.5
	หญิง	297	82.5
อายุ	น้อยกว่า 21 ปี 10 เดือน	181	50.3
	มากกว่า 21 ปี 10 เดือน	179	49.7
เกรดเฉลี่ยสะสม	น้อยกว่า 3.07	180	50.0
	มากกว่า 3.07	180	50.0
การพักอาศัย	อาศัยกับครอบครัว	161	44.7
	อาศัยกับเพื่อน	190	52.8
	อาศัยคนเดียว	9	2.5
สถานภาพของบิดา-มารดา	สมรสหรืออยู่ด้วยกัน	304	84.4
	หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	15	4.2
	ม่ายหรือเสียชีวิต	41	11.4

หมายเหตุ: * ไม่รวม Missing Values

นักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อน มีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 52.8) และนักศึกษาที่พักอาศัยคนเดียว มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.5) 7) สถานภาพของบิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่าง โดยนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 304 คน (ร้อยละ 84.4) นักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 4.2) และนักศึกษาที่บิดา-มารดาเป็นม่ายหรือมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต มีจำนวน 41 คน (ร้อยละ 11.4)

โดยสรุปคือ นักศึกษามาเลเซียส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 โดยศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาอายุน้อยและอายุมากมีสัดส่วนที่ไม่ต่างกันมาก สัดส่วนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มที่เรียนเก่งน้อยไม่แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนเก่งมาก ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับเพื่อน และสถานภาพของบิดา-มารดาของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่พบว่าบิดา-มารดามีสถานภาพสมรส หรือยังคงอยู่ด้วยกัน

สำหรับรายละเอียดของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามจะได้นำเสนอต่อไปในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.2 ผลการทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยใช้ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง 7 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสวงหาเปอร์เซ็นต์การทำนาย ตัวทำนายที่สำคัญ และลำดับการทำนายในตัวแปรตามของงานวิจัย ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เพื่อเปรียบเทียบอำนาจในการพยากรณ์ของตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบรวม และแบบเป็นขั้น (Enter และ Stepwise) โดยมีชุดตัวทำนายที่ประกอบด้วยตัวทำนาย 7 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนาย ว่ามีตัวแปรหรือปัจจัยเชิงเหตุใด ที่สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาได้ดี คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างนักศึกษาไทยและมาเลเซีย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามชีวสังคมภูมิหลัง คือ 1) แบ่งตามสัญชาติของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มนักศึกษาที่เป็นคนไทย และกลุ่มนักศึกษาที่เป็นคนมาเลเซีย 2) แบ่งตามชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2 และกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ใน

ระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 ขึ้นไป 3) แบ่งตามสาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 4) แบ่งตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย และกลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง 5) แบ่งตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมาก 6) แบ่งตามระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก 7) แบ่งตามการพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ และกลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อนหรือพักคนเดียว และ 8) แบ่งตามสถานภาพของบิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน และกลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย

ผลการทำนายพบว่า เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา มาทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบรวม และแบบเป็นขั้น โดยมีตัวทำนาย 7 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัดถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.4) พบว่าตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในกลุ่มรวมได้ 35.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การเห็นแบบอย่างจากสื่อ และความเป็นวัดถุนิยม ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .37, .16, .13 และ -.13 ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาที่ยังมีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ยังเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมากยิ่งเห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก และยิ่งมีความเป็นวัดถุนิยมต่ำ นักศึกษานั้นยิ่งมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มรวมในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.4) พบว่า ตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายได้มากที่สุดคือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย ทำนายได้ 43.1% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัดถุนิยม คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .36, -.20, .15 และ .14 กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงรองลงมา คือ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก โดยทำนายได้ 42.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัดถุนิยม คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .41, -.16, .14, .13 และ กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายได้น้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยทำนายได้ 28.1% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่าง

พอเพียง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .40, .15, .14 ซึ่งการแปลผลตัวทำนายของกลุ่มนี้เป็นในทำนองเดียวกับกลุ่มรวม พิสัยเปอร์เซ็นต์การทำนายในกลุ่มย่อยที่เหลือมีค่าระหว่าง 28.3% ถึง 38.4% สำหรับการเปรียบเทียบการทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่าคู่ที่มีความแตกต่างกันเกิน 5% มี 3 คู่ คือ 1) กลุ่มนักศึกษาเพศชาย กับ กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง (30.6% และ 37.6% ตามลำดับ) 2) กลุ่มนักศึกษาที่อายุน้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่อายุมาก (43.1% และ 28.% ตามลำดับ) และ 3) กลุ่มนักศึกษาที่เรียนแก่น้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก (28.3% และ 42.4% ตามลำดับ)

ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มนักศึกษาชาวไทย (ตารางที่ 3.4) พบว่าตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาชาวไทยในกลุ่มรวมได้ 42.9% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .49, -.14 และ -.12 ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาที่ยังมีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ยังมีความเป็นวัตถุนิยมต่ำ และยังมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง นักศึกษานั้นยังมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาชาวไทยในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.4) พบว่าตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายได้มากที่สุดคือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย ทำนายได้ 54.1% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .47, -.20, .16 และ .11 กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงรองลงมา คือ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก โดยทำนายได้ 50.8% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .52, -.16 และ .13 และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายได้น้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยทำนายได้ 33.5% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเพียงตัวเดียว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และมีค่าเบต้า คือ .57 ซึ่งการแปลผลตัวทำนายของกลุ่มนี้เป็นในทำนองเดียวกับกลุ่มรวม พิสัยเปอร์เซ็นต์การทำนายในกลุ่มย่อยที่เหลือมีค่าระหว่าง 35.3% ถึง 49.9% สำหรับการเปรียบเทียบการทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่าคู่ที่มีความแตกต่างกันเกิน 5% มี 4 คู่ คือ 1) กลุ่มนักศึกษาเพศชาย กับ กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง (39.0% และ 46.4% ตามลำดับ) 2) กลุ่มนักศึกษาที่อายุน้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่อายุมาก (54.1% และ 33.5% ตามลำดับ) 3) กลุ่มนักศึกษาที่เรียนแก่น้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก (35.3% และ 50.8% ตามลำดับ) และ 4) กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน กับ กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย (42.5% และ 49.9% ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.4 ผลการทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา โดยใช้ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
ทั้ง 7 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวน คน	นักศึกษาไทยมาเลเซีย (724 คน)				นักศึกษาไทย (364 คน)				นักศึกษามลายูเซีย (360 คน)				%
		ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	จำนวนคน	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	จำนวนคน	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า		
รวม	724	35.4	1, 3, 7, 4	.37, .16, .13, -.13	364	42.9	1, 4, 2	.49, -.14, .12	360	38.9	3, 4, 1, 7, 2	.26, -.22, .21, .19, .10	4.00	
ปี 1-2	361	38.4	1, 3, 7, 4	.35, .20, .17, -.12	181	43.0	1, 3, 6	.55, .17, .13	180	44.8	3, 4, 1, 7	.29, -.27, .24, .20	-1.80	
ปี 3 ขึ้นไป	363	33.9	1, 3, 4, 7	.40, .12, -.12, .11	183	44.8	1	.66	180	33.4	3, 1, 7, 4	.27, .24, .20, -.17	11.40	
คณะมนุษย-สังคม	369	35.6	1, 7, 3, 5	.44, .17, .11, .09	179	42.3	1	.64	190	41.3	3, 1, 4, 7	.31, .25, -.21, .20	1.00	
คณะวิทยาศาสตร์	355	35.6	1, 3, 4, 7	.32, .20, -.16, .13	185	44.1	1, 3, 2	.51, .19, .13	170	37.3	1, 4, 3, 7	.24, -.23, .22, .21	6.80	
ชาย	175	30.6	1, 3	.50, .15	112	39.0	1, 4	.44, -.21	63	40.6	3, 1, 7	.39, .36, .27	-1.60	
หญิง	549	37.6	1, 7, 3, 4	.32, .19, .16, -.14	252	46.4	1, 7	.59, .13	297	40.5	4, 3, 7, 1, 2	-.27, .21, .19, .15, .14	5.90	
อายุน้อย	359	43.1	1, 4, 3, 7	.36, -.20, .15, .14	194	54.1	1, 4, 2, 3	.47, -.20, .16, .11	181	43.7	4, 3, 1, 7	-.32, .30, .23, .15	10.40	
อายุนอก	365	28.1	1, 3, 7	.40, .15, .14	170	33.5	1	.57	179	35.0	7, 1, 3, 2	.30, .22, .20, .17	-1.50	
เรียนเก่งน้อย	362	28.3	1, 3, 7	.36, .17, .16	184	35.3	1, 6	.53, .14	180	35.7	3, 4, 7, 1, 5	.29, -.22, .21, .15, .13	-0.40	
เรียนเก่งมาก	362	42.4	1, 4, 3, 7	.41, -.16, .14, .13	180	50.8	1, 4, 2	.52, -.16, .13	180	43.6	1, 3, 4, 7, 6	.29, .21, -.19, .18, .13	7.20	
จำกัดกับครอบครัว	379	37.5	1, 3, 4, 7	.38, .15, -.14, .12	218	45.4	1, 6	.62, .15	161	40.7	3, 4, 1, 7	.33, -.27, .21, .18	4.70	
อาศัยกับเพื่อน, คนเดียว	345	34.3	1, 3, 7, 4	.36, .17, .15, -.12	146	44.2	1, 5, 3	.56, .14, .13	199	37.4	1, 3, 7, 4	.25, .24, .22, -.20	6.80	
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	583	35.8	1, 3, 4, 7	.35, .16, -.15, .14	279	42.5	1, 4, 2	.46, -.17, .10	304	39.8	3, 7, 4, 1	.25, .23, -.23, .22	2.70	
พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	141	38.1	1	.57	85	45.9	1, 5	.64, .21	56	47.4	1, 6	.68, -.33	2.50	

หมายเหตุ : ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05

ตัวทำนายที่ 1 คือ เจตคติต่อ

พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ตัวทำนายที่ 2 คือ ลักษณะมุ่งหาผลตอบแทน

ตัวทำนายที่ 3 คือ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง

ตัวทำนายที่ 4 คือ ความเป็นตัวตน

ตัวทำนายที่ 5 คือ การยอมรับการยอมรับ

ตัวทำนายที่ 6 คือ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน

ตัวทำนายที่ 7 คือ แบบอย่างจากสื่อ

ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มนักศึกษามาลาเลเซีย (ตารางที่ 3.4) พบว่าตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาลาเลเซียในกลุ่มรวมได้ 38.9% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ความเป็นวัตถุนิยม เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง การเห็นแบบอย่างจากสื่อ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .26, -.22, .21, .19 และ .10 ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาที่ยังเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมาก ยิ่งมีความเป็นวัตถุนิยมต่ำ ยิ่งมีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ยิ่งเห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก และยังมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง นักศึกษานั้นยังมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษามาลาเลเซียในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.4) พบว่า ตัวทำนายทั้ง 7 ตัวแปร สามารถทำนายได้มากที่สุดคือ กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย ทำนายได้ 47.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .68 และ -.33 กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงรองลงมา คือ กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2 โดยทำนายได้ 44.8% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ความเป็นวัตถุนิยม เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .29, -.27, .24 และ .20 และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายได้น้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 ขึ้นไป โดยทำนายได้ 33.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง การเห็นแบบอย่างจากสื่อ และความเป็นวัตถุนิยม ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .27, .24, .20 และ -.17 ซึ่งการแปลผลตัวทำนายของกลุ่มนี้เป็นในทำนองเดียวกับกลุ่มรวม พิสัยเปอร์เซ็นต์การทำนายในกลุ่มย่อยที่เหลือมีค่าระหว่าง 35.0% ถึง 43.7% สำหรับการเปรียบเทียบการทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่าคู่ที่มีความแตกต่างกันเกิน 5% มี 4 คู่ คือ 1) กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2 กับ กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 ขึ้นไป (44.8% และ 33.4% ตามลำดับ) 2) กลุ่มนักศึกษาที่อายุน้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่อายุมาก (43.7% และ 35.0% ตามลำดับ) 3) กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งน้อย กับ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก (35.7% และ 43.6% ตามลำดับ) และ 4) กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน กับ กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย (39.8% และ 47.4% ตามลำดับ)

3.3 สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่ม
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
%CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Min	หมายถึง	ค่าต่ำสุด
Max	หมายถึง	ค่าสูงสุด
Sk	หมายถึง	ค่าความเบ้ (Skewness)
Ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
TE	หมายถึง	อิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์
$\Delta\chi^2$	หมายถึง	ผลต่างของค่าสถิติไค-สแควร์
p	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ
df	หมายถึง	องศาอิสระ
Δdf	หมายถึง	ผลต่างขององศาอิสระ
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความกลมกลืนปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีความกลมกลืนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากมาตรฐานค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
CN	หมายถึง	ดัชนีความพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง
CFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
BehavT	หมายถึง	พฤติกรรมกรการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
Behav1	หมายถึง	ของใช้ส่วนตัว
Behav2	หมายถึง	ของใช้ส่วนรวม

Behav3	หมายถึง	เวลา
AttiT	หมายถึง	เจตคติต่อพฤติกรรมกรบริโภคอย่างพอเพียง
Atti1	หมายถึง	การมองเห็นประโยชน์และโทษ
Atti2	หมายถึง	ความพอใจ-ไม่พอใจ
Atti3	หมายถึง	ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง
MhT	หมายถึง	ความเป็นวัตถุนิยม
Mh1	หมายถึง	การมองความสำเร็จ
Mh2	หมายถึง	ความพอดี
Mh3	หมายถึง	ความสุขในชีวิต
FoT	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
Fo1	หมายถึง	ความสามารถคาดการณ์ไกล
Fo2	หมายถึง	เห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต
Fo3	หมายถึง	การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา
CsT	หมายถึง	คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง
Cs1	หมายถึง	จุดแข็งด้านปัญญา
Cs2	หมายถึง	จุดแข็งด้านสังคม
Cs3	หมายถึง	จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์
FamT	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
Fam1	หมายถึง	รักสนับสนุนและใช้เหตุผล
FrdT	หมายถึง	อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ตัวแปรแฝง)
Frd1	หมายถึง	อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน
MedT	หมายถึง	การเห็นแบบอย่างจากสื่อ
Med1	หมายถึง	การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ตัวแปรแฝง)

3.4 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปร

การศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาไทย และกลุ่มนักศึกษามาลาเลเซียที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และค่า P-value ของสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) โดยผู้วิจัยได้แปลงค่าตัวแปรให้กลายเป็นค่าคะแนนแบบปกติ (Normal Score) แล้วทดสอบว่าตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์มี

การแจกแจงเป็นแบบโค้งปกติหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของทั้งค่าความเบ้และความโด่ง ถ้าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และจะได้ทำการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาไทย และกลุ่มนักศึกษามาลาเลเซียด้วยเช่นกัน

จากการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรสังเกตในกลุ่มรวม ผู้วิจัยได้แปลงค่าตัวแปรให้กลายเป็นค่าคะแนนแบบปกติ (Normal Score) แล้วจึงนำไปทดสอบว่าตัวแปรเหล่านั้นในกลุ่มตัวอย่างรวม มีการแจกแจงเป็นแบบโค้งปกติหรือไม่ โดยการศึกษาจากค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย ($\%CV$) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และพิจารณาจากผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของทั้งค่าความเบ้และความโด่ง หากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลการทดสอบ (ตารางที่ 3.5) ปรากฏว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P -value ของ Skewness & Kurtosis มากกว่า .05) ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาก่อนใหญ่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ แต่ยังพบว่าตัวแปรสังเกต ได้แก่ การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพียงตัวแปรเดียวที่มีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ (P -value ของ Skewness & Kurtosis น้อยกว่า .05)

ตารางที่ 3.5 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาระหว่างการจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มรวม (n = 724)

ตัวแปร	M	SD	%CV	Sk	Ku	Sk & Ku P-value
1. ของใช้ส่วนตัว	4.00	.86	21.50	-.06	-.17	.984
2. ของใช้ส่วนรวม	4.63	.81	17.49	-.49	-.83	.625
3. เวลา	2.95	.92	31.19	.17	-.26	.952
4. การมองเห็นประโยชน์และโทษ	4.74	.74	15.61	-.47	-.92	.584
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	4.33	1.11	25.64	-1.11	-2.03	.068
6. ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง	3.75	1.01	26.93	-.12	-.52	.864
7. ความสามารถคาดการณ์ไกล	4.10	1.00	24.39	-.34	-.73	.718
8. เห็นความสำคัญของสิ่งที่ เกิดขึ้นในอนาคต	4.89	.88	18.00	-2.02	-3.19	.001*
9. การกระทำอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา	4.32	.89	20.60	-.55	-.83	.605
10. จุดแข็งด้านปัญญา	4.46	.77	17.26	-.34	-.67	.748
11. จุดแข็งด้านสังคม	4.35	.72	16.55	-.17	-.36	.921
12. จุดแข็งด้านการควบคุม อารมณ์	4.68	.72	15.38	-.47	-.89	.597
13. การมองความสำเร็จ	3.35	1.00	29.85	.04	-.29	.956
14. ความพอดี	3.18	.88	27.67	.04	-.10	.993
15. ความสุขในชีวิต	3.97	1.05	26.45	-.37	-1.04	.540
16. รักสนับสนุนและใช้เหตุผล	4.58	.78	17.03	-.19	-.39	.908
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	3.51	.88	25.07	-.05	-.16	.986
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	3.25	.94	28.92	.03	-.13	.991

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรสังเกตในกลุ่มนักศึกษาไทย ผู้วิจัยได้แปลงค่าตัวแปรให้กลายเป็นค่าคะแนนแบบปกติ (Normal Score) แล้วจึงนำไปทดสอบว่าตัวแปรเหล่านั้นในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทย มีการแจกแจงเป็นแบบโค้งปกติหรือไม่ โดยการศึกษาจากค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และพิจารณาจากผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของทั้งค่าความเบ้และความโด่ง หากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลการทดสอบ (ตารางที่ 3.6) ปรากฏว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value ของ Skewness & Kurtosis มากกว่า .05) ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาล้วนมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ แต่ยังคงพบว่าตัวแปรสังเกต ได้แก่ การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพียงตัวแปรเดียวที่มีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ (P-value ของ Skewness & Kurtosis น้อยกว่า .05)

ตารางที่ 3.6 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษาไทย (n = 364)

ตัวแปร	M	SD	%CV	Sk	Ku	P-value of χ^2
1. ของใช้ส่วนตัว	3.77	.86	22.55	.02	-.09	.995
2. ของใช้ส่วนรวม	4.59	.80	17.43	-.28	-.48	.854
3. เวลา	2.87	.90	31.36	.13	-.11	.984
4. การมองเห็นประโยชน์และโทษ	4.99	.66	13.23	-.58	-.94	.540
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	4.27	1.15	26.93	-.62	-1.09	.452
6. ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง	3.67	.93	25.34	-.02	-.09	.995
7. ความสามารถคาดการณ์ไกล	4.40	.97	22.05	-.32	-.68	.753
8. เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	5.02	.83	16.53	-1.81	-2.50	.008*
9. การกระทำอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา	4.39	.85	19.36	-.40	-.42	.842
10. จุดแข็งด้านปัญญา	4.52	.75	16.59	-.17	-.25	.953
11. จุดแข็งด้านสังคม	4.24	.69	16.27	-.05	-.00	.999

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ตัวแปร	M	SD	%CV	Sk	Ku	P-value of χ^2
12. จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์	4.73	.73	15.43	-.28	-.47	.853
13. การมองความสำเร็จ	3.07	.93	30.29	.08	-.16	.985
14. ความพอดี	3.25	.89	27.38	.04	-.09	.994
15. ความสุขในชีวิต	3.89	1.05	26.99	-.19	-.45	.889
16. รักสนับสนุนและใช้เหตุผล	4.62	.79	17.10	-.13	-.37	.924
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	3.62	.83	22.93	-.05	-.00	1.000
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	3.15	.92	29.21	.04	-.06	.996

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรสังเกตในกลุ่มนักศึกษามาลาเลเซีย ผู้วิจัยได้แปลงค่าตัวแปรให้กลายเป็นค่าคะแนนแบบปกติ (Normal Score) แล้วจึงนำไปทดสอบว่าตัวแปรเหล่านั้นในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามาลาเลเซีย มีการแจกแจงเป็นแบบโค้งปกติหรือไม่ โดยการศึกษาจากค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และพิจารณาจากผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของทั้งค่าความเบ้และความโด่ง หากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลการทดสอบ (ตารางที่ 3.7) ปรากฏว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา ทุกตัวแปรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value ของ Skewness & Kurtosis มากกว่า .05) ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาทุกตัวมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 3.7 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal Curve) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษา มาเลเซีย (n = 360)

ตัวแปร	M	SD	%CV	Sk	Ku	P-value of χ^2
1. ของใช้ส่วนตัว	4.23	.82	19.39	-.08	-.14	.986
2. ของใช้ส่วนรวม	4.68	.82	17.52	-.38	-.62	.762
3. เวลา	3.04	.94	30.92	.10	-.15	.983
4. การมองเห็นประโยชน์และโทษ	4.49	.72	16.04	-.05	-.26	.963
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	4.40	1.07	24.32	-.96	-1.63	.167
6. ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง	3.83	1.08	28.20	-.15	-.50	.871
7. ความสามารถคาดการณ์ไกล	3.80	.94	24.74	-.15	-.29	.946
8. เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	4.76	.90	18.91	-1.07	-1.81	.109
9. การกระทำอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา	4.25	.92	21.65	-.38	-.65	.750
10. จุดแข็งด้านปัญญา	4.41	.79	17.91	-.30	-.60	.794
11. จุดแข็งด้านสังคม	4.46	.73	16.37	-.19	-.42	.898
12. จุดแข็งด้านการควบคุม อารมณ์	4.63	.71	15.33	-.34	-.71	.728
13. การมองความสำเร็จ	3.63	.98	27.00	-.02	-.13	.991
14. ความพอดี	3.10	.85	27.42	.04	-.10	.994
15. ความสุขในชีวิต	4.04	1.05	25.99	.33	-.86	.651
16. รักสนับสนุนและใช้เหตุผล	4.53	.76	16.78	-.10	-.15	.983
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	3.41	.92	26.98	-.02	-.10	.995
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	3.35	.95	28.36	.01	-.06	.998

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หลังจากได้ดำเนินการตรวจสอบการแจกแจงเป็นแบบโค้งปกติของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาไทย และกลุ่มนักศึกษามาเลเซียแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต โดยใช้การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว (Bivariate Relationship) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาไทย กลุ่มนักศึกษามาเลเซีย ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.8) พบว่า มีทั้งค่าความสัมพันธ์เชิงบวก และค่าความสัมพันธ์เชิงลบ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง $-.576$ ถึง $.575$ โดยที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด ได้แก่ จุดแข็งด้านสังคม กับจุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ ($r = .575, p < .01$) สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบมากที่สุด ได้แก่ ความพอดี กับความพอใจ-ไม่พอใจ ($r = -.576, p < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไป ทั้งนี้เป็นไปตามที่ Kline (2005: 56 อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ ลังกา, 2554: 146) ได้กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่มีค่าสูงกว่า $.85$ จะเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) แต่ตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตไม่เกิน $.85$ จึงกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ตารางที่ 3.8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มรวม

ตัวแปรสังเกต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. ของใช้ส่วนตัว	1																	
2. ของใช้ส่วนรวม	.438	1																
3. เวลา	.225	.180	1															
4. การมองเห็นประโยชน์	.111	.233	.145	1														
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	.288	.260	.368	.354	1													
6. ความพร้อมกระทำ	.272	.258	.519	.271	.476	1												
7. ความสามารถถกเถียง	.005	.102	.231	.309	.240	.305	1											
8. เห็นความสำคัญ	.044	.167	.170	.309	.205	.311	.494	1										
9. กระทำอย่างเป็นขั้นตอน	.176	.222	.088	.094	.011	.104	.241	.410	1									
10. จุดแข็งด้านปัญญา	.179	.191	-.033	.087	-.002	.036	.065	.163	.395	1								
11. จุดแข็งด้านสังคม	.272	.290	.105	.145	.156	.104	.007	.159	.269	.390	1							
12. จุดแข็งด้านอารมณ์	.186	.245	.054	.228	.099	.115	.110	.276	.326	.500	.575	1						
13. การมองความสำราญ	-.044	-.077	-.296	-.376	-.476	-.304	-.288	-.164	.030	.026	-.020	-.072	1					
14. ความพอดี	-.423	-.278	-.359	-.256	-.576	-.495	-.193	-.132	-.067	.004	-.159	-.056	.454	1				
15. ความสุขในชีวิต	-.168	-.144	-.357	-.186	-.467	-.364	-.213	-.165	.046	.125	-.027	-.045	.512	.512	1			
16. รักสนับสนุนและใช้เหตุผล	.047	.182	.178	.153	.179	.177	.190	.283	.194	.048	.174	.308	-.118	-.136	-.158	1		
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	.011	.086	.263	.190	.283	.340	.280	.223	.126	.077	-.019	.133	-.307	-.248	-.299	.184	1	
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	.221	.096	.332	.111	.412	.392	.146	.054	-.023	-.069	.033	-.072	-.351	-.482	-.426	.039	.277	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาไทย (ตารางที่ 3.9) พบว่า มีทั้งค่าความสัมพันธ์เชิงบวก และค่าความสัมพันธ์เชิงลบ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง $-.641$ ถึง $.560$ โดยที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด ได้แก่ ความพอใจ กับความสุขในชีวิต ($r = .560, p < .01$) สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบมากที่สุด ได้แก่ ความพอใจ กับความพอใจ-ไม่พอใจ ($r = -.641, p < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไป เพราะตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตไม่เกิน $.85$ จึงกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ตารางที่ 3.9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาไทย

ตัวแปรสังเกต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. ของใช้ส่วนตัว	1																	
2. ของใช้ส่วนรวม	.412	1																
3. เวลา	.326	.304	1															
4. การมองเห็นประโยชน์	.213	.237	.201	1														
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	.358	.315	.367	.300	1													
6. ความพร้อมกระทำ	.362	.369	.507	.284	.471	1												
7. ความสามารถคาดการณ์	.090	.217	.281	.259	.252	.313	1											
8. เห็นความสำคัญ	-.036	.145	.171	.262	.161	.224	.491	1										
9. กระทำอย่างเป็นขั้นตอน	.085	.217	.222	.088	.019	.165	.321	.429	1									
10. จุดแข็งด้านปัญญา	.089	.069	.020	.007	-.022	.069	.160	.175	.403	1								
11. จุดแข็งด้านสังคม	.163	.208	.235	.167	.165	.143	.082	.172	.210	.304	1							
12. จุดแข็งด้านอารมณ์	.108	.123	.143	.175	.076	.102	.200	.282	.273	.413	.519	1						
13. การมองความสำเร็จ	-.199	-.141	-.306	-.338	-.585	-.332	-.205	-.132	.005	-.022	-.218	-.207	1					
14. ความพอดี	-.458	-.306	-.383	-.280	-.641	-.539	-.169	-.068	-.099	-.020	-.223	-.100	.512	1				
15. ความสุขในชีวิต	-.281	-.207	-.391	-.264	-.606	-.391	-.203	-.181	-.057	.044	-.213	-.188	.515	.560	1			
16. รักสนับสนุนและใช้เหตุผล	-.004	.084	.260	.078	.136	.083	.193	.203	.124	-.032	.123	.269	-.138	-.153	-.175	1		
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	.087	.127	.223	.047	.280	.271	.264	.130	.179	.138	.090	.207	-.231	-.230	-.254	.202	1	
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	.238	.141	.285	.129	.439	.422	.149	.050	.074	.077	.185	.025	-.347	-.482	-.427	.079	.262	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา มาเลเซีย (ตารางที่ 3.10) พบว่า มีทั้งค่าความสัมพันธ์เชิงบวก และค่าความสัมพันธ์เชิงลบ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง $-.497$ ถึง $.665$ โดยที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด ได้แก่ จุดแข็งด้านสังคม กับจุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ ($r = .665, p < .01$) สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบมากที่สุด ได้แก่ ความพอดี กับความพอใจ-ไม่พอใจ ($r = -.497, p < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไป เพราะตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตไม่เกิน $.85$ จึงกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ตารางที่ 3.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา มาเลเซีย

ตัวแปรสังเกต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. ขอบใจส่วนตัว	1																	
2. ขอบใจส่วนรวม	.470	1																
3. เวลา	.090	.054	1															
4. การมองเห็นประโยชน์	.231	.295	.177	1														
5. ความพอใจ-ไม่พอใจ	.199	.197	.364	.497	1													
6. ความพร้อมการกระทำ	.172	.159	.524	.346	.481	1												
7. ความสามารถคาดการณ์	.094	.029	.265	.205	.291	.380	1											
8. เห็นความสำคัญ	.209	.208	.202	.291	.273	.411	.462	1										
9. กระทำอย่างเป็นขั้นตอน	.323	.238	-.018	.058	.012	.068	.141	.382	1									
10. จุดแข็งด้านปัญญา	.321	.316	-.071	.120	.027	.020	-.065	.137	.381	1								
11. จุดแข็งด้านสังคม	.328	.360	-.039	.246	.134	.053	.028	.197	.351	.498	1							
12. จุดแข็งด้านอารมณ์	.320	.376	-.023	.263	.132	.139	-.016	.260	.370	.582	.665	1						
13. การมองความสำเร็จ	-.068	-.053	-.362	-.286	-.446	-.351	-.260	-.126	.099	.109	.061	.088	1					
14. ความพอดี	-.372	-.242	-.325	-.329	-.497	-.452	-.295	-.196	-.059	.018	-.074	-.020	.488	1				
15. ความสุขในชีวิต	-.102	-.090	-.342	-.090	-.330	-.357	-.201	-.134	.153	.213	.131	.111	.515	.479	1			
16. รักสันนิบาตและใช้เหตุผล	.142	.281	.111	.201	.238	.275	.165	.349	.236	.121	.249	.345	-.073	-.129	-.133	1		
17. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	.001	.063	.323	.256	.306	.418	.256	.276	.068	.010	-.083	.053	-.336	-.291	-.330	.156	1	
18. การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	.163	.042	.364	.194	.376	.358	.229	.091	-.095	-.192	-.139	-.156	-.449	-.447	-.447	.012	.320	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นหรือการวิเคราะห์โมเดลลิสมัล (Linear Structural Relationship Model: LISREL) เป็นการตรวจสอบแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ได้พัฒนาขึ้นจากรากฐานทางทฤษฎี ว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ จากนั้นจึงทำการพิจารณาถึงขนาดอิทธิพลที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบจำลองสมมติฐาน ถ้าพบว่าแบบจำลองไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับแก้แบบจำลองให้มีความกลมกลืนมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากการรายงานค่าดัชนีการปรับแก้ (Modification Index) และคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในเชิงแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความเป็นไปได้ในการอธิบายผลการวิจัยจากการปรับแก้แบบจำลองด้วย ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Absolute fit indices พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 957.50, $df=110$ ($p < .00$), SRMR = .077, RMSEA = .100, GFI = .87 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Incremental fit indices พบว่า NFI = .88, CFI = .89 และ TLI = .85 และดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Parsimony Fit Indices พบว่า AGFI = .81, PNFI = .74 และ $\chi^2 / df = 8.70$ เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเหล่านี้กับเกณฑ์ที่บ่งบอกว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ยังพบว่า แบบจำลองตามสมมติฐานยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพราะว่า ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Absolute fit indices ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า SRMR ยังมากกว่า .05 ค่า RMSEA ยังมากกว่า .08 ค่า GFI ยังน้อยกว่า .90 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Incremental fit indices พบว่า ค่า NFI ยังมีค่าน้อยกว่า .90 ค่า TLI ยังมีค่าน้อยกว่า .90 และดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Parsimony Fit Indices พบว่า ค่า AGFI มีค่าน้อยกว่า .90 และ χ^2 / df มีค่ามากกว่า 5

ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้แบบจำลองโดยการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี และการอธิบายผล ประกอบกับการรายงานค่าดัชนีการปรับแก้ (Modification Index) โดยได้ทำการปรับแก้เส้นอิทธิพลในแบบจำลองโดยการลดเส้นทางอิทธิพลลง รวมจำนวน 8 เส้นทางความสัมพันธ์ได้แก่

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

3) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

4) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา

5) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

6) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

7) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

8) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

และได้เพิ่มเส้นทางความสัมพันธ์ รวมจำนวน 3 เส้นทางความสัมพันธ์เข้าไปในแบบจำลอง ได้แก่

1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัดถุณียม

2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัดถุณียม

3) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัดถุณียม

นอกจากนี้ ยังได้ปรับให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกต จำนวน 17 คู่ มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่

1) ของใช้ส่วนตัว กับ ของใช้ส่วนรวม

2) การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา กับ จุดแข็งด้านปัญญา

3) ของใช้ส่วนตัว กับ ความพอดี

4) เวลา กับ ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง

5) การมองเห็นประโยชน์และโทษ กับ การมองความสำเร็จ

6) การมองความสำเร็จ กับ ความสุขในชีวิต

7) รักสนับสนุนและใช้เหตุผล กับ จุดแข็งด้านปัญญา

8) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน กับ จุดแข็งด้านสังคม

- 9) ของใช้ส่วนรวม กับ การมองเห็นประโยชน์และโทษ
- 10) ของใช้ส่วนตัว กับ การมองความสำเร็จ
- 11) ความสุขในชีวิต กับ จุดแข็งด้านปัญญา
- 12) การมองความสำเร็จ กับ ความสามารถคาดการณ์ไกล
- 13) ความสุขในชีวิต กับ การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา
- 14) ความพอใจ-ไม่พอใจ กับ การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา
- 15) ของใช้ส่วนรวม กับ การมองความสำเร็จ
- 16) ของใช้ส่วนรวม กับ การเห็นแบบอย่างจากสื่อ
- 17) ความพอใจ-ไม่พอใจ กับ เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองภายหลังการปรับแก้แบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Absolute fit indices พบว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 402.06, $df=103$ ($p<.05$), SRMR = .065, RMSEA = .063, GFI = .94 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Incremental fit indices พบว่า NFI = .94, CFI = .96 และ TLI = .94 และดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Parsimony fit Indices พบว่า AGFI = .90, PNFI = .63 และ $\chi^2 / df = 3.903$

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีเหล่านี้กับเกณฑ์ความกลมกลืนของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Absolute fit indices พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ถึงแม้จะยังมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าสถิติดังกล่าวขึ้นกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างยิ่งใหญ่ ค่าไค-สแควร์จะยิ่งสูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงแก้ไขโดยการพิจารณาค่า χ^2 / df ซึ่งเป็นดัชนีวัดความสอดคล้องในชุด Parsimony Fit Indices เมื่อพิจารณาค่า SRMR มีค่าใกล้เคียง .05 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ค่า RMSEA มีค่าน้อยกว่า .08 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และค่า GFI มีค่ามากกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Incremental fit indices พบว่า ค่า NFI มีค่ามากกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ค่า CFI มีค่ามากกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และค่า TLI มีค่ามากกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สำหรับดัชนีวัดความสอดคล้องกลุ่ม Parsimony Fit Indices พบว่า ค่า AGFI มีค่ามากกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ค่า PNFI มีค่ามากกว่า .50 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และค่า χ^2 / df มีค่าน้อยกว่า 5 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

จากค่าดัชนีดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซียหลังปรับแก้ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าขนาดอิทธิพลในแบบจำลองดังกล่าว เป็นที่ยอมรับได้ตามกลุ่ม Absolute fit indices, Incremental fit indices และ Parsimony fit Indices

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย (ตารางที่ 3.11 และภาพที่ 3.1) โดยมีรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกต ดังนี้

สำหรับตัวแปรแฝงภายนอกที่มีตัวบ่งชี้มากกว่า 1 ตัว ได้แก่ 1) ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีน้ำหนักองค์ประกอบของการเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมากที่สุด (.85) รองลงมา คือ ความสามารถคาดการณ์ไกล (.56) และการกระทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนา (.50) 2) ตัวแปรคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง มีน้ำหนักองค์ประกอบของจุดแข็งการควบคุมอารมณ์มากที่สุด (.89) รองลงมา คือ จุดแข็งด้านสังคม (.62) และจุดแข็งด้านปัญญา (.52)

สำหรับตัวแปรแฝงภายในที่มีตัวบ่งชี้มากกว่า 1 ตัว ได้แก่ 1) ตัวแปรความเป็นวัดถุนิยม มีน้ำหนักองค์ประกอบของความพอดีมากที่สุด (.79) รองลงมาคือ ความสุขในชีวิต (.64) และการมองความสำเร็จ (.59) 2) ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มีน้ำหนักองค์ประกอบของความพอใจ-ไม่พอใจมากที่สุด (.74) รองลงมาคือ ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง (.65) และการมองเห็นประโยชน์และโทษ (.41) 3) ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มีน้ำหนักองค์ประกอบของการบริโภคเวลามากที่สุด (.51) รองลงมาคือ ของใช้ส่วนตัว และของใช้ส่วนรวม (.41 ทั้งสององค์ประกอบ)

อิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผล มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรความเป็นวัดถุนิยมได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.55) 2) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.21) และ 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.13) โดยอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่ยังเห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมาก ยิ่งได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก และยิ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมมาก นักศึกษาเหล่านี้ก็ยิ่งมีความเป็นวัดถุนิยมที่ต่ำด้วย โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเป็นวัดถุนิยมได้ 45%

ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นวัดถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.85) และ 2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .37)

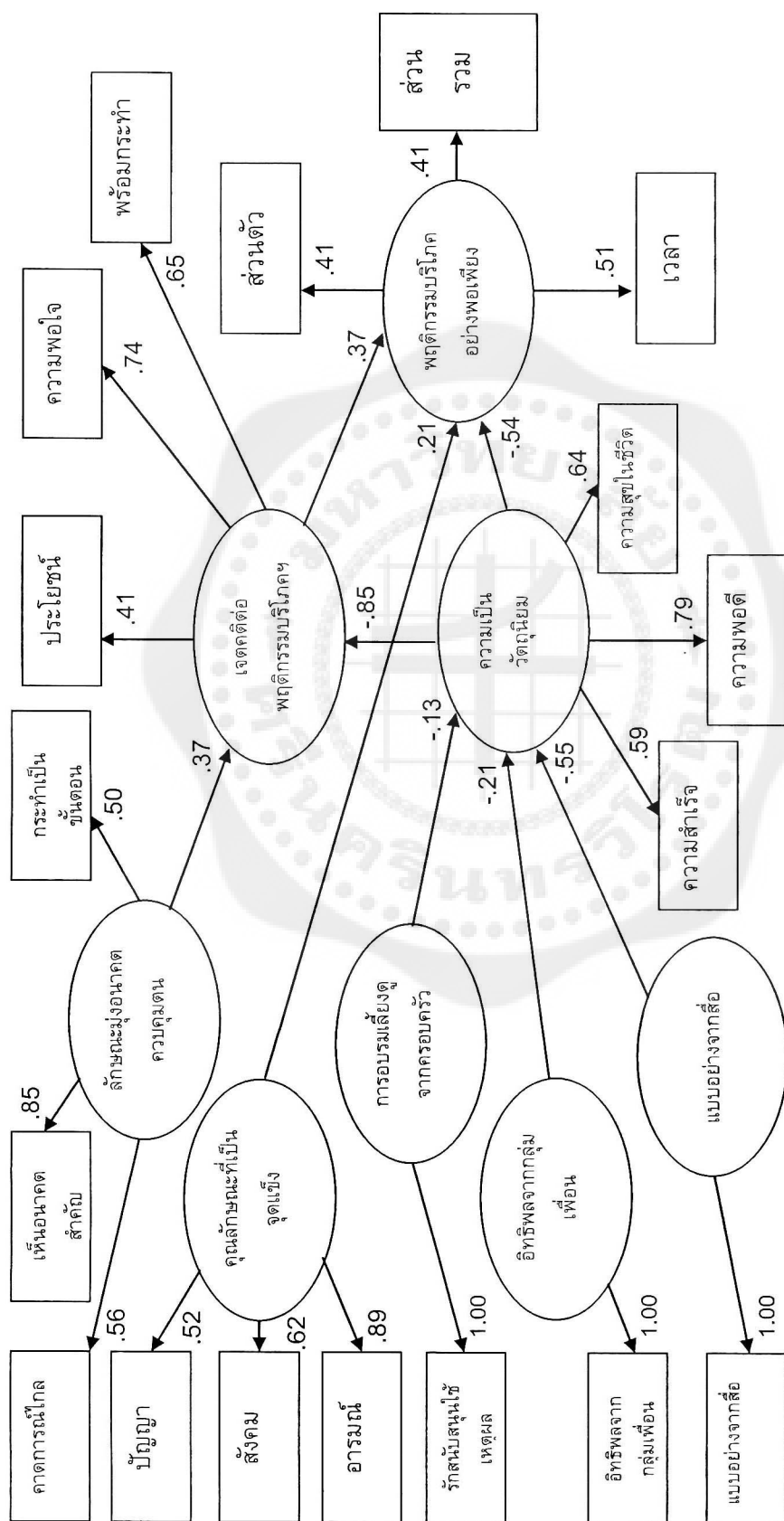
ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .47) 2) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .18) และ 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .11)

ตารางที่ 3.11 คะแนนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในกลุ่มรวม (724 คน)

ตัวแปรตาม	R ² ตาม สมการ โครงสร้าง	ความ สัมพันธ์	ตัวแปรอิสระ					
			เจตคติต่อ พฤติกรรม การบริโภค อย่างพอเพียง	ความเป็น วัตถุนิยม	ลักษณะมุ่ง อนาคต ความอุดม ต้น	คุณลักษณะ ที่เป็น จุดแข็ง	การอบรมเลี้ยงดู จาก ครอบครัว	อิทธิพลจาก กลุ่มเพื่อน แบบอย่าง จากสื่อ
พฤติกรรมการ บริโภคอย่าง พอเพียง	.89	DE	.37*	-.54*		.21*		
		IE		-.32*	.14*		.11*	.18*
		TE	.37*	-.86*	.14*	.21*	.11*	.47*
เจตคติต่อ พฤติกรรมการ บริโภคอย่าง พอเพียง	.94	DE		-.85*	.37*			
		IE					.11*	.18*
		TE		-.85*	.37*		.11*	.47*
ความเป็นวัตถุนิยม	.45	DE					-.13*	-.21*
		IE						
		TE					-.13*	-.55*

$\chi^2 = 402.06$, $df=103$ ($p < .05$), $SRMR = .065$, $RMSEA = .063$, $GFI = .94$, $NFI = .94$,
 $CFI = .96$, $TLI = .94$, $AGFI = .90$, $PNFI = .63$, $\chi^2 / df = 3.903$

หมายเหตุ * $p < .05$, DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

หมายเหตุ: ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05

ภาพที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในกลุ่มรวม

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นวัตถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.85) 2) การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .47) 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .37) 4) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .18) และ 5) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .11)

โดยสามารถสรุปได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลทางบวกโดยตรงจากตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และได้รับอิทธิพลทางลบโดยตรงจากตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางบวกโดยอ้อมจากตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากสื่อ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ผ่านตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงได้ 94%

ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นวัตถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.54) 2) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .37) และ 3) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .21)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .47) 2) ความเป็นวัตถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.32) 3) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .18) 4) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .14) และ 5) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .11)

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นวัตถุนิยม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ -.86) 2) การเห็นแบบอย่างจากสื่อ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .47) 3) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .37) 4) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .21) 5) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .18) 6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .14) และ 7) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .11)

โดยสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลทางบวกโดยตรงจากตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง และได้รับอิทธิพลทางลบโดยตรงจากตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางบวกโดยอ้อมจากตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และได้รับอิทธิพลทางลบโดยอ้อมจากตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม ผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ขณะเดียวกันยังได้รับอิทธิพลทางบวกโดยอ้อมจากตัวแปรการเห็นแบบอย่างจากสื่อ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ผ่านตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการบริโภคร้อยอย่างพอเพียงได้ 89%

3.6 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคร้อยอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาไทย และ นักศึกษามาลาเลเซีย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคร้อยอย่างพอเพียง ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเลเซีย โดยดำเนินการเปรียบเทียบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) รูปแบบความสัมพันธ์เหมือนกันและไม่มีการกำหนดเงื่อนไขให้ค่าอิทธิพลในแบบจำลองเท่ากันระหว่างกลุ่ม 2) ขั้นที่ 1 เพิ่มเงื่อนไขให้น้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตภายนอกบนตัวแปรแฝงภายนอกทุกตัวในแบบจำลองเท่ากัน 3) ขั้นที่ 2 เพิ่มเงื่อนไขให้น้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตภายในบนตัวแปรแฝงภายในทุกตัวในแบบจำลองให้เท่ากัน 4) ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่าอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัวในแบบจำลองให้เท่ากัน และ 5) ขั้นที่ 4 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่าอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัวในแบบจำลองให้เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเลเซีย ดังแสดงในตารางที่ 3.12 พบว่า ในขั้นตอนแรก คือผลการวิเคราะห์โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขให้แบบจำลองของทั้งสองกลุ่มมีความเท่ากัน พบว่า ดัชนีความกลมกลืนบ่งบอกว่า แบบจำลองที่วิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df < .50$, RMSEA < .08) แสดงว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างกันที่ขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จึงต้องดำเนินการทดสอบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่สอง คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายนอกทุกตัวในแบบจำลองสมการโครงสร้างระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเลเซียเท่ากันหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นตอนแรก และกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายนอกทุกตัวในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มให้เท่ากัน ผลการทดสอบพิจารณาจากผลต่างของไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนแรก กับขั้นตอนที่สอง บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนแรก กับขั้นตอนที่สอง พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{diff} = 13.37$, $df_{diff} = 7$) แสดงว่าน้ำหนักองค์ประกอบ

ของตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายนอกทุกตัว ในแบบจำลองระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่สาม คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายในทุกตัวในแบบจำลองสมการโครงสร้างระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียเท่ากันหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นตอนที่สอง และกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายในทุกตัวในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มให้เท่ากัน ผลการทดสอบพิจารณาจากผลต่างของไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่สาม กับขั้นตอนที่สอง บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองทั้งสอง พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ($\chi^2_{diff} = 23.25$, $df_{diff} = 6$) แสดงว่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายใน อย่างน้อย 1 ตัวแปร ในแบบจำลองระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อค้นหาว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงภายในตัวแปรใดบ้างที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งก็คือการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3.1 – 3.3

ขั้นตอนที่ 3.1 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) ของใช้ส่วนตัว 2) ของใช้ส่วนรวม และ 3) เวลา บนตัวแปรแฝงพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สอง และกำหนดเงื่อนไขให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) ของใช้ส่วนตัว 2) ของใช้ส่วนรวม และ 3) เวลา บนตัวแปรแฝงพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 3.1 กับขั้นตอนที่สอง บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่สาม กับขั้นตอนที่สอง พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{diff} = 1.75$, $df_{diff} = 2$) แสดงว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) ของใช้ส่วนตัว 2) ของใช้ส่วนรวม และ 3) เวลา บนตัวแปรแฝงพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 3.2 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองเห็นประโยชน์และโทษ 2) ความพอใจ-ไม่พอใจ และ 3) ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง บนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สอง และกำหนดเงื่อนไขให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองเห็นประโยชน์และโทษ 2) ความพอใจ-ไม่พอใจ และ 3) ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง บนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 3.2 กับขั้นตอนที่สอง บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่าง

แบบจำลองขั้นตอนที่ 3.2 กับขั้นตอนที่สอง พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ($\chi^2_{diff} = 14.78$, $df_{diff} = 2$) แสดงว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองเห็นประโยชน์และโทษ 2) ความพอใจ-ไม่พอใจ และ 3) ความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง บนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเลเซียแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 3.3 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองความสำเร็จ 2) ความพอดี และ 3) ความสุขในชีวิต บนตัวแปรแฝงความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่ 2 และกำหนดเงื่อนไขให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองความสำเร็จ 2) ความพอดี และ 3) ความสุขในชีวิต บนตัวแปรแฝงความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 3.3 กับขั้นตอนที่สอง บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 3.2 กับขั้นตอนที่สอง พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ($\chi^2_{diff} = 8.8$, $df_{diff} = 2$) แสดงว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต 1) การมองความสำเร็จ 2) ความพอดี และ 3) ความสุขในชีวิต บนตัวแปรแฝงความเป็นวัตถุนิยม ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเลเซียแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่สี่ คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัว ในแบบจำลองสมการโครงสร้างระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเซียเท่ากันหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเพิ่มเติมให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัว ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มให้เท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่สี่ กับขั้นตอนที่สาม บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่สี่ กับขั้นตอนที่สาม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{diff} = 20.45$, $df_{diff} = 5$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในอย่างน้อย 1 ตัวแปร ในแบบจำลองระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาลาเซียมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อค้นหาว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายใน ตัวใดบ้างที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งก็คือการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 4.1 – 4.4

ขั้นตอนที่ 4.1 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเงื่อนไขให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการ

พิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.1 กับขั้นตอนที่สาม บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.1 กับขั้นตอนที่สาม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ($\chi^2_{\text{diff}} = 18.19, df_{\text{diff}} = 1$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยกับมาเลเซียแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4.2 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเงื่อนไขให้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.2 กับขั้นตอนที่สาม บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.2 กับขั้นตอนที่สาม พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{\text{diff}} = .44, df_{\text{diff}} = 1$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4.3 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเงื่อนไขให้การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.3 กับขั้นตอนที่สาม บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.3 กับขั้นตอนที่สาม พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{\text{diff}} = .79, df_{\text{diff}} = 1$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4.4 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเงื่อนไขให้อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.4 กับขั้นตอนที่สาม บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.4 กับขั้นตอนที่สาม พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{\text{diff}} = .39, df_{\text{diff}} = 1$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงอิทธิพลจากกลุ่ม

เพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย ไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4.5 คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง การเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่สาม และกำหนดเงื่อนไขให้การเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ผลการพิจารณาจาก ผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.5 กับขั้นตอนที่ 3 บนผลต่างของค่า องศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ 4.5 กับขั้นตอนที่ 3 พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{diff} = .00$, $df_{diff} = 1$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อความเป็นวัตถุนิยม ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย ไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ห้า คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝง ภายในที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัว ในแบบจำลองสมการโครงสร้างระหว่างกลุ่ม นักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียเท่ากันหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองในขั้นที่ 4 และกำหนดเพิ่มเติมให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัว ในแบบจำลองทั้งสองกลุ่มให้เท่ากัน ผลการพิจารณาจากผลต่างของค่าไค-สแควร์ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ห้า กับขั้นตอนที่สี่ บนผลต่างของค่าองศาอิสระ ระหว่างแบบจำลองขั้นตอนที่ห้า กับขั้นตอนที่สี่ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) ($\chi^2_{diff} = 5.48$, $df_{diff} = 3$) แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในทุกตัว ในแบบจำลองระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3.12 ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย

เงื่อนไข	χ^2	df	p	RMSEA	χ^2 / df	เงื่อนไขความไม่แปรเปลี่ยน		
						χ^2 (ผลต่าง)	df (ผลต่าง)	p
ขั้นตอนที่ 1: รูปแบบความสัมพันธ์ เหมือนกันและไม่มีการ กำหนดเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลในแบบจำลอง เท่ากันระหว่างกลุ่ม	648.18	236	<.05	.070	2.74	-	-	-
ขั้นตอนที่ 2: ขั้นที่ 1 เพิ่มเงื่อนไขให้น้ำหนัก องค์ประกอบตัวแปร สังเกตภายนอกบนตัว แปรแฝงภายนอกทุกตัว ในแบบจำลองเท่ากัน	661.55	243	<.05	.069	2.72	13.37 (ขั้นตอน 2 – ขั้นตอน 1)	7 (ขั้นตอน 2 – ขั้นตอน 1)	.06
ขั้นตอนที่ 3: ขั้นที่ 2 เพิ่มเงื่อนไขให้น้ำหนัก องค์ประกอบตัวแปร สังเกตภายในบนตัวแปร แฝงภายในทุกตัวใน แบบจำลองให้เท่ากัน	684.80	249	<.05	.070	2.75	23.25 (ขั้นตอน 3 – ขั้นตอน 2)	6 (ขั้นตอน 3 – ขั้นตอน 2)	<.01
ขั้นตอนที่ 3.1: ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้น้ำหนัก องค์ประกอบตัวแปร สังเกต 1. ของใช้ส่วนตัว 2. ของใช้ส่วนรวม และ 3. เวลา บนตัวแปรแฝง พฤติกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงของ นักศึกษาให้เท่ากัน	663.31	245	<.05	.069	2.79	1.75 (ขั้น 3.1 – ขั้น 2)	2 (ขั้น 3.1 – ขั้น 2)	.42

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

เงื่อนไข	χ^2	df	p	RMSEA	χ^2 / df	เงื่อนไขความไม่แปรเปลี่ยน		
						χ^2 (ผลต่าง)	df (ผลต่าง)	p
ขั้นตอนที่ 3.2: ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้น้าหนัก องค์ประกอบตัวแปร สังเกต 1.การมองเห็น ประโยชน์และโทษ						14.78	2	
2. ความพอใจ-ไม่พอใจ และ 3. ความพร้อม กระทำหรือหลีกเลี่ยง บนตัวแปรแฝงเจตคติต่อ พฤติกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงให้เท่ากัน	676.33	245	<.05	.070	2.76	(ขั้น 3.2 – ขั้น 2)	(ขั้น 3.2 – ขั้น 2)	<.05
ขั้นตอนที่ 3.3: ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้น้าหนัก องค์ประกอบตัวแปร สังเกต						8.8	2	
1. การมองความสำเร็จ 2. ความพอดี และ 3. ความสุขในชีวิต บน ตัวแปรแฝงความเป็น วัตถุนิยม ให้เท่ากัน	670.35	245	<.05	.069	2.73	(ขั้น 3.3 – ขั้น 2)	(ขั้น 3.3 – ขั้น 2)	<.05
ขั้นตอนที่ 4: ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง ภายนอกที่ส่งผลต่อตัว แปรแฝงภายในทุกตัวใน แบบจำลองให้เท่ากัน						20.45	5	
	705.25	254	<.05	.070	2.77	(ขั้น 4 – ขั้น 3)	(ขั้น 4 – ขั้น 3)	<.05

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

เงื่อนไข	χ^2	df	p	RMSEA	χ^2 / df	เงื่อนไขความไม่แปรเปลี่ยน		
						χ^2 (ผลต่าง)	df (ผลต่าง)	p
ขั้นตอนที่ 4.1 ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน ที่ส่งผล ทางตรงต่อเจตคติต่อ พฤติกรรมการบริโภค อย่างพอเพียง ให้เท่ากัน	702.99	250	<.05	.071	2.81	18.19 (ขั้น 4.1 – ขั้น 3)	1 (ขั้น 4.1 – ขั้น 3)	<.05
ขั้นตอนที่ 4.2 ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง คุณลักษณะที่เป็นจุด แข็ง ที่ส่งผลทางตรงต่อ พฤติกรรมการบริโภค อย่างพอเพียงของ นักศึกษา ให้เท่ากัน	684.36	250	<.05	.069	2.73	.44 (ขั้น 4.2 – ขั้น 3)	1 (ขั้น 4.2 – ขั้น 3)	.51
ขั้นตอนที่ 4.3 ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง การอบรมเลี้ยงดูจาก ครอบครัว ที่ส่งผล ทางตรงต่อความเป็น วัตถุนิยม ให้เท่ากัน	685.59	250	<.05	.069	2.75	.79 (ขั้น 4.3 – ขั้น 3)	1 (ขั้น 4.3 – ขั้น 3)	.37
ขั้นตอนที่ 4.4 ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลทางตรงต่อความ เป็นวัตถุนิยม ให้เท่ากัน	685.19	250	<.05	.069	2.74	.39 (ขั้น 4.4 – ขั้น 3)	1 (ขั้น 4.4 – ขั้น 3)	.53

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

เงื่อนไข	χ^2	df	p	RMSEA	χ^2 / df	เงื่อนไขความไม่แปรเปลี่ยน		
						χ^2 (ผลต่าง)	df (ผลต่าง)	p
ขั้นตอนที่ 4.5 ขั้นที่ 3 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง						.00	1	
การเห็นแบบอย่างจาก สื่อ ที่ส่งผลทางตรงต่อ ความเป็นวัตถุนิยม ให้ เท่ากัน	684.80	250	<.05	.069	2.72	(ขั้น 4.5 – ขั้น 3)	(ขั้น 4.5 – ขั้น 3)	1.00
ขั้นตอนที่ 5: ขั้นที่ 4 เพิ่มเงื่อนไขให้ค่า อิทธิพลของตัวแปรแฝง						5.48	3	
ภายในที่ส่งผลต่อตัวแปร แฝงภายในทุกตัวใน แบบจำลองให้เท่ากัน	710.73	257	<.05	.070	2.76	(ขั้น 5 – ขั้น 4)	(ขั้น 5 – ขั้น 4)	.14

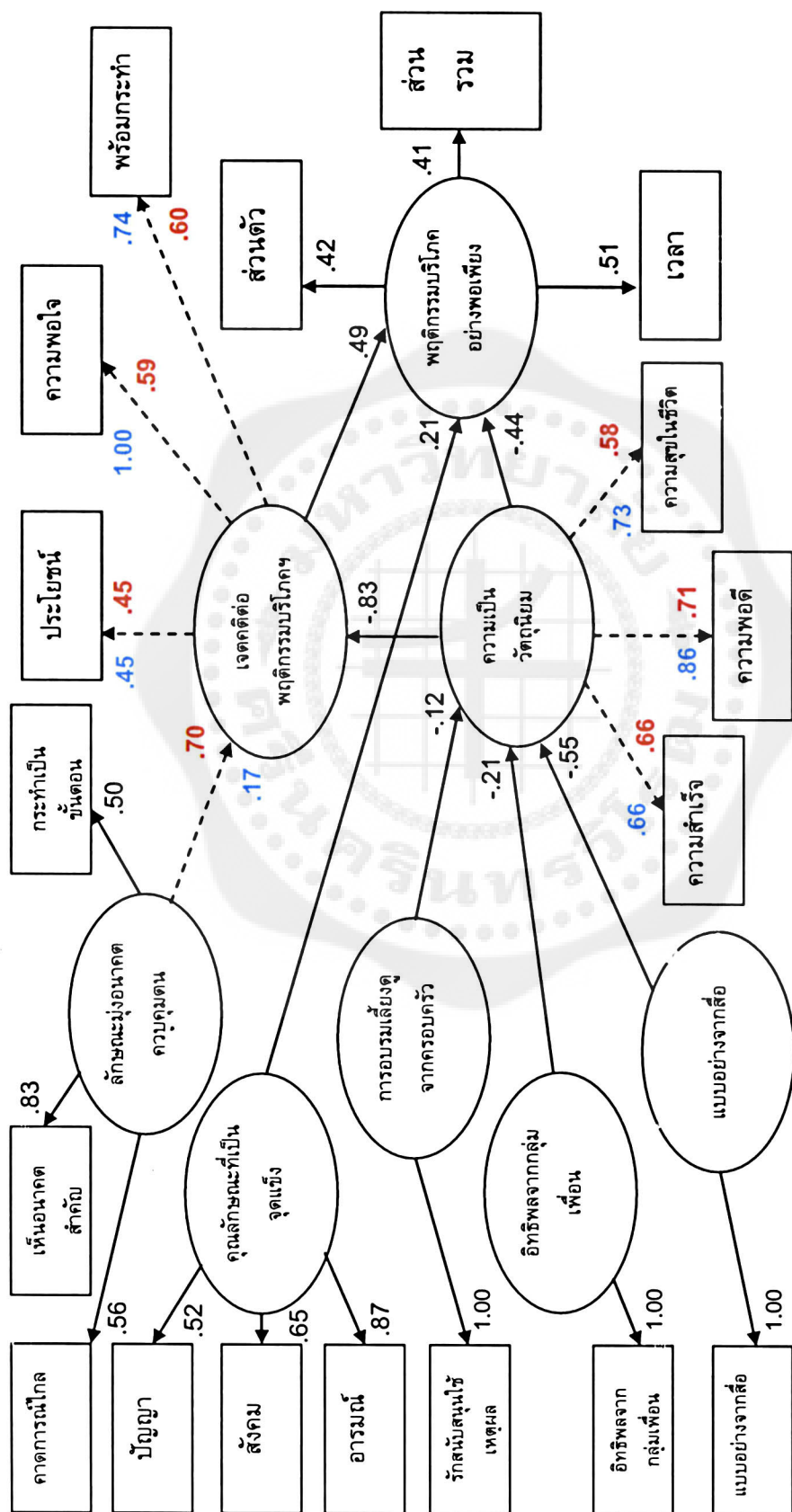
หมายเหตุ: $P < .05$ แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย (ภาพที่ 3.2) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มเพียงค่าเดียว คือ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในการวิเคราะห์ขั้นที่ 4.1 (ตารางที่ 3.12) ซึ่งพบว่าในกลุ่มนักศึกษาประเทศไทย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเท่ากับ .17 แต่ในกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .70 แสดงว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในส่วนของ factor เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตบนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง พบว่าแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ 1) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตการมองเห็นประโยชน์และโทษ กลุ่มนักศึกษาประเทศ

ไทยมีค่าเท่ากับ .45 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .45 2) คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพอใจ-ไม่พอใจ กลุ่มนักศึกษาประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 1.00 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .59 และ 3) คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง กลุ่มนักศึกษาประเทศไทยมีค่าเท่ากับ .74 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .60

เมื่อพิจารณาคำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตบนตัวแปรแฝงความเป็นวัตถุนิยม พบว่าแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ 1) คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตการมองความสำเร็จ กลุ่มนักศึกษาประเทศไทยมีค่าเท่ากับ .66 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .66 2) คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพอดี กลุ่มนักศึกษาประเทศไทยมีค่าเท่ากับ .86 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .71 และ 3) คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความสุขในชีวิต กลุ่มนักศึกษาประเทศไทยมีค่าเท่ากับ .73 และกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .58

หมายเหตุ: 1) ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05 2) ตัวเลขในแบบจำลองแสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน 3) -----> เป็นเส้นอิทธิพลที่มีความแปรเปลี่ยนของแบบจำลอง 4) **ค่าสีฟ้า**เป็นค่าอิทธิพลของกลุ่มนักศึกษาไทย 5) **ค่าสีแดง**เป็นค่าอิทธิพลของกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษาอาเซียน

ภาพที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษาอาเซียน

3.7 ผลการเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยกับมาเลเซีย

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย ตัวแปรแฝงทั้งหมดได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มนักศึกษาไทยเป็นกลุ่มฐาน และให้กลุ่มนักศึกษามาเลเซียเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ดังนั้น ถ้าค่าผลต่างเป็นค่าบวก แสดงว่ากลุ่มนักศึกษามาเลเซียมีค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาไทย แต่ถ้าผลต่างเป็นลบ แสดงว่ากลุ่มนักศึกษามาเลเซียมีค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงต่ำกว่ากลุ่มนักศึกษาไทย ซึ่งผลการทดสอบ (ตารางที่ 3.13) พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงทุกตัว ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ของกลุ่มนักศึกษามาเลเซียสูงกว่านักศึกษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3.13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย

ตัวแปรแฝง	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝง
	ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทย และนักศึกษามาเลเซีย
พฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา	.19 (t= 4.25)
เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง	.06 (t= 2.62)
ความเป็นวัดถุนิยม	.10 (t= 2.03)
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	2.69 (t= 21.34)
คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง	.46 (t= 10.99)
การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว	.69 (t= 10.76)
อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน	.62 (t= 8.81)
การเห็นแบบอย่างจากสื่อ	.53 (t= 7.49)

หมายเหตุ: ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา ตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ที่แตกต่างกัน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาชาวไทย และกลุ่มนักศึกษามาลาเซีย โดยมีตัวแปรชีวสังคมและภูมิหลังเป็นตัวแปรอิสระ ดังนี้

ชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2 และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 ขึ้นไป

สาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์

เพศของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่เป็นเพศชาย และนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง

อายุของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่มีอายุน้อย และนักศึกษาที่มีอายุมาก

ระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษากลุ่มที่เรียนเก่งน้อย และนักศึกษากลุ่มที่เรียนเก่งมาก

การพักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ และนักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อนหรือพักอาศัยคนเดียว

สถานภาพของบิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน และนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย

ความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในกลุ่มนักศึกษารวม

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลปรากฏว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว 4 ตัวแปร (ตารางที่ 3.14) ได้แก่ สาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษา เพศ ระดับผลการเรียน และสถานภาพของบิดา-มารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) นักศึกษาที่เป็นเพศหญิงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษาที่เป็นเพศชาย 3) นักศึกษากลุ่มที่เรียนเก่งมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนเก่งน้อย และ 4) นักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกันผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย

ตารางที่ 3.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน (ตอน 1) และค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบในอิทธิพลเดียว (ตอน 2)

(ตอน 1)

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ค่าเอฟ						
		ชั้นปี	คณะ	เพศ	อายุ	GPA	การพักอาศัย	สถานภาพบิดามารดา
กลุ่มรวม	724	<1	8.12**	8.82**	<1	5.60*	<1	5.63*
นักศึกษาไทย	364	<1	10.69**	2.39	<1	2.81	2.57	1.25
นักศึกษามาลาเลเซีย	360	2.70	<1	4.04*	<1	2.70	2.19	3.57

หมายเหตุ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$ และ *** $p < .001$

(ตอน 2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	คณะ	วิทย์ฯ = 58.54	สังคมฯ = 56.78
	เพศ	หญิง = 58.16	ชาย = 56.02
	GPA	เรียนเก่งมาก = 58.37	เรียนเก่งน้อย = 56.90
	สถานภาพบิดามารดา	อยู่ด้วยกัน = 58.00	แยกกันอยู่ = 56.15
นักศึกษาไทย	คณะ	วิทย์ฯ = 58.01	สังคมฯ = 55.02
นักศึกษามาลาเลเซีย	เพศ	หญิง = 59.13	ชาย = 57.00

ความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในกลุ่มนักศึกษาไทย จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลปรากฏว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียง 1 ตัวแปร คือ สาขาวิชาของคณะที่กำลังศึกษา เท่านั้น (ตารางที่ 3.14) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า นักศึกษาไทยที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษาไทยที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในกลุ่มนักศึกษา
มาเลเซีย จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลปรากฏว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่าง
 พอเพียง แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียง 1 ตัวแปร คือ เพศ เท่านั้น
 (ตารางที่ 3.14) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า นักศึกษา
 มาเลเซียที่เป็นเพศหญิงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มากกว่านักศึกษา
 มาเลเซียที่เป็นเพศชาย

บทที่ 4

การสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาข้ามวัฒนธรรมปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlation Comparative Study) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาในประเทศไทย กับ นักศึกษาในประเทศมาเลเซีย ว่าจะมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ในปริมาณที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด รวมทั้งยังได้ศึกษาเพื่อหาสาเหตุสมทบ 3 ด้าน คือ 1) กลุ่มปัจจัยด้านบุคคล 3 ตัวแปร คือ ความเป็นวัดถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง 2) กลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ และ 3) ตัวแปรประสาน 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เพื่อค้นหาว่าปัจจัยใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะได้ทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ด้วยว่า ตัวแปรเชิงเหตุต่าง ๆ นั้น มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่อาจส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภค หรือส่งผลโดยอ้อมในรูปของปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางให้พฤติกรรมการบริโภคแปรเปลี่ยนไปจากสมมติฐานการวิจัย หรือไม่ อย่างไร โดยเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย รวม 724 คน เมื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จึงสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

4.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลเอกสารทางด้านทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถคาดถึงผลการวิจัยหลายด้านที่อาจพบในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา โดยตั้งสมมติฐานไว้ด้วยกันทั้งหมด 2 ข้อ ซึ่งในส่วนนี้จะได้ทำการสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานแต่ละข้อ รายละเอียดดังนี้

4.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่าตัวแปรทำนายด้านบุคลิกและด้านสิ่งแวดล้อม 7 ตัวแปร (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ) สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทยได้ดีกว่า (มีค่าพยากรณ์สูงกว่า) เมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย

จากการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด รวม 7 ตัวแปร (ตารางที่ 3.4 บทที่ 3) ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานอย่างชัดเจนในกลุ่มรวม โดยผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทย (ร้อยละ 42.9) ได้ดีกว่า (มีค่าพยากรณ์สูงกว่า) เมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย (ร้อยละ 38.9) และเมื่อพิจารณาอำนาจในการพยากรณ์ในแต่ละกลุ่มย่อย พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทยได้ดีกว่าเมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย ในอีก 10 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 ขึ้นไป 2) กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3) กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 4) กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง 5) กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย 6) กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก 7) กลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ 8) กลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อนหรือพักคนเดียว 9) กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน และ 10) กลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย

ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise) บ่งชี้ให้เห็นว่า

1) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่สำคัญที่สุดในกลุ่มนักศึกษาไทย โดยพบค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ถึงระดับที่ยอมรับได้ทางสถิติในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่มของนักศึกษาไทย และเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงยังเป็นตัวแปรที่พบว่ามีค่าอำนาจในการพยากรณ์เป็นลำดับแรก เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มรวมนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียทุกกลุ่มย่อยด้วยเช่นกัน

สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีค่าในการพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในกลุ่มนักศึกษาไทยรองจากตัวแปรข้างต้น ก็มีความแตกต่างกันไป ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยของนักศึกษาไทย ได้แก่ ความเป็นวัตถุนิยม ซึ่งพบในกลุ่มรวม, กลุ่มนักศึกษาที่เป็น

เพศชาย กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก และกลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดามีสถานภาพสมรสหรือยังอยู่ด้วยกัน

คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง พบในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2, กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์, กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อนหรือพักคนเดียว

อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน พบในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-2, กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ

2) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่สำคัญที่สุดในกลุ่มนักศึกษามาเลเซีย โดยพบค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ถึงระดับที่ยอมรับได้ทางสถิติในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยส่วนใหญ่ของนักศึกษามาเลเซีย

สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีค่าในการพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในกลุ่มนักศึกษามาเลเซียรองจากตัวแปรข้างต้น ก็มีความแตกต่างกันไป ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยของนักศึกษามาเลเซีย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ซึ่งพบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย แต่กลุ่มที่พบว่าเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก คือ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนเก่งมาก กลุ่มนักศึกษาที่พักอาศัยกับเพื่อนหรือพักคนเดียว และกลุ่มนักศึกษาที่บิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย

ความเป็นวัดถุณิยม กลุ่มที่พบว่าเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก คือ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง และกลุ่มนักศึกษาที่มีอายุน้อย

การเห็นแบบอย่างจากสื่อ กลุ่มที่พบว่าเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมาก

โดยสรุป ตัวแปรสำคัญที่พบร่วมกันจากการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ทั้งในกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และความเป็นวัดถุณิยม ทำให้มองเห็นได้ว่า ทั้งสองเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความเป็นสากล (Generalization) คือสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้นอกจากนี้ การที่ตัวแปรทำนายด้านบุคคลและด้านสิ่งแวดล้อม 7 ตัวแปร มีความสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาไทยได้ดีกว่า เมื่อนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษามาเลเซีย อาจเป็นเพราะตัวแปรบางตัวมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีและผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชาวไทย เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่มีแนวคิดมาจากทฤษฎีตันไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) ซึ่งพบผลเช่นเดียวกับงานวิจัยของ บังอร โสภส (2540) ในการศึกษาข้ามวัฒนธรรมด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของหัวหน้าในธนาคารไทยและอเมริกัน โดยพบว่าชุดตัวแปรจิตลักษณะตามทฤษฎีตันไม้จริยธรรม (เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ความเชื่ออำนาจใจตน แรงจูงใจสัมฤทธิ์ และทัศนคติที่ดี) มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานในหัวหน้าชาวไทย (ร้อยละ 59.2) ได้มากกว่าหัวหน้าชาวอเมริกัน (ร้อยละ 47.7) แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยในส่วนนี้พบว่า ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาจากสองประเทศในกลุ่มรวมมีความแตกต่างกันไม่มากนัก (น้อยกว่า 5%) แสดงให้เห็นว่าชุดตัวแปรดังกล่าวมีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมข้ามวัฒนธรรมได้

4.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2.1 กล่าวว่า แบบจำลองสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สมมติฐานนี้ถูกทดสอบด้วยการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น โดยกำหนดโมเดลตั้งต้นบนพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Learning Theory) (ภาพที่ 1.2 ในบทที่ 1) สมมติฐานนี้ไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงได้ทำการปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ตารางที่ 3.11 และภาพที่ 3.1 ในบทที่ 3)

ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ภายหลังการปรับแก้แบบจำลอง โดยการลดเส้นทางอิทธิพลลงจากแบบจำลองตามสมมติฐาน รวมจำนวน 8 เส้นทางความสัมพันธ์ และเพิ่มเส้นทางอิทธิพลจากแบบจำลองตามสมมติฐาน รวมจำนวน 3 เส้นทางความสัมพันธ์ พบว่า แบบจำลองภายหลังการปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องดังนี้ $\chi^2 = 402.06$, $df=103$ ($p<.05$), $SRMR = .065$, $RMSEA = .063$, $GFI = .94$, $NFI = .94$, $CFI = .96$, $TLI = .94$, $AGFI = .90$, $PNFI = .63$ และ $\chi^2 / df = 3.903$

อย่างไรก็ตามโมเดลที่ปรับแล้วยังคงเป็นไปตามรูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม กล่าวคือ พฤติกรรมมนุษย์ที่แตกต่างกันนั้นเกิดจากเกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ 1) สาเหตุด้านตัวบุคคล (Person) และ 2) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม (Environment) การแสดงพฤติกรรมเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยทั้งสองปัจจัยมีอิทธิพลต่อกันและกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเปลี่ยนหรือแตกต่างกัน โดยในโมเดลได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านบุคคลมีอิทธิพลทางตรงไปยังพฤติกรรม และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมโดยผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม ในขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมโดยผ่านตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม

ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในการอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย โดยจะได้อภิปรายผลการวิจัย ตามสมมติฐานย่อยของเส้นทางอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1) ความเป็นวัตถุนิยมมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นวัตถุนิยมมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้อย่างชัดเจน ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษามีลักษณะของความเป็นวัตถุนิยมต่ำเท่าใด ยิ่งส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และยังส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากขึ้นในท้ายสุด ทั้งนี้เมื่อนักศึกษามีความเชื่อในเรื่องของการมองความสำเร็จในชีวิต การมีความพอดีในการใช้ชีวิต และเงื่อนไขที่นำไปสู่การมีความสุขในชีวิตโดยไม่เชิดชูการแสวงหาความสุขทางวัตถุ และเลือกที่จะบริโภคสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายมากกว่าการตอบสนองทางด้านจิตใจ ไม่มีความอยากได้อะไรครอบครองทรัพย์สินเงินทองที่มากขึ้นตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงในสังคมทุนนิยมที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงท่ามกลางอิทธิพลของสื่อสารมวลชน ความเจริญทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางเศรษฐกิจและบุคคลใกล้ชิด จึงส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อว่าการมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสม รวมถึงรู้สึกชอบและพอใจ และพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมนั้นในท้ายที่สุด

สำหรับผลที่แสดงว่าความเป็นวัตถุนิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยทั้งในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนชาวไทย (สุมาลี มีสกุล, 2552; ชนกวร ไพศาลพานิช, 2555) และกลุ่มตัวอย่างชาวมาเลเซีย (Fah, Foon & Osman, 2011) ผลการศึกษาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าความเป็นวัตถุนิยมส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาอย่างชัดเจน

2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง แต่ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้เพียงบางส่วนเท่านั้น ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงเท่าใด ยิ่งส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และยังส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากขึ้นในท้ายสุด ทั้งนี้ เมื่อนักศึกษามีความสามารถในการคาดการณ์ไกล

พร้อมกับการเห็นความสำคัญของสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จนสามารถตัดสินใจเลือกกระทำ และหาทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนวางแผนดำเนินการเพื่อผลในอนาคตนั้น รวมถึงการควบคุมตน ด้วยการปรับพฤติกรรมในอันที่จะเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมพฤติกรรมตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีผล ต่อพฤติกรรมด้วยตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) การมีจิตลักษณะด้านบวกนี้จึงส่งผลให้ นักศึกษาเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีมากต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และนำไปสู่การมี พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในที่สุด

3) คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียง แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่าน ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้ เพียงบางส่วนเท่านั้น ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ เป็นจุดแข็งอย่างเหมาะสมมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่าง พอเพียงมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อนักศึกษามีความเข้มแข็งของคุณลักษณะภายในตน ไม่ว่าจะเป็น จุดแข็งด้านปัญญา จุดแข็งด้านสังคม และจุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์ ปัจจัยด้านจิต ภายในบุคคลนี้จึงสนับสนุนการพัฒनावิถีการดำเนินชีวิตในด้านดี เพื่อการเสริมสร้างให้เกิด พฤติกรรมคนดีคนเก่ง ซึ่งก็คือพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงได้อย่างเหมาะสม เพราะ แนวคิดคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง มองว่าการมีบุคลิกลักษณะที่ดีเปรียบได้กับเป็นจิตลักษณะ ทางบวกที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของเยาวชน (Peterson & Park, 2006) ลักษณะและบุคลิกภาพเชิงบวกที่ว่านี้ แม้จะมีความคงเส้นคงวาแต่ก็สามารถที่จะ เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในชีวิต และอาจเป็นผลจาก กระบวนการพัฒนาหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (intervention) ทั้งที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือเกิด จากการตระหนักรู้ด้วยตนเองจากการดำเนินชีวิตประจำวันทั่วไป

ผลการศึกษาในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนที่หลากหลาย (Weber & Ruch, 2012a; Weber & Ruch, 2012b; Shoshani & Slone, 2013; Seligman et al., 2009; Proctor et al., 2011) จึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาอย่างชัดเจน

4) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่าง พอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวไม่มีอิทธิพลทางตรง ทั้ง ต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงและเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงไม่ สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้

แต่ได้พบผลเพิ่มเติมภายหลังการปรับแก้แบบจำลอง โดยการเพิ่มเส้นทางอิทธิพลจากแบบจำลองตามสมมติฐาน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสมมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความเป็นวัตถุนิยมต่ำ และยิ่งส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากขึ้นในท้ายสุด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ Ahuvia และ Wong (2002) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและความเป็นวัตถุนิยม ซึ่งได้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 287 คน โดยพบผลการศึกษา คือ อิทธิพลทางสังคมจากครอบครัวเป็นตัวทำนายที่สำคัญของความเป็นวัตถุนิยมในกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของ Chaplin และ John (2010) เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองและเพื่อนต่อความเป็นวัตถุนิยมของเยาวชน โดยศึกษาในกลุ่มเด็กและเยาวชน อายุตั้งแต่ 12-18 ปี พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนจากผู้ปกครอง ส่งผลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความเป็นวัตถุนิยมของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนจากผู้ปกครองยังส่งผลทางอ้อมต่อความเป็นวัตถุนิยมผ่านตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ด้วย จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวนั้นถือเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อการพัฒนาความคิดและค่านิยมในการบริโภคของเยาวชน การที่ผู้ปกครองห่วงใย แสดงความใกล้ชิด ให้การสนับสนุน ตลอดจนปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักและเอื้ออาทร จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนพอใจและยินดีที่จะเรียนรู้สิ่งดี ๆ ที่ผู้ปกครองถ่ายทอด ตรงกันข้ามหากเด็กรู้สึกว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ตน แต่กลับเลี้ยงดูด้วยการให้แต่สิ่งที่เป็นวัตถุ การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการมีความคิดที่ยึดติดแต่ความเป็นวัตถุในเยาวชนได้

5) การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนไม่มีอิทธิพลทางตรง ทั้งต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงและเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้

แต่ได้พบผลเพิ่มเติมภายหลังการปรับแก้แบบจำลอง โดยการเพิ่มเส้นทางอิทธิพลจากแบบจำลองตามสมมติฐาน พบว่า การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรความเป็นวัตถุนิยม ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสมมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความเป็นวัตถุนิยมต่ำ และยิ่งส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมากขึ้นในท้ายสุด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ Chan และ

Prendergast (2007) เกี่ยวกับความเป็นวัดถุนิยมในกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ย่องกง พบผลที่สำคัญคือ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนเป็นตัวทำนายที่สำคัญกับการเปรียบเทียบทาง
 สังคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งสามารถทำนายความเป็นวัดถุนิยมในกลุ่มตัวอย่างได้ในท้ายสุด และพบ
 ผลที่สอดคล้องกับ Chaplin และ John (2010) ที่พบด้วยว่า การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน รวมทั้ง
 ความเป็นวัดถุนิยมของเพื่อน ล้วนส่งผลต่อความเป็นวัดถุนิยมในกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชน
 ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับการศึกษาของ แสงอรุณ ธรรมเจริญ และลินดา สุวรรณดี (2547) ที่
 กล่าวว่ากลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงสุดในช่วงวัยรุ่น โดยที่บุคคลวัยนี้จะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง
 เนื่องจากความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และมักคล้อยตามเพื่อนโดยง่าย ลักษณะของ
 เพื่อนในวัยเดียวกันจึงมีอิทธิพลให้เกิดการชักจูง และการเลียนแบบให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม
 หรือไม่เหมาะสมได้ และเป็นไปตามแนวคิดของ Bandura (1986) ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์
 ส่วนมาก เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับ
 สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ การเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) จากกลุ่มเพื่อนใน
 ฐานะที่เป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมด้านหนึ่ง จึงส่งผลอย่างสำคัญต่อทั้งความคิดและการกระทำของ
 เด็กและเยาวชน

6) การเห็นแบบอย่างจากสื่อมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อ
 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
 ผลการวิจัยพบว่า การเห็นแบบอย่างจากสื่อไม่มีอิทธิพลทางตรง ทั้งต่อ
 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงและเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง จึงไม่
 สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้

แต่ได้พบผลเพิ่มเติมภายหลังการปรับแก้แบบจำลอง โดยการเพิ่มเส้นทาง
 อิทธิพลจากแบบจำลองตามสมมติฐาน พบว่า การเห็นแบบอย่างจากสื่อมีอิทธิพลทางอ้อมต่อ
 พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงผ่านตัวแปรความเป็นวัดถุนิยม ผลการวิจัยในส่วนนี้จึงแสดง
 ให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษาเป็นผู้ที่เห็นแบบอย่างจากสื่ออย่างเหมาะสมมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้
 นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความเป็นวัดถุนิยมต่ำ และยิ่งส่งผลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่าง
 พอเพียงมากขึ้นในท้ายสุด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ Chan และ
 Prendergast (2007) ซึ่งพบผลที่สำคัญคือ แรงจูงใจที่ได้รับจากสื่อโฆษณาเป็นตัวทำนายที่
 สำคัญกับการเปรียบเทียบทางสังคมกับสื่อ ซึ่งสามารถทำนายความเป็นวัดถุนิยมในกลุ่ม
 ตัวอย่างได้ในท้ายสุด นอกจากนี้ยังพบผลที่สอดคล้องกับ Buijzen และ Valkenburg (2003) ที่
 ได้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนในยุโรป และพบว่า การได้รับรู้โฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ มี
 อิทธิพลทางตรงต่อความเป็นวัดถุนิยมในกลุ่มตัวอย่าง ผลในส่วนนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า สื่อมี
 อิทธิพลต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ดังนั้นการ
 เปิดรับสื่อจึงนำไปสู่การเห็นแบบอย่างจากสื่อมวลชนในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ
 Bandura (1977) กล่าวคือ บุคคลเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล

อื่น ๆ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในสื่อมวลชน ปัจจุบันเราจะพบว่า การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ นั้นทำได้โดยง่ายจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ไซเบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เชื่อมต่อผ่านเครือข่ายก็สามารถเข้าถึงสื่อและเนื้อหาที่ต้องการได้ทุกรูปแบบ รวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทันทั่วทั้งที่ได้ตลอดเวลา จึงเป็นช่องทางให้เด็กและเยาวชนสามารถเปิดรับเพื่อเรียนรู้ถึงแบบแผนพฤติกรรมหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากสื่อดังกล่าว ซึ่งประสบการณ์ที่ได้เห็นจะทำให้เกิดการจดจำและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นในที่สุด

7) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้ อย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่แล้ว ปัจจัยเชิงเหตุทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์มักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างเด่นชัดกว่าตัวแปรทางจิตและตัวแปรสถานการณ์ทั่วไป โดยเฉพาะเจตคติซึ่งเป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มีความสอดคล้องในลักษณะพาดพิงกับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าลักษณะทางจิตประเภทอื่น ๆ เจตคติจึงย่อมชี้นำการกระทำของบุคคล บุคคลคิดอย่างไรก็มักกระทำอย่างนั้น หรือการกระทำทำสิ่งใด เจตคติจะเป็นเครื่องกำหนด สำหรับผลที่แสดงว่าเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยทั้งในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนไทย (ดวงกมล พรหมลักษณ์, 2549; ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ, 2550) และกลุ่มตัวอย่างชาวมาเลเซีย (Falahati, Paim, Ismail & Haron, 2011) ผลการศึกษาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาอย่างชัดเจน

สมมติฐานที่ 2.2 กล่าวว่า แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตบนตัวแปรแฝงเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง มีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตการมองเห็นประโยชน์และโทษ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพอใจ-ไม่พอใจ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพร้อมกระทำหรือหลีกเลี่ยง

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตบนตัวแปรแฝงความเป็นวัตถุมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย โดยมีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตการมองความสำเร็จ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความพอดี และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตความสุขในชีวิต

นอกจากนี้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง พบว่าในกลุ่มนักศึกษาประเทศไทย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเท่ากับ .17 แต่ในกลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าเท่ากับ .70 แสดงว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่ส่งผลทางตรงต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงระหว่างนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซียแตกต่างกัน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้อย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์ข้างต้นยังแสดงให้เห็นด้วยว่า กลุ่มนักศึกษาประเทศมาเลเซียหากมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเพิ่มมากขึ้นมากกว่ากลุ่มนักศึกษาประเทศไทย ผลการศึกษานี้จึงเป็นข้อค้นพบและข้อสังเกตให้กับหน่วยงานที่กำกับดูแลนโยบายด้านการศึกษาในประเทศไทย ถึงความแตกต่างของตัวแปรจิตที่สำคัญในเยาวชนไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดเช่น มาเลเซีย ว่าเยาวชนไทยยังต้องได้รับการพัฒนาจิตลักษณะขั้นพื้นฐาน คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ให้เกิดขึ้น ซึ่งหากมองไปที่นโยบายด้านการศึกษาชาติของมาเลเซีย พบว่านโยบายการศึกษาได้ถูกกำหนดเป็นแผนหลักที่รัฐบาลมาเลเซียยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ของการวางแผนเพื่ออนาคต (Plan for the future) ในการนำพาประเทศมาเลเซียสู่ความเป็นประเทศพัฒนาแล้วในทุก ๆ ด้านภายในค.ศ. 2020 การจัดการศึกษาจึงเน้นเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศในตัวผู้เรียน แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของรัฐบาลที่มีต่อการพัฒนาประเทศด้วยการศึกษา ประกอบกับเสถียรภาพทางการเมืองในมาเลเซียที่มีความเข้มแข็งมากกว่าประเทศไทย ทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวได้รับการถ่ายทอด สื่อสาร ไปสู่ประชาชนชาวมาเลเซียได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เหตุนี้เองจึงอาจกล่าวได้ว่า ความชัดเจนของนโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐบาลในการตั้งเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วของมาเลเซีย อาจเป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นเตือนความรู้สึกของนักเรียนและนักศึกษา และส่งผลให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของผลดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและประเทศชาติแม้จะต้องรอคอยสิ่งนั้นในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายอย่างอดทน เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือ

สำคัญกว่าในอนาคต เช่น การพยายามตั้งใจเรียน เพื่อให้การเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพัฒนาประเทศไทยในวันข้างหน้า เป็นต้น

ในขณะที่ประเทศไทยกลับพบว่ายังคงขาดความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายด้านการศึกษาค้นเป็นผลมาจากปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ การจัดการด้านการศึกษาดัง ๆ ไม่ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เยาวชนไม่เคยได้รับการถ่ายทอดหรือรับรู้วิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศในด้านใดจากรัฐบาล การดำเนินนโยบายยังเน้นในเรื่องของการพัฒนาในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ เหล่านี้ล้วนไม่ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการศึกษาในระยะยาวอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

สมมติฐานที่ 2.3 กล่าวว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงเชิงสาเหตุ และพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ของนักศึกษาในประเทศไทย และมาเลเซีย แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย ตัวแปรแฝงทั้งหมดได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ซึ่งผลการทดสอบ (ตารางที่ 3.13 บทที่ 3) พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงทุกตัว ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ความเป็นวัตถุนิยม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ ของกลุ่มนักศึกษามาเลเซียสูงกว่านักศึกษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยในข้อนี้ได้อย่างชัดเจน

ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงทุกตัวของกลุ่มนักศึกษามาเลเซียที่สูงกว่าของนักศึกษาไทย ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นผลมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและค่านิยมระหว่างคนไทย และมาเลเซียที่สำคัญต่อพฤติกรรมที่ศึกษา ทั้งนี้นักวิชาการโดยส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า “วัฒนธรรม” เป็นปัจจัยเชิงเหตุหรือที่มาของความคิดและพฤติกรรม และเป็นปัจจัยที่สามารถใช้อธิบายความแตกต่างทางจิตและพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ (Lonner & Adamopoulos, 1997 อ้างถึงใน บังอร โสภส, 2540) โดยอาจจะให้ความหมายของวัฒนธรรมอย่างกว้าง ๆ ว่า วัฒนธรรมคือ สิ่งแวดล้อมส่วนหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น อันประกอบด้วยสิ่งที่เป็นวัตถุหรือรูปธรรม เช่น บ้านเรือน ถนน สิ่งของเครื่องใช้ กับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น วิถีการรับรู้สังคมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม อันประกอบด้วย ความเชื่อ มาตรฐานทางสังคม แนวความคิด บทบาท และค่านิยมที่ร่วมกันหรือ

คล้ายคลึงกันของกลุ่มเหล่า ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดการประพฤติปฏิบัติทางสังคม และก่อให้เกิดสถาบันทางสังคมที่สืบทอดวิธีการรับรู้และประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันไปในแต่ละกลุ่มเหล่า การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในระยะแรก ๆ เน้นพิจารณาที่ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมกายภาพ และตัวแปรที่เป็นรูปธรรม ต่อมาจึงเน้นศึกษาตรวจสอบตัวแปรทางสังคมและลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรม อันได้แก่ แนวความคิด ความเชื่อ กฎระเบียบของกลุ่ม การอบรมถ่ายทอดทางสังคม ค่านิยม เจตคติ รวมไปถึงลักษณะทางจิตในหลายๆ ประการมากขึ้น (บังอร โสพล, 2540)

จากความสำคัญของการศึกษาด้านวัฒนธรรมดังที่ได้กล่าวมา พบว่าตัวแปรที่นิยมศึกษาและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นตัวแปรที่สามารถบ่งชี้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ชัดเจนมากที่สุดตัวหนึ่งคือ ค่านิยม ซึ่งหมายถึง สิ่งที่คนในสังคมให้คุณค่า และใช้เป็นเกณฑ์สำหรับเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติ หรือไม่ประพฤติปฏิบัติ และใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี (สถาบันภาษาไทย, 2552) ค่านิยมนี้เองจึงเปรียบได้กับเป็นตัวนำทางให้เกิดการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคล แต่จากการประมวลเอกสาร ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรมหรือค่านิยมที่ชัดเจนของเยาวชนในประเทศกลุ่มอาเซียน แต่อย่างไรก็ตาม พบผลการศึกษาจากงานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและวัฒนธรรมในองค์การของ ฮอฟสตีต (Hofstede, 1980, 1983, 1984, 1991, 1997, 2001 อ้างถึงใน Jandt, 2010) ซึ่งทำการศึกษาค่านิยมในการทำงานของพนักงานในบริษัท IBM ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ในประเทศต่าง ๆ กว่า 40 ประเทศ และพบความแตกต่างของค่านิยมระหว่างชนชาติต่าง ๆ ที่สำคัญใน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism) ด้านค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นชาย (masculinity) ด้านระยะห่างของอำนาจ (power distance) และด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (uncertainty avoidance) เฉพาะในส่วนของค่านิยมเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างในไทย และมาเลเซีย ซึ่งผู้วิจัยเลือกเปรียบเทียบค่านิยมเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมบริโภค ซึ่งได้แก่ ความเป็นปัจเจกนิยม คือ การมุ่งกระทำเพื่อตนเองเป็นหลัก และค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นชาย คือ การชอบการแข่งขัน การยืนยันที่หนักแน่น ความทะเยอทะยานและการสะสมเพื่อความมั่งคั่งและความเป็นวัตถุนิยม ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวมาเลเซียมีค่านิยมในด้านความเป็นปัจเจกนิยมและค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นชายสูงที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างชาวไทย ตามลำดับทั้งสองค่านิยม

ดังนั้น หากพิจารณาผลการศึกษาของฮอฟสตีตทำให้มองเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชาวไทย และมาเลเซีย มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่เด่นชัด และความแตกต่างดังกล่าวย่อมส่งผลต่อตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้อย่างมาก ซึ่งในงานวิจัยนี้ ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุล้วนเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและค่านิยมของเยาวชนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน หรือความเป็นวัตถุนิยม จึงเป็นเหตุผลที่ช่วยสนับสนุนผลการศึกษาในข้อนี้ได้อย่างชัดเจน

4.2 กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง

ในส่วนนี้จะได้สรุปผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยใช้ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังเป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งพบผลที่สำคัญบ่งชี้ว่ากลุ่มนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซียตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในงานวิจัยนี้ในปริมาณต่ำ หรือที่เรียกว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ซึ่งควรได้รับการพัฒนาโดยเร่งด่วน รวมทั้งได้เสนอแนะปัจจัยปกป้องที่ได้จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (ตารางที่ 3.4 บทที่ 3) ดังนี้

ประการแรก นักศึกษาในกลุ่มรวมที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย กลุ่มนักศึกษากลุ่มที่เรียนเก่งน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่สถานภาพของบิดา-มารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือเป็นม่าย โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง การเห็นแบบอย่างจากสื่อ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว

ประการที่สอง นักศึกษาในประเทศไทยที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง

ประการที่สาม นักศึกษาในประเทศมาเลเซียที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ

สรุปได้ว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเร่งด่วนที่ควรพัฒนา ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย สำหรับนักศึกษาไทย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง สำหรับนักศึกษามาเลเซีย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย โดยมีปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง และการเห็นแบบอย่างจากสื่อ

4.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

4.3.1 ข้อดีของการวิจัย จากการศึกษาในครั้งนี้นับ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาไทยและนักศึกษามาเลเซีย ซึ่งได้ใช้กรอบแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social

Cognitive Learning Theory) เป็นพื้นฐานในการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษาได้อย่างครอบคลุม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านบุคคล และกลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการวิจัยเชิงเหตุที่ครอบคลุมทั้งลักษณะสถานการณ์ภายนอกที่บุคคลเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และจิตลักษณะซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล ตลอดจนบูรณาการปัจจัยดังกล่าวเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภค

ประการที่สอง ได้มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา ทั้งนักศึกษาจากประเทศไทย (จำนวน 364 คน) และนักศึกษาจากประเทศมาเลเซีย (จำนวน 360 คน) รวมกันเป็นจำนวนมากพอสมควร (จำนวน 724 คน) ซึ่งมากเพียงพอในการพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ผลยังได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ซึ่งการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยนี้ จะช่วยให้พบปัจจัยเชิงเหตุที่แตกต่างกันในนักศึกษาที่ต่างประเภทกัน ผลการศึกษาที่ปรากฏจึงมีความละเอียดและเจาะจงกลุ่มมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและนโยบายการเสริมสร้างพฤติกรรมการบริโภคให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษาประเภทต่าง ๆ ได้

ประการที่สาม แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นการนำแบบวัดที่มีคุณภาพของจากงานวิจัยที่ได้มาตรฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาปรับใช้ในการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและรูปแบบพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จึงเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพสูงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่บนพื้นฐานของการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แบบวัดมีคุณภาพเหมาะสมเพียงพอ ก่อนจะผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีการหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในงานวิจัยนี้ยังได้มีการแปลข้อคำถามบางส่วนสำหรับแบบวัดต้นแบบที่เป็นภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลภาษา และเพื่อให้ได้เนื้อหาข้อความที่มีความตรงกันมากที่สุด ได้มีการนำแบบสอบถามทั้งหมดเข้ารับการพิจารณาและตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อให้แบบสอบถามมีความหมายสอดคล้องกันทั้งสองภาษา และมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาให้มากที่สุด เพื่อความเหมาะสมและชัดเจนสำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาวไทยและนักศึกษามาเลเซีย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของเครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และอาจนำไปใช้ในการทำวิจัย และการพัฒนาต่อ ๆ ไปได้

ประการที่สี่ วิธีการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการอย่างรัดกุม กล่าวคือ 1) การเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมด้วยตนเอง โดยได้รับความร่วมมือจากนิสิต/นักศึกษาและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เข้าร่วมเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในมาเลเซีย ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก

นักศึกษาของ International Islamic University of Malaysia (IIUM) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงทำให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับ 2) แบบวัดมีการควบคุมอคติที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเลือกตอบ โดยการจัดเตรียมหนังสือชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยเพื่อเพิ่มความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอผลในลักษณะภาพรวมเท่านั้น และไม่มีการขอให้เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในแบบสอบถามแต่อย่างใด เพื่อลดการเลือกตอบให้ไม่ตรงกับความเป็นจริง 3) ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ได้ใช้สถิติหลายรูปแบบ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural RELationship model) ทำให้เกิดผลที่ปรากฏแตกต่างกันในรายละเอียด และทำให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำให้ทราบถึงปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน ช่วยทำให้สามารถสร้างข้อสรุปที่มีความละเอียดมากพอ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการต่อยอดการวิจัยและการพัฒนาต่อไป

ประการที่ห้า ผลจากการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำให้ทราบถึงกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ควรเร่งพัฒนาก่อนกลุ่มอื่น ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถพัฒนาเยาวชนกลุ่มนี้ ซึ่งแบ่งได้เป็นกลุ่มนักศึกษาทั้งในประเทศไทยและมาเลเซีย เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสมต่อไป

ประการที่หก ต้องรู้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงในนักศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมจากกลุ่มตัวอย่าง 2 ประเทศที่สำคัญ ซึ่งมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงของกลุ่มอาเซียน ผลการศึกษาที่ได้จึงมีศักยภาพและมีแนวทางในการทำให้เกิดผลกระทบสูงต่อการวางนโยบายวิจัยและการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนซึ่งไม่ใช่เป็นการมองภาพในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ แต่ผลการวิจัยจะได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญในภาพที่กว้างขึ้นในระดับภูมิภาค นั่นคือ ความพร้อมในการพัฒนาเยาวชนเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และยังเป็นตัวอย่างของงานวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางในการศึกษาข้ามวัฒนธรรมที่สำคัญอีกด้วย

4.3.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ในการวิจัยครั้งนี้ มีการวัดค่าตัวแปรด้วยการใช้แบบวัดปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และตัวแปรพฤติกรรม ซึ่งเป็นการวัดจากแหล่งเดียว คือ นักศึกษาใน

ประเทศไทยและนักศึกษามาเลเซีย ซึ่งในโอกาสต่อไป ควรมีการวัดตัวแปรผลด้วยการสังเกต และ/หรือการรายงานจากผู้อื่นร่วมด้วย เช่น ครอบครัว อาจารย์ หรือกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

ประการที่สอง ในการวิจัยนี้ต้องศึกษาตัวแปรหลายประเภท แบบวัดที่ใช้ในการทดสอบ จึงมีหลายชุด ผู้ให้ข้อมูลต้องใช้เวลาในการตอบมากซึ่งอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ด้วยเหตุนี้ จึงอาจทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับความเป็นจริงได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการสร้างแรงจูงใจ เพื่อลดผลเสียดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้น ด้วยการมอบของรางวัลให้กับผู้ที่ร่วมตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการจับฉลากผู้โชคดี เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบวัดตามกำหนดเวลา และอดทน ให้ข้อมูลตามแบบสอบถามจนครบถ้วน แต่คงไม่อาจขจัดปัญหาได้ทั้งหมด

ประการที่สาม พบว่าผลจากการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติในบางตัวแปรนั้นมีความขัดแย้ง หรือไม่ไปในทางเดียวกัน การวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติในหลายวิธี จึงมีส่วนช่วยให้การยืนยันและสรุปผลมีความชัดเจนกว่าการใช้เครื่องมือทางสถิติเพียงวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น โดยยึดตามผลที่เครื่องมือทางสถิติส่วนใหญ่ แสดงผลความสัมพันธ์หรืออิทธิพลระหว่างตัวแปรไปในทางเดียวกัน ซึ่งในส่วนนี้ สามารถเสนอเป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมได้ว่า มีความเป็นไปได้ทั้งงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ที่ใช้เครื่องมือทางสถิติประเภทเดียวในการวิเคราะห์ข้อมูล อาจแสดงผลได้ไม่ชัดเจน และไม่แน่นอนในทุกกรณี การเปรียบเทียบกับการใช้เครื่องมือทางสถิติหลายประเภท จึงน่าจะช่วยให้การประมวลผลตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำเสนอข้อสรุปที่มีความชัดเจนได้มากกว่า

4.4 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยในหัวข้อนี้สามารถเสนอแนะการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม การบริโภคที่เหมาะสม ได้ดังนี้

ประการแรก งานวิจัยนี้ได้นำเสนอถึงปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้ทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าตัวแปรเชิงเหตุต่าง ๆ นั้น มีอิทธิพลในฐานะเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่อาจส่งผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา รวมถึงตัวแปรใดใช้ทำนายพฤติกรรมการบริโภคดังกล่าวได้ดีที่สุด โดยแสดงผลการศึกษาทั้งในกลุ่มรวม และแยกเฉพาะระหว่างนักศึกษาจากประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ดังนั้น ผลจากการวิจัย จึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทาง และนโยบายการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในกลุ่มเยาวชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุนให้เยาวชนเป็นผู้ที่มี

พฤติกรรมการบริโภคที่มีความเหมาะสม เพื่อเป็นทุนทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคได้ต่อไป

ประการที่สอง สำหรับกลุ่มนักศึกษาที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนที่สุด นั่นคือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงน้อย สำหรับนักศึกษาไทย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษามาลาเลเซีย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศชาย โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนากลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มนักศึกษาไทยที่ศึกษาอยู่ในคณะสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเน้นที่การพัฒนาให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งจากผลการศึกษาทำให้เชื่อได้ว่า เมื่อนักศึกษามีความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก็จะมีเจตคติที่ดีและทำให้มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสมในที่สุด

กลุ่มนักศึกษามาลาเลเซียที่เป็นเพศชาย โดยเน้นที่การพัฒนาให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงเช่นเดียวกับกลุ่มนักศึกษากลุ่มเสี่ยงไทย แต่เพิ่มเติมการส่งเสริมการมีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ร่วมกับการพัฒนาสื่อในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการบริโภคในทุกด้านให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยในการปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคที่มีคุณภาพ และการผลิตสื่อนอกจากจะผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนแล้วยังหมายรวมถึง สื่อความรู้ที่เป็นตัวบุคคล เช่น อาจารย์ พ่อแม่ และเพื่อน รวมทั้งช่องทางที่เป็นสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็วและทั่วถึง

ประการที่สาม แนวทางในการพัฒนาจิตลักษณะ 3 ด้านที่สำคัญ คือ 1) พัฒนาให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เป็นการพัฒนาให้เยาวชนมีความเชื่อว่าพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ รวมถึงเกิดความพอใจ และตั้งใจพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติในพฤติกรรมดังกล่าว หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นมีพฤติกรรมการบริโภคนั้นด้วยเช่นกัน 2) ส่งเสริมเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ครบถ้วนทั้งสามด้าน ทั้งในด้านปัญญา ด้านสังคม และด้านการควบคุมอารมณ์ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้จิตวิทยาเชิงบวก ในการช่วยให้เยาวชนสามารถจำแนกข้อดีของตนได้อย่างถูกต้องและใช้ข้อดีเหล่านั้น เพื่อเพิ่มหรือรักษาระดับของพฤติกรรมคนดีคนเก่งในสังคมไว้ได้ และ 3) พัฒนาค่านิยมด้านวัตถุอย่างเหมาะสมให้เกิดขึ้นในเยาวชน ด้วยการปลูกฝังความเชื่อให้กับเยาวชนในการมองว่าความสุขของมนุษย์ไม่ได้เกิดขึ้นมาได้จากวัตถุเท่านั้น และคุณค่าของบุคคลไม่ได้อยู่ที่การมีวัตถุไว้ครอบครอง รวมการมีความสุขในการดำรงชีวิต และมีความสุขในชีวิตอย่างพอประมาณโดยไม่ปรารถนาจะครอบครองวัตถุที่มีราคาสูงเพื่อเสริมคุณค่าในตนเองและเพิ่มความเชื่อมั่นในการเข้าสังคม ซึ่งปัจจัยแวดล้อมที่จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาในเรื่องนี้ที่สำคัญ ก็คือ ครอบครัว สื่อมวลชน และกลุ่มเพื่อนของเยาวชน

ประการที่สี่ ผลที่พบในการศึกษาครั้งนี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรที่นักวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ มองเห็นว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่ควรทำการส่งเสริมและพัฒนาในเยาวชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรในระดับบุคคลหรือระดับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้จะมีทฤษฎีรองรับโดยเฉพาะทฤษฎีที่ค้นพบจากต่างประเทศหรือต่างวัฒนธรรม อาจมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาเพียงเล็กน้อยในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่าง จึงควรที่จะได้มีการศึกษาเพื่อตรวจสอบอิทธิพลหรือความเกี่ยวข้องของตัวแปรเหล่านี้เพิ่มเติม ก่อนจะนำไปใช้พัฒนาในรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อจะได้วางเป้าหมายการพัฒนาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ รวมถึงสามารถจัดลำดับปัจจัยเชิงเหตุที่ควรทำการปรับเปลี่ยนตามความสำคัญ เพื่อให้ได้ผลที่พึงประสงค์มากที่สุด

4.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ผลการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพื่อต่อยอดการวิจัยได้ดังนี้

ประการแรก สามารถนำผลการวิจัยเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างชุดฝึกอบรมทางจิตลักษณะที่สำคัญเพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงที่เหมาะสม โดยเฉพาะเจาะจงทั้งในกลุ่มเยาวชนประเทศไทยและมาเลเซีย จากนั้นจึงดำเนินการทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผลชุดฝึกอบรมเหล่านี้ต่อไป

ประการที่สอง ควรเพิ่มเติมตัวแปรอื่น ๆ ในงานวิจัยขั้นต่อ ๆ ไป เช่น ผลจากการรับสิ่งเร้าภายนอก การเลียนแบบทางสังคม หรืออิทธิพลจาก Social Media เพื่อให้ผลการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงนั้นมีความเด่นชัดและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคมได้มากยิ่งขึ้น

ประการที่สาม ทำการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยข้ามวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในประเทศอื่น โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบว่าความแตกต่างทางเชื้อชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคมที่แตกต่าง มีผลต่อพฤติกรรมในเยาวชนหรือไม่ อย่างไร

ประการที่สี่ การเก็บข้อมูลในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีช่องทางในการเก็บข้อมูลที่สะดวกและเหมาะสม ดังเช่นที่การศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์และนิสิต/นักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซียเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้สนใจควรมีการประสานงานผ่านหน่วยงานในรูปของความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือสถาบัน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถทำการเก็บข้อมูลได้ง่าย ทันตามกำหนดเวลา และประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล

ประการที่ห้า เสริมผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มตัวอย่างที่สำคัญ เช่น ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ตามวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสนทนาแบบกลุ่ม เพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัย ให้มีความครอบคลุมและละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มจุดแข็งในส่วนของการยืนยันและสรุปผล

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2551). *มารู้จักอาชีวศึกษากันเถอะ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการต่างประเทศ.
- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. (2555). ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู. *ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- เกษตรชัย และหีม และอุทิศ สังขรัตน์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. *วารสารศิลปศาสตร์*, 4(2), 65-82.
- โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. (2549). *สมุดรายนามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนปี 2547-2548*. โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- งามตา วนินทานนท์. (ม.ป.ป.). *เอกสารคำสอน วิชา วป 581 การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. (2551). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- จิราภรณ์ ภักดีศรี. (2544). *ความคิดเห็นและการยอมรับของวัยรุ่นที่มีต่อศิลปินในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แจ่มนิดา คณานันท์. (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงานของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการ. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- จำรอง เงินดี. (2545). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนกพร ไพศาลพานิช. (2555). อิทธิพลของวัตถุนิยมและการตระหนักรู้ตนเองต่อพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองของกลุ่มผู้บริโภคเจเนอเรชั่นวาย. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชนม์นิภา วรกวิน และลินดา สุวรรณดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ของนักศึกษาชายในสถาบันอุดมศึกษา. รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ฐานันตร์ เปียศิริ. (2545). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว. (ภาคานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2553). ทฤษฎีและผลการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการวิจัยและพัฒนาบุคคลและสังคม. กรุงเทพฯ: หจก.สามลดา.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎีและผลการวิจัยเพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 47(1), 27-79.
- ดวงกมล พรหมลักขโณ. (2549). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. (ภาคานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2522). ตำราจิตวิทยาการพัฒนากฎจริยธรรม เล่ม 2. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2549). ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน ส่งผลให้คนเจริญ. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการโครงการ “นวัตกรรมการแตงนันทนาการพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย” สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามดา วณิชทานนท์. (2536). *ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณนันทน์ ชินศิริพันธุ์. (2555). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง*. (ปริญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2554). *เอกสารประกอบการอบรม: โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรม LISREL สำหรับข้อมูลภาคตัดขวาง*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- นพวรรณ ทองกำเหนิด. (2554). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการประชารวมใจ คื่นความสดใส่ให้คลองแสนแสบ*. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- บังอร โสพล. (2540). *การศึกษาข้ามวัฒนธรรมด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของหัวหน้าในธนาคารไทยและอเมริกัน*. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ. (2547). *การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 99. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ. (2550). *การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 110. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรภา ตรีเนตร. (2554). *การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมจริยธรรมด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.

- พิชญ์ สมปอง. (2531). *สังคมวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พีระ จิโรสภณ. (2546). *พฤติกรรมการณ์สื่อสารมวลชน: เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและพฤติกรรมการณ์สื่อสาร หน่วยที่ 11. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*.
- ไพรินทร์ ขัฒธิพงษ์. (2553). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับความฉลาดทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. (2522). *อนามัยครอบครั้ว*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2550). *การศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกินอยู่เป็น*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2556, จาก [http://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/education begins when one knows how to live.pdf](http://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/education%20begins%20when%20one%20knows%20how%20to%20live.pdf)
- พระไพศาล วิสาโล. (ม.ป.ป.). *วิถีพุทธวิถีไทในยุคบริโภคนิยม*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.visalo.org/article/budVitheeBudVitheeThai.htm>
- พระมหาไชยา กาละบัณ. (2550). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน สถานศึกษา สื่อ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพบุรุษของนักเรียนอาชีวศึกษา*. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- มารีสา จันทร์ฉาย. (2551). *พฤติกรรมบริโภคนิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รสนันท์ ณ นคร. (2550). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีธนาคารโรงเรียน*. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- วรรณลดา กันต์โณม. (2553). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดคบเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- วิไลลักษณ์ ลังกา. (2554). *การศึกษาอิทธิพลทางสังคมและปัจจัยภายในต่อการเรียนรู้การสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.

- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล. (2556). ปัจจัยในการทำนาค่านิยมแบบวัตถุนิยมของนักศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์, 34(1), 17 – 29.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2548). การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการ บริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร. (ปริญญาณิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ศุภรางค์ อินทนท์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับ ความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น. (ปริญญาณิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ในชายที่มี เพศสัมพันธ์กับชาย. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). พฤติกรรมผู้บริโภค: ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2556). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2554. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). สรุปสำหรับผู้บริหาร: การสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ของประชากร พ.ศ. 2552 (พฤติกรรมผู้บริโภคอาหาร). สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2556, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/healthCare_52.pdf
- แสงอรุณ ธรรมเจริญ และลินดา สุวรรณดี. (2547). ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมจริยธรรม ของวัยรุ่นในเขตที่มีแหล่งยั่วเย้าในระดับต่างกัน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: การวิจัย และพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สถาบันภาษาไทย. (2552). บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4: วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมคิด อิสระวัฒน์. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูหลักเด็กของคน ไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาติ ชลานุเคราะห์. (2553). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมี จริยธรรมของหัวหน้าสถานื่อนามัย. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.

- สุมาลี มีสกุล. (2552). การพัฒนาความเที่ยงตรงของโมเดลความแปลกแยกในวัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียนอายุ 13 – 18 จังหวัดอ่างทอง. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- สุมาลี สิงห์เกิด. (2553). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2540). ปัญหาของไทยยุคสังคมแห่งการบริโภค: บริโภคนิยม และปัญหาความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากร : เอกสารประกอบการบรรยาย 8-11 กันยายน 2540. กรุงเทพฯ: โครงการ Global Competence Project.
- สุริยศักดิ์ เหมือนอ่วม. (2552). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- เสริมเกียรติ วิฑิตเวท. (2544). ประชาชนต้องช่วยชาติ กำจัดคนโกง. วารสารมจร.วิชาการสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(9), 5-10.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2553). การใช้นวัตกรรมนิทานพัฒนาจิตจริยธรรมแก่เด็กไทย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน. ในการประชุมปฏิบัติการ “ครูฝึก” เพื่อใช้นิทานพัฒนาจิตจริยธรรมแก่เยาวชน. ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบวนการพฤติกรรมไทย การกิจสร้างเศรษฐกิจและสันติสุข สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ธนะชานันท์, และทัศนาก ทอภักดี. (2554). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน. รายงานวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2540). วิสัยทัศน์ไร้พรมแดน ว่าด้วยเศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรม: รอยต่อแห่งยุคสมัย. กรุงเทพฯ: แพรพรรณสำนักพิมพ์.
- Ahmed, Z. U., Ghingold, M. & Zainurin D. (2007). Malaysian shopping mall behavior: An exploratory study. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 9(4), 331-348
- Ahuvia, A. C. & Wong, N. Y. (2002). Personality and Values Based Materialism: Their Relationship and Origins. *Journal of Consumer Psychology*, 12(4), 389-402.

- Assael, Henry. (1995). *Consumer Behavior and Marketing Action* (5th ed.). Ohio: South-Western College.
- Ayupp, K., Ling, L. N. & Tudin, A. R. (2013). An analysis of luxury product purchasing behavior of Malaysian university students. *Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 2(4), 219-227.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Chan, K. & Prendergast, G. (2007). Materialism and social comparison among adolescents. *Social Behavior and Personality*, 35(2), 213-228.
- Chaplin, L. N. & John, D. R. (2010). Interpersonal influences on adolescent materialism: A new look at the role of parents and peers. *Journal of Consumer Psychology*, 20, 176-184.
- Deming, C. J. & Becker, S. L. (1988). *Media in society: Readings in mass communication*. Glenview, Ill.: Scott, Foresman/Little, Brown College Division, Scott, Foresman and Co.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage Publications.
- Eisenberg, N. & Fabes, R. A. (1998). Prosocial Development. In N. Eisenberg & W. Damon (Eds.), *Handbook of Child Psychology: Vol 3. Social, Emotional, and Personality Development*. New York: Wiley.
- Fah, B. C. Y., Foon, Y. S. & Osman, S. (2011). An exploratory study of the relationships between advertising appeals, spending tendency, perceived social status and materialism on perfume purchasing behavior. *International Journal of Business and Social Science*, 2(10), 202-208.
- Falahati, L., Paim, L., Ismail, M. & Haron, S. A. (2011). Factors Predict Financial Problem Among College Students: A Gendered View. *Proceeding of 2011 International Conference on Sociality and Economics Development IPEDR vol.10*, 183-187.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). NJ: Pearson Education.

- Ismail, S., Serguieva, A. & Singh, S. (2011). Integrative model of students' attitude to educational loan repayment: A structural modelling approach. *Journal of International Education in Business*, 4(2), 125–140.
- Jandt, F. E. (2010). *An Introduction to Intercultural Communication: Identities in a Global Community* (6th ed.). CA: Sage Publications
- Kamaruddin, A. R. & Mokhlis, S. (2003). Consumer socialization, social structural factors and decision-making styles: A case study of adolescents in Malaysia. *International Journal of Consumer Studies*, 27(2), 145-156.
- Kelman, H. C. (1963). The Role of the Group in the Induction of Therapeutic Change. *International Journal of Group Psychotherapy*, 13(4), 399-432.
- Little, M. & Steinberg, L. (2006). Psychosocial Correlates of Adolescent Drug Dealing in the Inner City. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 43(4), 357-386.
- Madden, T. J. & Dillon, W. R. (1982). Causal analysis and latent class models: an application to a communication hierarchy of effects model. *Journal of Marketing Research*, 19(November), 472.
- Muniady, R., Al-Mamun, A., Permarupan, P. Y. & Zainol, N. R. B. (2014). Factors Influencing Consumer Behavior: A Study among University Students in Malaysia. *Asian Social Science*, 10(9), 18-25.
- Park, N. & Peterson, C. (2009). Character strengths: Research and practice. *Journal of College and Character*, 10(4), 1-10. DOI:[10.2202/1940-1639.1042](https://doi.org/10.2202/1940-1639.1042)
- Park, N., Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2006). Character strengths in fifty-four nations and the fifty US states. *Journal of Positive Psychology*, 1, 118-129.
- Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2004). *Character Strengths and Virtues: A handbook and classification*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Peterson, C. & Park, N. (2006). Moral Competence and Character Strengths among adolescents: The development and validation of the Values in Action Inventory of Strengths for Youth. *Journal of Adolescence*, 29, 891–909.
- Proctor, C., Tsukayama, E., Wood, A. M., Maltby, J., Eades, J. F. & Linley, P. A. (2011). Strengths gym: The impact of a character strengths-based intervention on the life satisfaction and well-being of adolescents. *The Journal of Positive Psychology*, 6(5), 377–388.

- Richins, M. L. & Dawson, S. (1992). A consumer value orientation for materialism and its measurement: Scale development and validation. *Journal of Consumer Research*, 19, 303–316.
- Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K. & Linkins, M. (2009). Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education*, 35(3), 293–311.
- Shaver, K. G. (1981). *Principles of Social Psychology* (2nd ed.). Cambridge: Winthrop Publishers.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Shoshani, A. & Slone, M. (2013). Middle school transition from the Strengths Perspective: Young adolescents' character strengths, subjective well-being, and school adjustment. *Journal of Happiness Studies*, 14(4), 1163-1181.
- Shryack, J., Steger, M. F., Krueger, R. F. & Kallie, C. S. (2010). The structure of virtue: An empirical investigation of the dimensionality of the virtues in action inventory of strengths. *Personality and Individual Differences*, 48, 714–719.
- Solomon, M. R. (2007). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being* (7th ed.). NJ: Prentice Hall.
- Sorooshian, S. & Teck, T. S. (2014). Spending Behaviour of a Case of Asian University Students. *Asian Social Science*, 10(2), 64-69.
- Tabachnic, B. G. & Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* (3rd ed.). New York: Harper Collins.
- The World Bank. (2013). *GNI per capita, PPP (current international \$)*. Retrieved August 20, 2013, from <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.PP.CD/countries?display=default>
- Weber, M. & Ruch, W. (2012a). The role of character strengths in adolescent romantic relationships: An initial study on partner selection and mates' life satisfaction. *Journal of Adolescence*, 35(6), 1537–1546.
- Weber, M. & Ruch, W. (2012b). The role of a good character in 12-year-old school children: Do character strengths matter in the classroom? *Child Indicators Research*, 5(2), 317-334.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบวัดในงานวิจัย

ชื่อแบบวัดฉบับภาษาไทยและชื่อตัวแปรในงานวิจัย

ชุดที่	ชื่อแบบวัด	ชื่อตัวแปร
1	รูปแบบการใช้ชีวิต	พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
2	ความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิต	เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
3	ความสุขในชีวิต	ความเป็นวัดถุนิยม
4	ความเข้าใจตนเอง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
5	ลักษณะนิสัยทั่วไป	คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง
6	ฉันกับครอบครัว	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
7	ฉันกับเพื่อน	อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน
8	ฉันกับสื่อมวลชน	การเห็นแบบอย่างจากสื่อ
9	ข้อมูลทั่วไป	ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

เอกสารชี้แจงคำอธิบายแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

เนื่องด้วย อ.ดร. ศรัณย์ พิมพ์ทอง อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนิสิต/นักศึกษาในประเทศไทย” โดยการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

และเนื่องจากนิสิต-นักศึกษาที่ได้รับแบบสอบถามนี้ เป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทางผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ทั้งนี้ขอให้นิสิต-นักศึกษาได้ตอบตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลหรือคำตอบที่ได้จะถือเป็นความลับและไม่มีการเปิดเผยชื่อของนิสิต-นักศึกษาให้ผู้อื่นทราบ เพราะข้อมูลทั้งหมดที่ได้จะถูกนำมาแปลผลโดยรวมในรูปของสรุปผลการวิจัย และจะไม่มี การเปิดเผยข้อมูลรายบุคคลไม่ว่าจะเป็นในกรณีใดก็ตาม ผ่านการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

นอกจากนี้การเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นไปตามความสมัครใจของนิสิต-นักศึกษา ไม่ว่าตัวนิสิต-นักศึกษาตัดสินใจที่จะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ก็ตาม ก็จะไม่มีผลกระทบใด ๆ รวมทั้งมีสิทธิที่จะถอนตัวได้โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ด้วยเช่นกัน

ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม ถ้านิสิต-นักศึกษามีข้อสงสัยใด ๆ ทางผู้วิจัยยินดีตอบข้อสงสัยตลอดเวลา ทาง Email Address saranpimthong@gmail.com หรือสามารถติดต่อโดยตรงกับผู้วิจัยได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 086-541-0706 และต้องขอขอบคุณในความร่วมมือนาน ๆ

อ.ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง

ผู้วิจัย

ข้อแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : เพื่อเป็นการช่วยลดเวลาในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการดังต่อไปนี้

1. อ่านข้อความให้เข้าใจ
2. ขอให้ท่านคิดว่า ข้อความนี้เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับตัวท่านเอง
3. ถ้า “จริง” ให้คิดว่า จริงมากเพียงใด จาก
 - 1) จริงเล็กน้อย ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “ค่อนข้างจริง”
 - 2) จริงปานกลาง ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “จริง”
 - 3) จริงมาก ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “จริงที่สุด”
- ถ้า “ไม่จริง” ให้คิดว่า ไม่จริงมากเพียงใด จาก
 - 1) ไม่จริงเล็กน้อย ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
 - 2) ไม่จริงปานกลาง ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “ไม่จริง”
 - 3) ไม่จริงมาก ใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ “ไม่จริงเลย”
4. ใส่เครื่องหมายเลือกคำตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

1. ฉันชอบกินพิซซ่า

.....		 ✓			
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 1 รูปแบบการใช้ชีวิต

1. หากฉันต้องการซื้อของสิ่งใดแต่มีเงินไม่พอ ฉันมักขอยืมเงินจากเพื่อนหรือคนอื่นเพื่อซื้อของนั้น ($t = 4.14, r = .36$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็นจริง ๆ แม้สินค้านั้นจะลดราคาหรือมีของแถมก็ตาม ($t = 4.44, r = .36$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันรับประทานอาหารเช้ามื้อค่ำพออิ่ม เพราะถ้ารับประทานมากเกินไปจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ($t = 3.25, r = .44$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม้จะมีการให้บริการเสริมจำนวนมาก แต่ฉันจะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการติดต่อสื่อสารเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ($t = 5.66, r = .29$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่เคยใช้เงินค่าขนมที่ได้รับจากผู้ปกครองหมดก่อนกำหนด ($t = 4.31, r = .48$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม้มหาวิทยาลัยจะมีปรีนเตอร์ให้ใช้สำหรับพิมพ์งานโดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม แต่ฉันก็จะพิมพ์งานเฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ($t = 5.68$, $r = .45$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เวลาไปกินร้านอาหารประเภทบุฟเฟต์ ฉันจะตักอาหารแค่พออิ่ม ไม่ให้มีอาหารเหลือทิ้งในงาน ($t = 4.21$, $r = .45$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะรืบนานหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไปคืนเมื่อใช้เสร็จแล้วโดยไม่รอให้ถึงกำหนดเวลา เพราะว่าอาจมีคนอื่นต้องการยืมต่อเช่นกัน ($t = 5.25$, $r = .40$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันมักชาร์จไฟอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กที่มหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ เพราะเป็นไฟของหลวง ($t = 6.22$, $r = .44$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. อุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ แม้จะเป็นของใช้ส่วนรวม แต่ฉันก็จะใช้อย่างถนอมและระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย ($t = 5.22$, $r = .38$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันต้องหยิบโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกมาเล่นทุกครั้งเมื่อมีเวลาว่าง ($t = 6.51, r = .35$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. หากนัดหมายเพื่อเจอกลุ่มเพื่อน ฉันมักไม่ได้ไปตรงตามเวลานัด เพราะเพื่อน ๆ ก็คงสายเหมือนกัน ($t = 5.47, r = .37$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันจะใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเล่นเกมหรือ Social Network ต่าง ๆ น้อยครั้งเพราะทำให้เสียเวลาและเสียงาน ($t = 4.16, r = .41$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. แม้จะอยู่ในช่วงใกล้สอบ แต่ฉันก็หาเวลาออกไปเที่ยวบ่อย ๆ เพราะต้องการพักผ่อน ($t = 4.38, r = .62$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันมักเล่นอินเทอร์เน็ตจนตีกเลเวลาเข้านอนเป็นประจำ ($t = 6.70, r = .37$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดรูปแบบการใช้ชีวิต (Alpha Coefficient = .80)

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวมจำนวนข้อ
1) ของใช้ส่วนตัว	2, 3, 4, 5	1	5
2) ของใช้ส่วนรวม	6, 7, 8, 10	9	5
3) เวลา	13	11, 12, 14, 15	5
รวมจำนวนข้อ	9	6	15

ชุดที่ 2 ความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิต

1. การใช้ชีวิตด้วยการบริโภคอย่างพอเพียง แม้จะไม่ใช่วิธีง่ายแต่ก็ไม่ใช่วิธียากที่จะกระทำ
($t = 3.62$, $r = .23$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันเชื่อว่าถ้าคนเราดำรงชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักความพอประมาณ จะทำให้ชีวิตมีความสุข ($t = 6.61$, $r = .47$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันคิดว่าการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินจำเป็น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ($t = 5.13$, $r = .47$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันเห็นว่าการกินอยู่อย่างพอเพียงเป็นเรื่องของคนวัยผู้ใหญ่มากกว่าเด็กวัยรุ่นอย่างฉัน ($t = 6.40, r = .48$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่เห็นประโยชน์ของการที่เราจะต้องใช้ชีวิตอย่างประหยัดตั้งแต่วัยเรียน ไว้เริ่มคิดทำตอนทำงานเมื่อมีรายได้เป็นของตัวเองก็ได้ ($t = 4.89, r = .37$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกอึดอัดใจ ที่จะต้องใช้ชีวิตอยู่ด้วยความประหยัดมัธยัสถ์ ($t = 8.76, r = .63$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันจะภูมิใจหากได้ใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ล่าสุดก่อนใคร ($t = 7.12, r = .58$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะรู้สึกโดดเด่่นกว่าใคร ๆ หากได้ใช้สินค้าแบรนด์เนมราคาแพง ($t = 6.66, r = .56$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันคิดว่าฉันยังไม่มีความพร้อมที่จะเก็บออมเงินไว้ใช้ในอนาคต เพราะยังไม่สามารถหารายได้ด้วยตัวเอง ($t = 6.52, r = .49$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

แบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิต (Alpha Coefficient = .79)

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวมจำนวนข้อ
1) การมองเห็น ประโยชน์-โทษ	1, 2, 3	4, 5	5
2) ความพอใจ-ไม่ พอใจ	-	6, 7, 8	3
3) ความพร้อมกระทำ หรือหลีกเลี่ยง	12	9, 10, 11	4
รวมจำนวนข้อ	4	8	12

ชุดที่ 3 ความสุขในชีวิต

1. ฉันยกย่องนับถือคนที่อาศัยอยู่บ้านหลังใหญ่ ขับรถหรู ใส่เสื้อผ้าราคาแพง ($t = 6.70, r = .62$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในชีวิตที่สำคัญที่สุดของฉันคือการได้มาและครอบครองซึ่งวัตถุสิ่งของ ($t = 6.49, r = .52$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าของเครื่องใช้เป็นตัวบอกได้อย่างดีว่าคน ๆ นั้นเป็นคนระดับใดในสังคม ($t = 6.62, r = .48$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันชอบใช้สิ่งของที่ช่วยสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่นเมื่อพบเห็น ($t = 7.75, r = .55$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. โดยปกติแล้วฉันจะซื้อของใช้ตามความจำเป็นเท่านั้น ($t = 3.63, r = .26$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันมีความสุขที่ได้จับจ่ายซื้อสิ่งของที่บางครั้งนำมาใช้งานในชีวิตจริงไม่ค่อยได้ ($t = 4.35, r = .36$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. การได้ใช้เงินซื้อหาสิ่งของ เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเพลิดเพลินพอใจกับฉันอย่างมาก ($t = 6.89, r = .59$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันชอบที่จะมีของหรูหราในชีวิตเยอะ ๆ ($t = 8.65, r = .72$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ชีวิตฉันคงจะดีกว่านี้หากว่าฉันได้ครอบครองสิ่งของที่ดีกว่าที่ฉันยังไม่มี ($t = 7.98, r = .59$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันก็คงมีความสุขเท่าเดิม แม้ว่าฉันจะมีข้าวของเครื่องใช้ที่ดีกว่าที่ฉันมีอยู่ ($t = 3.18, r = .28$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันคงมีความสุขมากกว่านี้หากฉันมีกำลังทรัพย์ในการจับจ่ายซื้อของได้มากกว่าเดิม ($t = 7.20, r = .58$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวมจำนวนข้อ
1) การมองความสำเร็จ	1, 2, 3, 4	-	4
2) ความพอดี	6, 7, 8	5	4
3) ความสุขในชีวิต	9, 11, 12	10	4
รวมจำนวนข้อ	10	2	12

1. ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้ช่วงกลางเวลาทานอาหารร่วมกับคนอื่น เพราะไม่เชื่อว่าจะติดโรคติดต่อใด ๆ ($t = 4.23, r = .36$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ฉันไม่เคยสนใจว่าจะใช้เวลาในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์หรือไม่ ($t = 7.31, r = .53$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องตรวจหาไวรัสในคอมพิวเตอร์เป็นประจำ เพราะไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับใคร ($t = 6.36, r = .42$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องอดทนตั้งใจเรียนให้ได้ตั้งแต่วันนี้ เพราะอนาคตจะนำโอกาสและประสบการณ์ใหม่ ๆ มาให้เอง ($t = 5.72, r = .42$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องระวังตัวจากการติดเชื้อหวัดสายพันธุ์ใหม่ เพราะคนรอบข้างก็ไม่มีใครป่วยด้วยโรคนี้ ($t = 5.57, r = .41$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. หลังจากทำงานในส่วนย่อย ๆ เสร็จ ฉันมักจะคิดเตรียมวางแผนทำตามเป้าหมายขั้นต่อไป ($t = 5.39, r = .43$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 5 ลักษณะนิสัยทั่วไป

1. หนึ่งในข้อดีของฉันก็คือความสามารถในการค้นหาไอเดียที่ใหม่และแตกต่าง ($t = 7.82, r = .58$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันชอบคิดสร้างสรรค์ถึงหนทางใหม่ ๆ ในการทำสิ่งใดก็ตาม ($t = 8.30, r = .65$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันจะรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งเมื่อได้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ($t = 6.15, r = .45$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันสามารถเป็นนักคิดที่มีความเป็นเหตุเป็นผลสูงเมื่อมีเรื่องใด ๆ ให้ต้องขบคิด ($t = 7.37, r = .50$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันสามารถที่จะมองภาพรวมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เสมอ ($t = 8.67, r = .61$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อยก็ตาม ($t = 3.88, r = .34$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันแทบจะไม่เคยยึดถือความขุ่นข้องหมองใจต่อคนอื่นไว้ในความคิดเลย ($t = 4.32$, $r = .32$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ไม่ว่าสถานการณ์รอบด้านจะเป็นอย่างไร ฉันก็สามารถปรับตัวให้เข้าสถานการณ์นั้น ๆ ได้ ($t = 7.68$, $r = .60$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันปฏิบัติต่อใคร ๆ ก็ตามอย่างเท่าเทียมโดยไม่สนใจว่าพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นใครมาจากไหน ($t = 6.65$, $r = .51$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันไม่เคยคิดพยายามแก้แค้นใคร ($t = 4.66$, $r = .28$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันมักมองหาด้านที่สดใสกว่าเสมอ ($t = 7.24$, $r = .55$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันรู้วิธีที่จะจัดการกับตนเองเมื่อต้องตกอยู่ภายใต้สถานการณ์หรือสังคมที่ไม่คุ้นเคย ($t = 7.58$, $r = .57$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่อนาคตจะมีความท้าทาย แต่ฉันก็จะมีหวังเสมอ ($t = 5.78, r = .48$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

14. ความเชื่อและความศรัทธาของจีนไม่เคยหายไปแม้ในช่วงเวลานั้นจะต้องเจอกับความยากลำบากก็ตาม ($t = 7.83, r = .69$)

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันสัมผัสได้ถึงความรักที่อ้อมรอบตัวของฉันเสมอ ($t = 4.31, r = .47$)

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดลักษณะนิสัยทั่วไป (Alpha Coefficient = .86)

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวมจำนวนข้อ
1) จุดแข็งด้านปัญญา	1, 2, 3, 4, 5	-	5
2) จุดแข็งด้านสังคม	6, 7, 8, 9, 10	-	5
3) จุดแข็งด้านการควบคุมอารมณ์	11, 12, 13, 14, 15	-	5
รวมจำนวนข้อ	15	0	15

ชุดที่ 6 ฉันทับครอบครัว

1. ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าคุณมีความภูมิใจในตัวฉัน ($t = 7.12, r = .67$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้ฉัน ($t = 7.25, r = .62$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนให้ฉันเป็นคนดีของสังคม ($t = 5.33, r = .52$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ผู้ปกครองเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับฉันเสมอ ($t = 9.49, r = .78$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน ($t = 9.86, r = .76$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉัน ($t = 7.40, r = .74$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 7 ฉันกับเพื่อน

1. ฉันมักยึดเพื่อนเป็นแบบอย่าง ในกรณีที่ฉันไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี ($t = 3.80, r = .20$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันจำต้องยอมทำตามความต้องการของเพื่อนบ้าง เพื่อให้เพื่อนยอมรับ ($t = 5.24, r = .44$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมักทำตามการชักจูงจากเพื่อน แม้ว่าจะขัดกับความต้องการของตัวเองไปบ้างก็ตาม ($t = 5.79, r = .54$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันเกรงว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับเป็นพวก จึงต้องทำตามอย่างที่เพื่อนทำ ($t = 7.34, r = .64$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันมักทำตามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ โดยที่ตนเองไม่ค่อยได้ออกความเห็นเท่าไรนัก ($t = 10.08, r = .59$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อฉันอยู่ในกลุ่มเพื่อน ฉันมักไม่ทำอะไรขัดใจเพื่อน เพราะเกรงว่าเพื่อนจะไม่พอใจ ($t = 6.82, r = .56$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันพร้อมจะปฏิเสธเพื่อน ถ้าหากเพื่อนบังคับให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันเห็นว่าไม่เหมาะสม ($t = 3.19, r = .26$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะไม่ทำในสิ่งที่เพื่อนร้องขอ ถ้าหากว่าเรื่องดังกล่าวนั้นขัดกับความคิดของฉัน ($t = 3.50, r = .22$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันไม่เคยสนใจที่จะกระทำตามความต้องการของเพื่อนในเรื่องที่ฉันมองว่าไม่มีความสำคัญ ($t = 2.73, r = .25$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันมักทำตามสิ่งที่เพื่อนร้องขอ เพราะไม่อยากให้เพื่อนต้องขุ่นเคืองใจ ($t = 5.50, r = .45$)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวมจำนวนข้อ
3, 4, 8	1, 2, 5, 6, 7	8
3	5	8

ชุดที่ 9 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดระบุข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวท่าน โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ในกล่อง ☐ ที่ให้ไว้ในแต่ละข้อ และเติมคำลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ชื่อ – นามสกุล.....

2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา.....

3. คณะที่กำลังศึกษา.....

4. มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา.....

5. รหัสประจำตัวนิสิต/นักศึกษา.....

6. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

7. ปัจจุบันอายุ.....ปี.....เดือน

8. เกรดเฉลี่ยสะสมในปัจจุบัน.....

9. ปัจจุบันพักอาศัยกับ

☐

ครอบครัว

☐

เพื่อน

☐

คนเดียว

☐

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. สถานภาพของบิดา-มารดาในปัจจุบัน

☐

สมรส, อยู่ด้วยกัน

☐

หย่าร้าง, แยกกันอยู่

☐

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ชื่อแบบวัดฉบับภาษาอังกฤษและชื่อตัวแปรในงานวิจัย

ชุดที่	ชื่อแบบวัด	ชื่อตัวแปร
1	My Lifestyle	พฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงของนักศึกษา
2	My Beliefs	เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างพอเพียง
3	My Happiness	ความเป็นวัดถุนิยม
4	My Future	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
5	My Character	คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง
6	My Family	การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
7	My Friend	อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน
8	Media and Me	การเห็นแบบอย่างจากสื่อ
9	Personal Information	ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

Background of the Study

Dr.Saran Pimthong, a researcher of the Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Thailand is collecting data for his research titled "Psycho-Social Factors Correlated with Consumption Behavior of University Students in Malaysia", which is funded by the Behavioral Science Research Institute.

By spending 15-20 minutes to fill out the questionnaire, your candid answers will be most valuable to the research and will be kept strictly confidential. The data gathered from the questionnaire will be analyzed, interpreted and presented in a form of research findings with identity of the participants fully protected.

Participation in the research is completely voluntary. Prematurely terminating your participation will not affect student academic performance in any way. If the participants have questions regarding the research, please contact Dr.Saran Pimthong at saranpimthong@gmail.com for any enquiries.

Thank you very much for your participation.

Dr.Saran Pimthong

Instructions:

1. Please consider how true the following statements describe your behaviors or feelings.
2. Rate each item, as shown in the example.
 - 1) **Maybe true** mark ✓ at **"Somewhat true of me"**
 - 2) **True** mark ✓ at **"True of me"**
 - 3) **Very True** mark ✓ at **"Very true of me"**
 - 4) **Maybe not true** mark ✓ at **"Somewhat untrue"**
 - 5) **Not true** mark ✓ at **"Untrue of me"**
 - 6) **Not at all true** mark ✓ at **"Very untrue of me"**
3. **Mark only one answer to each statement.**

Example

1. I love eating pizza.

.....		✓.....			
Very true of me	True of me	Somewhat true of me	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue of me

1) My Lifestyle

1. If I want something but I don't have enough money, I oftentimes borrow money from someone else to buy it. ($t = 4.14$, $r = .36$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. Although the stuffs provide discount and complimentary gift, I will buy only stuffs I really need ($t = 4.44$, $r = .36$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I stop eating when I feel full because eating too much can cause more harm than good. ($t = 3.25$, $r = .44$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. Although numerous promotional offers from mobile operation company, I use mobile phone for communication and when necessary. ($t = 5.66$, $r = .29$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I never overspend my allowance from my parents. ($t = 4.31, r = .48$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. Although my university allows student unlimited access to use printer free of charge, I only print when I need to. ($t = 5.68, r = .45$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. Whenever I go on a restaurant buffet, I only serve myself the amount of food I can handle. ($t = 4.21, r = .45$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. I return books to the library right after having finished them before they're due because some people might need them as well. ($t = 5.25, r = .40$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. I often charge my electronic devices such as mobile phone or laptop at public sockets in my university because the electricity is public property. ($t = 6.22, r = .44$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. Classroom assets such as tables, chairs and computers are public asset and I handle them with care. ($t = 5.22$, $r = .38$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

11. I play my mobile phone whenever I have nothing to do. ($t = 6.51$, $r = .35$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

12. Whenever my friends and I are out in group, I'm usually late thinking my friends must be late as well. ($t = 5.47$, $r = .37$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

13. I rarely use my computer to play games or go on social networking sites because it's a waste of time. ($t = 4.16$, $r = .41$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

14. Despite the exam period, I can still manage to go out because I need to relax. ($t = 4.38$, $r = .62$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

15. I usually go online until it gets really late at night. ($t = 6.70$, $r = .37$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2) My Beliefs

1. Moderate consumption lifestyle, although requiring much effort, is never too hard to try and carry on. ($t = 3.62$, $r = .23$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. I believe that modesty in living makes our life happy. ($t = 6.61$, $r = .47$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I think living sufficiently with minimal lavishness is beneficial. ($t = 5.13$, $r = .47$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. I'm of the opinion that living moderately is the concern of grownups, not a young person like me. ($t = 6.40$, $r = .48$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I don't see the benefit in living modestly from school age. I could start living modest lifestyle when I have a job and earn a living of my own. ($t = 4.89$, $r = .37$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. I'd feel uncomfortable if I have to live with modesty and moderation. ($t = 8.76$, $r = .63$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. I'd be proud to have a newest smartphone before any of my friends. ($t = 7.12$, $r = .58$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. I'd stand out if I own a luxurious brand item. ($t = 6.66$, $r = .56$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. I think I'm not ready to save money for the future because I can't earn a living yet. ($t = 6.52$, $r = .49$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. I can enjoy social networking sites or chatting with friends until late night. ($t = 4.34$, $r = .29$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

11. When I have to decide on what I buy, I take into consideration the design and color rather than functionality. ($t = 4.06$, $r = .39$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

12. I'm happy to involve my friends or people I know to save energy and resource such as electricity, water and plastic consumption. ($t = 5.56$, $r = .38$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3) My Happiness

1. I admire people who own expensive homes, cars, and cloths. ($t = 6.70$, $r = .62$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. Some of the most important achievements in life include acquiring material possessions. ($t = 6.49$, $r = .52$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. The things I own say a lot about how well I'm doing in life. ($t = 6.62$, $r = .48$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. I like to own things that impress people. ($t = 7.75$, $r = .55$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I usually buy only the things I need. ($t = 3.63$, $r = .26$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. I enjoy spending money on things that aren't practical. ($t = 4.35$, $r = .36$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. Buying things gives me a lot of pleasure. ($t = 6.89$, $r = .59$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. I like a lot of luxury in my life. ($t = 8.65$, $r = .72$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. My life would be better if I owned certain things I don't have. ($t = 7.98$, $r = .59$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. I wouldn't be happier if I owned nicer things. ($t = 3.18$, $r = .28$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

11. I'd be happier if I could afford to buy more things. ($t = 7.20$, $r = .58$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

12. It sometimes bothers me quite a bit that I can't afford to buy all the things I like. ($t = 5.07, r = .42$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4) My Future

1. I don't feel the need to use serving spoon when sharing meal with others because I don't think I'd contract any disease. ($t = 4.23, r = .36$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. I don't care if my day passes by in vain. ($t = 7.31, r = .53$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I don't feel the need to constantly scan viruses in my computer because I'm the only one who uses it. ($t = 6.36, r = .42$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. I don't see why I need to focus on my study for now because the future finally will bring opportunities and new experience. ($t = 5.72$, $r = .42$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I don't feel the need to be cautious about the new influenza virus because nobody around me has it. ($t = 5.57$, $r = .41$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. After completing small tasks, I usually prepare myself for bigger next goal. ($t = 5.39$, $r = .43$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. I never look back and see if my goals I have set are achieved. ($t = 5.20$, $r = .35$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. When planning to complete a task, I usually plan a step by step and follow them, one by one. ($t = 5.62$, $r = .37$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. There's no need to have plan for education because the future is uncertain. ($t = 6.02$, $r = .55$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. I am determined to focus on my study from today, for a better future in the days ahead. ($t = 6.04$, $r = .37$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5) My Character

1. Being able to come up with new and different ideas is one of my strong points. ($t = 7.82$, $r = .58$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. I like to think of new ways to do things. ($t = 8.30$, $r = .65$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I am thrilled when I learn something new. ($t = 6.15$, $r = .45$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. When the topic calls for it, I can be a highly rational thinker. ($t = 7.37$, $r = .50$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I am always able to look at things and see the big picture. ($t = 8.67$, $r = .61$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. I really enjoy doing small favors for friends. ($t = 3.88$, $r = .34$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. I rarely hold a grudge. ($t = 4.32$, $r = .32$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. No matter what the situation, I am able to fit in. ($t = 7.68$, $r = .60$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. I treat all people equally regardless of who they might be. ($t = 6.65$, $r = .51$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. I never seek vengeance. ($t = 4.66$, $r = .28$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

11. I always look on the bright side. ($t = 7.24$, $r = .55$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

12. I know how to handle myself in different social situations. ($t = 7.58$, $r = .57$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

13. Despite challenges, I always remain hopeful about the future. ($t = 5.78$, $r = .48$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

14. My faith never deserts me during hard times. ($t = 7.83$, $r = .69$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

15. I always feel the presence of love in my life. ($t = 4.31$, $r = .47$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6) My Family

1. My parents show me how much they are proud of me. ($t = 7.12$, $r = .67$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. My parents rarely have time for me. ($t = 7.25$, $r = .62$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. My parents raise me to be a good member of the society. ($t = 5.33$, $r = .52$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. My parents are always my best adviser. ($t = 9.49$, $r = .78$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. My parents listen to and respect my opinions. ($t = 9.86$, $r = .76$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. My parents always give explanation before punishing me for my wrongdoing. ($t = 7.40$, $r = .74$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. When I do something wrong, the severity of my punishment depends on my parents' mood. ($t = 9.98$, $r = .65$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. My parents often fail to listen to my explanation or reasons. ($t = 9.92$, $r = .66$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. My parents usually get upset for no reason. ($t = 9.64$, $r = .72$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. My parents usually give me a chance to correct my mistake. ($t = 7.22$, $r = .62$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7) My Friend

1. I usually follow my friend when I don't know how to do. ($t = 3.80$, $r = .20$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. Sometimes I have to follow to my friends' demand to gain acceptance. ($t = 5.24$, $r = .44$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I usually give in to peer pressure although it's against my will. ($t = 5.79$, $r = .54$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. I afraid that my friends won't accept me so I have to follow what my friends do. ($t = 7.34$, $r = .64$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I usually act on the opinion of my friends while I don't express mine as much. ($t = 10.08, r = .59$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. When being among friends, I rarely disagree because doing so would upset them. ($t = 6.82, r = .56$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. I can refuse my friends' demand if their demand requires me to act in an inappropriate way. ($t = 3.19, r = .26$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. I won't accommodate my friends' request if it's against my view. ($t = 3.50, r = .22$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9. I will not concern to cater to my friends' need if I think it's not important. ($t = 2.73, r = .25$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

10. I usually comply with my friends' request because I don't want to upset them. ($t = 5.50, r = .45$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8) Media and Me

1. Sometimes I decide to buy a product because I like its presenter in the advertisement. ($t = 6.91, r = .44$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

2. Seeing luxury brand advertisement through various media channel makes me want their product. ($t = 8.27, r = .56$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

3. I read or hear about the right amount of food that our body needs from many media channels. ($t = 1.89, r = .16$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

4. The media nowadays raises my awareness of global warming by consuming fewer resources. ($t = 2.24$, $r = .06$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

5. I think exposure to media increases my buying behavior and overall consumption. ($t = 2.51$, $r = .25$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

6. I often learn from the media that celebrities will have to use expensive products and eat expensive food. ($t = 6.19$, $r = .49$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

7. Sometimes I choose a restaurant that I've seen people recommend or share through social network platform or website. ($t = 5.89$, $r = .47$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

8. I keep on watching a TV program broadcast of people who live with a modest life because I want to be educated, although the program itself is not much entertaining.
($t = 3.07$, $r = .20$)

.....					
Very true	True of me	Somewhat true	Somewhat untrue	Untrue of me	Very untrue
of me		of me			of me

9) Personal Information

Instructions: Please indicate your background and status by marking ✓ in the box or fill in your personal information below. All information is confidential and will not be used for any solicitation.

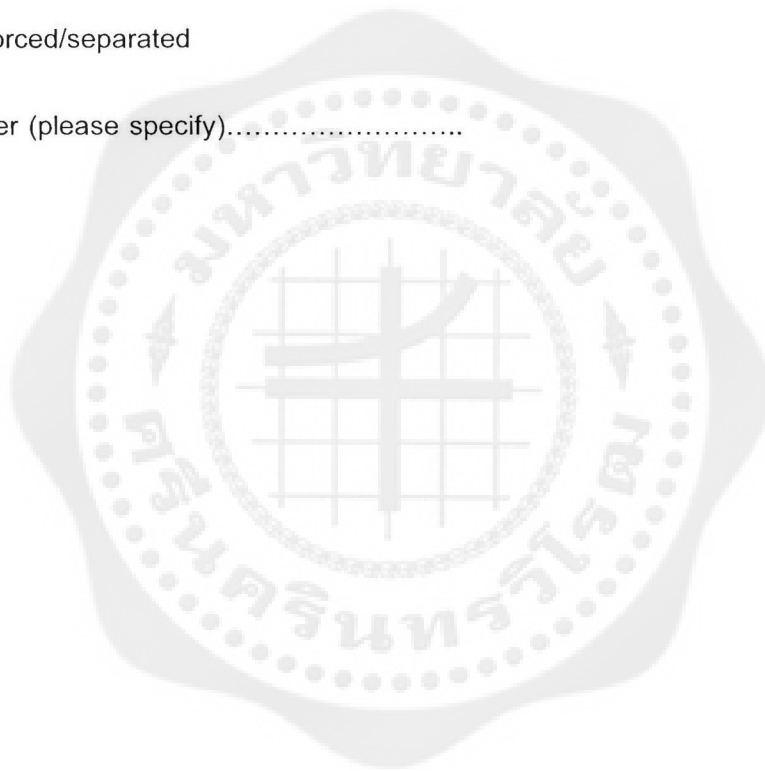
1. Full Name.....
2. What is your class standing ?
3. Your current school or faculty.....
4. University or college you are attending.....
5. Your Student ID Number.....
6. Gender
☐ Male ☐ Female
7. Your Age.....Years.....Months
8. Your current cumulative GPA.....

9. Who do you live with?

- ☐ Family Member ☐ Friend ☐ Alone
- ☐ Other (please specify).....

10. Parents' marital status

- ☐ Married or re-married
- ☐ Divorced/separated
- ☐ Other (please specify).....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ดุจเดือน พันธุนานวิน	คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพดล อินทร์จันทร์	สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร. วรชนก ยุทธนานุกร	ที่ปรึกษาด้านการติดตามและประเมินผล
องค์การแพ็คประจำประเทศไทย

